

POSLEJ 1000 DINARJEV

Svet guvernerjev Narodne banke Jugoslavije je sprejel nov sklep o odnašanju in prinašanju efektivnih dinarjev v potniškem prometu s tujino. Od 8. oktobra dalje lahko lastniki maloobmejnih propustnic nesejo v Avstrijo, na Madžarsko in druge države, s katerimi imamo sporazume o maloobmejnem prometu, 1.000 dinarjev. Povečan znesek bo dobrodošel zlasti imetnikom propustnic za Madžarsko, saj je tisoč dinarjev ravno dovolj za obvezno menjavo. Vsaj za zdaj!

NASLOV

Lato XXXV.
Št. 42Murska Sobota
27. oktober
1983

CENA 13 DIN

VESTNIK

POMEMBNA PRIDOBITEV ZA POMURJE

„OSNOVNI VIR MOČI JE V ZAUPANJU
DELOVNIH LJUDI!”

ram pri nas. Med drugim je povedal tudi tole: „Na naši poti socialistične graditve smo bili večkrat v težavah, toda vedno smo iz njih izšli okrepljeni. Osnovni vir moči je bilo zaupanje delovnih ljudi v postavljene smotre. To je vedno poudarjal tovariš Kardelj. Zato je treba čuvati to zaupanje. Zavedati se moramo, da je graditev socializma na samoupravnih osnovah zelo zamotana zadeva. Zahteva ne samo razumevanje, ampak tudi vero v upravičenost ukrepov, ki se sprejemajo. Tovariš Tito je često opozarjal, da ni tragično, če se pri delu napravijo napake, tragedija pa bi lahko nastala, če napak ne bi znali odpravljati. Zato je vedno

zahteval, naj se vsak korak naprej tudi sproti ocenjuje in naj se menja tisto, kar ni prestalo preizkušnje, saj je tudi v celotni mehanizem našega samoupravljanja vgrajena samoupravna družbena kontrola in samokontrola kot sestavni del socialističnega samoupravljanja. Pred nami so zelo zahtevne naloge, česar se vsi zavedamo. Za njihovo reševanje bodo nujne osebna in skupna odločnost, vztrajnost in jasna usmerjenost.

Čimbolj bo naš program odražal neposredne interese delovnih ljudi, čim dosledneje bo zasnovan na smotrih graditve socialistične družbe in na nevršeni zunanji politiki, tem krajša in uspešnejša

bo ta pot do cilja. Prepričan sem, da ob taki naravnosti ne bo manjkalo zavestne podpore delavskega razreda in vseh drugih delovnih ljudi. Vse širše je namreč spoznanje, da sta družbenoekonomska položaja slehernika in njegova dobrobit pogojena s stabilnostjo našega gospodarstva z enotnostjo delovnega ljudstva in z njegovimi skupnimi napori pri uresničevanju ciljev.”

Na slovesnosti so nato podelili pisnena priznanja zaslužnim posameznikom in organizacijam za njihov nesebični prispevek k razvoju pomurskega PTT prometa.

Milan Jerše

Z OTVORITVE NOVIH POSLOVNIH PROSTOROV PTT — Na osrednji prireditvi ob otvoritvi prizidka k poslini zgradbi v Murski Soboti, ki sodi v okvir praznovanja soboškega občinskega praznika, je imel slavnostni govor član CK ZKJ dr. Anton Vratuša.

Foto: A. Abraham.

Te dni bomo nekoliko več časa posvetili tistim, ki so nam bili blizu, a niso več z nami. To je čas, ko je prav, da razmišljamo o svojem dejanju in nehanju. Mislimo na mrtve, a videti moramo žive. Zato z vsem spoštovanjem okrasimo grobove — po stari šegi — pri tem pa ne pozabimo, da pokopališče ni prostor, na katerem bosta tekmovala pomanjkanje srčne kulture in nadut materializem.

„STRANPOTA”
MLADIH SE ŠIRIJO

V Pomurju že drugo leto nenormalno naraščajo kazniva dejanja, ki jih povzročajo mladoletniki in prav tako se med njimi širi krog storilcev. Tako je bilo lani obravnavanih že 93 otrok in 176 mladostnikov (prestopnikov), kar je v primerjavi z letom poprej za 41 odstotkov več. Porast kaznivih dejanj med mladimi pa je zaznaven tudi letos, in sicer v prvem polletju kar za 38 odstotkov. Seveda gre le za obravnavane primere, torej take, ki jih beležijo tudi na temeljnem javnem tožilstvu v Murski Soboti, sicer pa bi bile te številke v praksi najbrž precej večje. Vse kaže, da se prestopništvo mladih iz drugih območij v Sloveniji širi v Pomurje.

Temeljno javno tožilstvo v Murski Soboti je zato pripravilo minuli ponedeljek širši posvet, da bi vsestransko osvetlili problematiko mladoletniške delinkvence v naši pokrajini. Žal se tega posveta ni udeležil noben predstavnik mladinske organizacije v Pomurju in tudi nihče z občinskih konferenc socialistične zveze. Veliko stvari pa zadeva ravno ti dve organizaciji.

In kaj se pravzaprav dogaja? Mladoletniki si prilaščajo kolesa, motorna kolesa in tehnične predmete iz vozil ter oblačila iz trgovin, povzročajo kazniva dejanja, kot so telesne poškodbe, ogrožanje javnega prometa in spolne nedotakljivosti, med njimi pa so odkrili celo tudi uživalce mamil.

Skoraj vedno ima moteno vedenje mladostnika vzrok v družini, ki je praviloma neurejena, če pa je že videti skladna, so v njej pretrgane čustvene vezi. In otrok, ki dorašča v takšnem družinskem okolju, se kmalu začne neustrezno obnašati. Ker se drugače ne more, se hoče uveljaviti s kaznivim dejanjem. Takrat tudi intervenciramo in šele tedaj jih običajno tudi odkrijemo — ko

proti njim steče kazenski postopek. Potem se ponavadi začnejo vključevati tudi socialni delavci, psihologi, učitelji... Vse drugače bi seveda bilo, če bi že prej stekla preventivna akcija. Tu smo prav gotovo manj uspešni, še zlasti starši, ki kaj radi prelagajo odgovornost za vzgojo svojih otrok na šolo, organe javnega reda in druge. Res je sicer, da so vzroki tudi drugod, kajti: dogaja se, da vseh povsod mladostnikom točijo alkoholne pijače, da se gostinski lokali tako rekoč selijo v bližino šol (M. Soboti!) — le kdo jim to dovoljuje, se velja vprašati — da srednješolski prejemajo študentske stipendije v žep in jih mnogi, ker jim to omogočajo družinske razmere, lahko trošijo za marsikaj, da smo oceno iz vedenja ukinili, da lahko starši pišejo opravičila za večdnevno odsotnost svojih otrok od pouka, da se učitelji zaradi prenatrpanih izobraževalnih programov ne morejo dovolj posvečati tudi vzgoji učencev, da mladinska organizacija ne namenja dovolj skrbi prostovoljni dejavnosti mladih, da... še veliko jih je.

Vsekakor je potrebna širša družbena akcija, da ne bomo ti problemi še bolj zaskrbijajoči. Zato naj bi v okviru socialistične zveze ustanovili tudi koordinacijski odbor, ki bi spremljal pojav mladoletniškega prestopništva in vodil akcijo za preventivno delovanje.

JOŽE GRAJ

Z 2. NOVEMBROM V RADGONSKI OBČINI PRIČE-
TEK DELA V DVEH KONICAHSesta in
sedma ura

V ponedeljek zjutraj bodo pričeli delavci v radgonskem združenem delu z delom v dveh konicah. Čeprav so si proizvojni delavci v takorekoč vseh delovnih kolektivih želeli pričeti z delom ob 6.00 uri, pa prevoznika, mursko-soboški in mariborski tozd Certusa, ne bi zmogla zagotoviti nemotenega prevoza na delo. Zato so se sporazumno odločili, da bodo pričeli delavci, ki delajo dvoizmensko, z delom ob 6.00 uri, vsi ostali enoizmenski teždi, delovne skupnosti, režijski delavci, ki niso neposredno vezani na proizvodnjo in negospodarstvo, pa ob 7.00 uri zaradi nemotenega dela bodo pričeli z delom (enako kot v njihovi delovni organizaciji Mura) ob 5.30 uri v tozdu Moda. Tak začetek dela so potrdili na zadnji seji občinske komisije za usklajevanje delovnega časa in prevozov, potrdili pa so ga tudi člani občinskega izvršnega sveta in delavci v združenem delu.

vp

F. Maučec

Dogovor o nadaljnjem
sodelovanju

Na povabilo županijskega komiteja Madžarske socialistične delavske partije se je v torek in četrtek mudila na obisku v Železniški delegaciji medobčinskega sveta ZKS za Pomurje, ki jo je vodil sekretar in član predsedstva CK ZKS Geza Bačić. Na razgovoru v železniški delegaciji v Szombathelyju so pozitivno ocenili razvoj sodelovanja med dvema tisednjskima pokrajinama in se zavezali, da nadaljnjo krepitev tradicionalno dobrih sosedskih odnosov. Tu je zlasti pomembno za pripadnike narodnosti na obeh straneh veliko neizkoriščenih rezerv pa je tudi na gospodarskem področju, kjer imata obe strani interes za uveljavljanje višjih rednih letnih stikov. Partijskih organizacij sosednjih pokrajin, so bili tudi posveti na mestnem komiteju MSDP v Monostru. Naša delegacija se je včeraj udeležila še otvoritve razstave proizvodov slovenskega gospodarstva v Szombathelyju.

Razstava predstavlja večje število slovenskih proizvajalcev, ki že dolgo časa imajo v to menjavo vključili. Na tak način se pri naših sosedih v Szombathelyju, lansko leto pa je bila takšna razstava v Zalaegerszegu. Odnos bo do 30. oktobra, v tem času pa bodo potekali številni poslovni degovori.

STATUT SPIZ SR SLOVENIJE SPREJET

Kmetom je potrebno pomagati

Delegati skupščine skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja SR Slovenije so na četrtkovem zasedanju sprejeli statut, ki dokončno ureja pravice in obveznosti v okviru sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja v naši republiki. S tem so tudi odpadla nekatera razmišljanja, da bi morali razpravo o predlogu statuta podaljšati.

Pred sprejetjem statuta je tudi v Pomurju stekla živahna razprava o tem pomembnem dokumentu, ki prinaša vrsto novosti na področju pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Razpravo so strnili na nedavnem regijskem posvetu, ki ga je sklical medobčinski svet SZDL. Največ vprašanj je bilo v zvezi s

predčasno pokojnino in zakaj so pri tem v SR Sloveniji večji odbitki kot drugje, zakaj določila statuta dajejo pod določenimi pogoji večje pravice pastorkom kot lastnim otrokom. Prav tako pa je bilo veliko vprašanj kmetov o postopku za uveljavljanje pravic do pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

Statut jasno opredeljuje, da je za združenega kmeta dolžna vložiti prijavo za zavarovanje organizacija združenih kmetov, in to do 13. oktobra letos, za druge kmete pa to obveznost nalaga lastniku kmetijskega gospodarstva, ki mora vložiti prijavo za sebe in svoje člane gospodarstva, vendar zadeva ni stekla tako, kot bi morala. Kmetijska zadruga Panonka iz Murske Sobot

je na primer poslala seznam združenih kmetov na OZS, kar pa ni v skladu s sprejetimi zakonskimi določili. Prav tako bi se morali čimprej dogovoriti, kako pomagati individualnim kmetom pri uveljavljanju pokojninskega in invalidskega zavarovanja in pri tem mobilizirati vse odgovorne dejavnike, kot so krajevni uradi, uprave za družbene prihodke, strokovne službe SIS, med katere sodi tudi SPIZ, krajevne skupnosti in SZDL. Izkoristiti pa bi morali tudi shode, na katerih sodelujejo kmetje, in jih čim bolj informirati o njihovih pravicah in obveznostih, ki izhajajo iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, kajti mnogi med njimi o tem vedo še premalo.

Že teden dni trajajo srditi spopadi med Iranom in Irakom. Prejšnji petek je Iran pričel z ofenzivo, nekaj dni za tem Irak s protiofenzivo. Na sliki iraški ujetniki.

Bogastvo in reveži

Institut za raziskovanje siromaštva v ZDA je ugotovil, da je v tej izjemno bogati deželi z narodnim dohodkom nad enajst tisoč dolarjev na prebivalca skoraj 35 milijonov siromakov, to je kar 15 odstotkov prebivalstva ZDA. Skoraj za polovico več jih je kot leta 1973, kar znova kaže na posledice dolgotrajne gospodarske krize, ki jo krepko čutijo tudi Američani.

Kot ugotavlja inštitut, se je še zlasti v zadnjih dveh letih z naraščanjem števila brezposelnih (ki je preseglo 10 milijonov) v ZDA zaostrial tudi problem lakote med najbolj

siromašnimi. V tem času se je povečalo število tistih, ki v dolgih vrstah čakajo na brezplačno hrano iz posebnih »kuhinj za reveže«, in tistih, ki s posebnimi »znamkicami« koncem vsakega meseca dobivajo brezplačne (a omejene) količine živil iz vladnih rezerv.

Medtem je predsednik Reagan, ki se sicer zavzema za zmanjšanje državne pomoči revnim, konec avgusta ustanovil posebno komisijo za proučevanje problema lakote v ZDA.

Ti podatki so zbudili veliko razprav o tem, kaj v resnici

pomeni biti reven in lačen v deželi, katere vlada denimo vsako leto plača farmerjem skoraj 12 milijard dolarjev nadomestila, da ne bi sejali žita, ker ne ve, komu naj bi ga prodala. Meja, ki deli bogato Ameriko od revne, je znašala lani 9.869 dolarjev letnega dohodka za štiričlansko družino. Kdor je zaslužil manj, ga je statistika štela za revnega. Vlada vztraja, da bi morali v ta znesek vračunati tudi različne zdravstvene in socialne pomoči pa vrednost brezplačne hrane. To bi odstotek siromašnih zmanjšalo. Strokovnjaki so po drugi strani mnenja, da takšne pomoči ni mogoče upoštevati kot dohodek, pa četudi bi jo računali, bi bili siromašnih več kot 10 odstotkov. Trdijo namreč, da je v ZDA najmanj 20 milijonov zares revnih ljudi, in da je število tistih, ki so na robu lakote ali celo pod njim, okoli deset milijonov.

V Ameriki danes veliko govorijo o siromaštvu in lakoti, vendar se malokdo vpraša, odkod sploh revščina, lakota in glad v deželi neomejenih možnosti in velikega bogastva. Nekateri tudi menijo, da je problem napihnen, za kar naj bi bili krivi politiki in dobrodelne ustanove. V tem je gotovo nekaj resnice, čeravno imajo prav tudi tisti, ki menijo, da ni isto biti lačen v Ameriki ali v Afriki. Nesporno je, da je revnih in lačnih danes v Ameriki znatno več kot še pred tremi leti.

Se vedno premalo gnojil

Do konca jesenske setve bo domača industrija, če ne bo prišlo do zastoja v proizvodnji, izdelala za kmetijstvo še okoli 350.000 ton vseh vrst mineralnih gnojil. Če k temu prištejemo že dobavljene količine — okoli 890.000 ton — bodo njive »nahranile« z okoli milijon 240 tisoč tonami gnojil, pravi generalni direktor poslovne skupnosti Agrohemija dr. Dragoljub Babović. Tako bi zmanjkalo le 40 do 50 tisoč ton gnojil.

Pomanjkanje deviz za nakupe surovin in nujnih reprodukcijskih materialov, za plačilo prevozov in rezervnih delov že leta ovirajo proizvodnjo in oskrbo kmetijstva z mineralnimi gnojili. Kljub vsem težavam pa je ta industrija v prvih devetih mesecih tega leta izdelala skupno 2.134.000 ton gnojil, kar je šest odstotkov več kot v istem času lani. Na domači trg so poslali 1.955.000 ton ali štiri odstotke več kot lansko leto. Ostalo smo izvozili ali poslali v skladišča, je dejal dr. Dragoljub Babović.

Prihodnje leto, ko bo s polno močjo začela delati nova tovarna v Kutini, bo kmetijstvo dobilo okoli 3,7 milijona ton gnojil (2,3 milijona ton sestavljenih in 1,4 milijona ton dušičnih). Da pa bi ta načrt uresničili, bodo tovarne nujno potrebovale okoli 300 milijonov dolarjev za nakup reprodukcijskega materiala in surovin v tujini. Kot predvideva osnutek družbenega dogovora o zagotovitvi deviz za nakup surovin in glavnega reprodukcijskega materiala v prihodnjem letu — o osnutku zdaj razpravljajo po republikah in pokrajinah — bi ta denar zagotovili z izvozom gnojil (110 milijonov dolarjev), z odkupom deviz (90 milijonov dolarjev), ostalih sto milijonov dolarjev pa bi zbrali z izločanjem 20 odstotkov sredstev, ki jih bomo zaslužili z izvozom kmetijskih izdelkov.

Odgovornost dobiva vsebino

O odgovornosti se je zadnjih nekaj let veliko govorilo in pisalo, danes pa dobiva odgovornost tudi svojo vsebino. To lahko sklepamo po vedno večjem številu odstopov na odgovornih položajih.

V zemunski Galeniki je pred nedavnim odstopilo šestnajst direktorjev. Odstop sta zahtevala delavski svet in organizacija ZK. Tudi v beograjski občini Čukarica so odstopili štirje občinski funkcionarji,

ko so jim izrekli partijske kazni zaradi nepravilnosti pri delitvi kadrovskih stanovanj. V Titovem Užicu je morala zapustiti funkcije vrsta direktorjev, ker so si izplačevali previsoke osebne dohodke.

Tudi v špijski Makedonki so izrekli direktorjem ostre kazni. V Lescovcu so zaradi neodgovornosti za slabo vzdušje v občinskem vodstvu odstavili sekretarja ZK.

IZ MOSKVE MANJ SUROVIN

V vzhodnem Berlinu so se sestali predsedniki vlad držav članic SEV (vzajemna gospodarska pomoč). Svetovno pozornost je privabil nastop predsednika sovjetske vlade Nikolaja Tihonova, ki je orisal kakšne so možnosti za dobavo nafte, plina, premoga in drugih surovin iz ZSSR vzhodnoevropskim državam v prihodnjih letih. V prvih treh letih sedanje petletke je SZ DR Nemčiji, Poljski, ČSSR, Madžarski in Bolgariji dobavila zadovoljive količine surove nafte in njenih derivatov, plina, električne energije, železne rude in umetnih gnojil. Tihonov je poudaril potrebo po skrajnem varčevanju predvsem z energijo in da bo SZ svoje obveznosti do članic še nadalje izpolnjevala »v okvirih možnosti«. Tihonov je tudi predlagal večje sodelovanje vseh držav članic SEV pri razvoju sodobne tehnologije.

LONDON — V devetih mesecih letos je v V. Britaniji bankrotiralo 9266 podjetij, kar je za 10 odst. več kot v enakem obdobju lani.

OGLEDALO TEDNA

Zavrženi milijoni

Po odločitvi skupščine občine Ulcinj bodo (ali pa so že) krenili buldožerji in delavci na 607 objektov poštinskih domov kosovskih delavcev K-1 na ulcinjski Veliki plaži — toda ne tisti, ki bi tam kaj gradili, ampak tisti, ki bodo rušili.

V prah in pepel bodo spremenjene montažne počitniške hišice, za katere je kar nekaj let 90.000 kosovskih delavcev oddeljevalo sredstva iz svojega skromnega dohodka in zbralo 300 milijonov dinarjev, da bi si lahko v času letnega dopusta privoščili malo počitka in zadovoljstva. Čeprav so bile hišice v bodoče ne bo) stopnja noga nobenega delavca v Kosovu. Na postavljen je pred dvema in več leti, vanje doslej še ni prišlo srečo so bile hišice v pomoč po potresu v Crnogorskem Primorju, saj so dajale zatočišča in streho nad glavo več sto ulcinjskim družinam.

Iz Ulcinja pa je šlo za počitek in rekreacijo delavcev SAP Kosova te dni prejel veliko obtožbo, da so »uzurpatorji družbene lastnine«, češ da so z nevarnimi stavovskimi igrami priti do 4.500 kvadratnih metrov prostora na ulcinjski Veliki plaži in mino načrta postavili delavsko naselje.

Da »signa« z gradnjo počitniških domov ni bila nezakonita, priča deset drugih odločitev, dogovorov in dovoljenj, ki so jih dali skupščina občine Ulcinj, njen izvršni odbor in drugi poštinski občinski organi. Lani pa so vse te dogovore in informacije negirali ustrezni organi in službe iz Ulcinja, vendar so uveljavili je vse to zaman, saj so papirji obstajali. Tako so začeli umetati drugo karto — »varstvo ogrožene Velike plaže«, ki je 8 let naravno-gospodarski vir ulcinjske občine.

Koga in zakaj je po samo dveh letih, odkar je bilo odločeno, da se na tem delu Velike plaže razvija delavski turizem, misli na turizem, ki pravzaprav sploh še ni obstajal? Vsekakor je to obnašanje neresno in neodgovorno, saj ni nihče nikomur in nikoli podaril ali brezplačno vzel. Vse je pošteno plačano — toda zaman.

Ali se moremo in ali se smemo v času ekonomske stabilizacije obnašati tako, da kratko in malo vržemo v vodo 300 milijonov dinarjev? Odločitve o tem ne bi smeli sprejeti takoj, lahko in brez misli na posledice, ki jih lahko povzročijo. Zapisala Borba

globus

NEW YORK — Ameriški zunanji minister je javno zagrožil Iranu, naj ne poskusa zapreti Hormuskega oživala na izhodu iz Perzijskega zaliva.

WASHINGTON — Voditelj večinske stranke v predstavnikiškem kongresu ameriškega Kongresa je predsedniku Reaganu za pretil, da mu bodo demokratski odpovedali podporo, če bo še nadalje poudarjal nasprotnike zakonov vlade v Nikaragvi, zlasti se gardiste bivšega diktatorja Somoze.

BONN — Lani je bila vinska letina v ZR Nemčiji rekordna, letos pa boljša, kot se pričakovali, zato je na primer v Porenju mogoče po 30 pfenigov (12,7 din) za liter.

TEGUGIGALPA — Honduras, tačas nov ameriški zaveznik v Severni Ameriki, je od ZDA zahteval 10 milijard dolarjev gospodarske pomoči, s katero naj bi se uprli stuji agresiji.

MOSKVA — Zaradi nenadne osteritve jev Čukotskem morja potonila sovjetska tovorna ladja »Nina Sagaj«, 30 ladij je močno poškodovanih, sedem pa jih je vklešnil led.

WASHINGTON — Ameriški sena je sprejel predlog zakona, po katerem bodo zmanjšali prihodek ZDA. Zdravstvenim narodom za 500 milijonov dolarjev.

HAVANA — Med nasilnim prevzemom oblasti v otoški državi Grenada so vojniki ubili predsednika vlade Bishopa.

MAPUTO — Ob pomoči ZDA, Francije, Velike Britanije in ZR Nemčije je razminirala južna Afrika izdelala prvotno atomsko bombo, ki naj bi jo po nekaterih virih že preizkusili.

Prvi Jugoslovan iz epruvete

Po triletnem prizadevanju skupine zdravnikov zagrebske bolnišnice v Petrovi ulici — in pet let po prvem podobnem uspehu v Londonu, je Dragica Veriga (25) na kliniki zagrebske medicinske fakultete rodila otroka, ki je bil spočet v epruveti. Otrok, mali Robert, je ob porodu tehtal 3660 gramov, dolg je bil 50 cm in je popolnoma zdrav. Po uspešni oploditvi so zarodek prenesli v maternico. Zagreb se je tako uvrstil med deset svetovnih središč, v katerih se medicina uspešno spopriema z neplodnostjo.

V Petrovi bolnišnici v Zagrebu leži še nekaj žensk, ki so zanosile po tem postopku, iz vse države pa prihajajo pisma žensk, ki jim je podvig zagrebskih zdravnikov vzbudil upanje za uspešno zdravljenje neplodnosti. Od začetka leta so v Zagrebu pri 45 pacientkah osemnajstkrat uspešno prenesli oplojena jajčeca v maternico. Dve ženski sta zanosili, vendar je ena kmalu splavila, pri drugi pa se je zarodek uspešno razvijal 38 tednov.

v žarišču dogodkov

Pet milijard dolarjev letno

V afriških državah južno od Sahare bodo morali v prihodnjih letih intenzivno vlagati v tiste gospodarske panoge, ki so povezane s proizvodnjo hrane. Računajo, da bo to najmanj dve tretjini sredstev, ki jih dobivajo te države od Mednarodnega monetarnega sklada, Mednarodne banke za razvoj in celo del denarja, ki ga dobijo od UNICEF. Poleg tega bodo porabili polovico lastnih sredstev, ki jih bodo namenili za naložbe.

Čeprav so kmetijske možnosti Afrike nepojmljivo velike pa je glede na sedanje razmere v veliki večini afriških držav razvoj kmetijstva na primer izredno zapletena zadeva. Tu ne gre samo za denar, temveč morda še bolj specifičnost gospodarske strukture. Večina obdelane zemlje v Afriki je že uporabljena na primer za proizvodnjo bombaža, kave, čaja in raznih začimb. Proizvodnje na teh površinah ni mogoče niti delno preusmeriti, saj pomenijo pomembne izvozne postavke v državnih bilan-

cah. V prejšnjem stoletju, ali pa že prej, je bila ta proizvodnja organizirana za kolonialne gospodarje.

Tako lahko pride Afrika do več hrane le s kultiviranjem nove zemlje. To terja seveda velikanska sredstva, graditev cest, elektrarn itd. Res pa je tudi, da Afričani znajo pridelovati čaj, bombaž, kavo, za pridelovanje žita, industrijskih rastlin in celo za živinorejo pa nimajo dovolj niti izkušenj niti kadrov in znanstvenih ustanov.

Izračunali so, da bodo morale afriške države, južno

od Sahare, če se hočejo otresiti lakote, letno vložiti v proizvodnjo hrane približno pet milijard dolarjev.

Izvajanje razvojnih programov pa ni samo stvar afriških držav, marveč tudi od številnih okoljščin v svetu. ZR Nemčija je pred nedavnim odobrila Keniji posojilo 7,5 milijona dolarjev, ki jih bodo vračali šestdeset let, pa tudi obrestna mera ni visoka. To je pravzaprav podarjeni denar, česar se Nemci zelo dobro zavedajo. Vendar so pri tem naredili računico s tem, ker smatrajo, da bodo tako kenijske razvojne programe navezali na svojo tehnologijo, ki so jim jo za začetek ob navedenem posojilu takorekoč podarili. Enako nastopajo v drugih državah tudi Japonci ali južnokorejske gradbene in projektivne družbe, za katerimi stoji ponavadi ameriški kapital, ki kreditira namakalne sisteme in podobne

naprave na izredno dolge odplačilne roke in nizke obresti.

Posebna študija, ki jo imenujejo tudi »program iz Lagosu«, (sprejet na medafriškem sestanku leta 1978 v nigerijskem Lagosu), govori o tem, da morajo afriške države doseči tolikšno stopnjo proizvodnje hrane, ki bo zadovoljevala lastne potrebe in bo ostalo še nekaj za izvoz.

To je prihodnost Afrike, danes pa je povsem drugače. Organizacija združenih narodov za prehrano in kmetijstvo (FAO) je poslala predstavnikom 35 razvitih držav in držav izvoznic nafte poročilo o kritičnem položaju v 22 afriških državah glede prehrane. Hude suše, boleznijo živine (pa tudi oboženi spopadi) so prisilili milijone ljudi, da so zapustili svoje domove. Generalni direktor FAO trdi, da grozi lakota 150 milijonom Afričanom.

Kirurgija dobiva dokončno podobo

Dela pri izgradnji kirurškega bloka soboške bolnišnice v Rakičanu potekajo v skladu s časovnim načrtom in so tako daleč, da objekt od zunaj dobiva dokončno podobo. Nekoliko zastoja je sicer bilo pri delih na fasadi, vendar to ni povzročilo zastoja, ker so z inštalacijskimi deli lahko začeli, še preden je bila končana fasada. Sedaj dokončujejo fasado in strešno kritino. Okna so v zgornjih etažah že vgrajena, tako da objekti zastekljeni, kar nameravajo končati še pred zimom.

Skljenjene so pogodbe za inštalacijska dela z IMP Maribor za strojno inštalacijo v vrednosti 933.727 dinarjev in z Elektrom Ljutomer za električne inštalacije v vrednosti 90.082.325 dinarjev. Dogovorjeno je tudi, da bo v obeh primerih soizvajalec del tudi Blisk z Murske Sobotice. Pravi tako je sklenjena pogodba z IMP Maribor za inštalacijo in montažo napeljav mešanih plinov brez kakršnekoli običajne odškodnine za 1.100.000 dinarjev. Tako bodo vsa inštalacijska dela, ki morajo biti končana do 31. julija 1984, 241.516.052 dinarjev. Z inštalacijskimi deli so pričeli že v mesecu septembru, istočasno pa bodo delala še ostala gradbena dela na prizemni pri inštalacijah. Ta bodo pridoma veljala okrog 20 milijonov dinarjev. Pri kirurškem bloku soboške bolnišnice v Rakičanu trenutno dela od 100 do 120 delavcev, od tega je polovica inštalacijskih delavcev.

terjev. Tudi inštalacijski material je že na gradbišču. Do 9. septembra pa je bil v službi za investicije pri PZC zaposlen dipl. ing. strojništva Jože Heric kot nadzorni organ za inštalacijska dela.

V tretjem trimesečju letošnjega leta je znašal dotok sredstev za izgradnjo kirurgije 26.188.000 dinarjev, skupaj s saldom iz prejšnjega četrtrletja pa 40.628.000 dinarjev. V tretjem četrtrletju je bilo porabljenih 26.317.000 dinarjev, obveznosti za september pa so še 4.850.000 dinarjev, tako da je znašal saldo ob koncu meseca septembra letos 9.460.000 dinarjev. Da bi lahko dela pri gradnji kirurgije potekala brez zastojev in bi bil objekt čimprej dograjen, je bila sklenjena pogodba s skupnostjo otroškega varstva v Murski Soboti za 16.000.000 dinarjev brezobrestnega posojila, z občinsko izobraževalno skupnostjo Murska Sobotica pa za 24.000.000 dinarjev do 30. aprila 1984. Omejenjeni skupnosti namreč v tem času ne bosta rabili razpoložljivih investicijskih sredstev. Sicer pa se je doslej v treh letih zbralo za investicije v zdravstvu skupaj od samopriprave, prispevne stopnje in drugih virov 255.339.645 dinarjev. Od tega zneska je bilo zbranih v soboški občini 149.995.308 dinarjev, v lendavski 38.798.479 dinarjev, v Ljutomerški 30.891.605 dinarjev in v radgonski občini 35.654.252 dinarjev.

Feri Maučec

Strele se še niso umirile

Nekatere neurejene razmere, pa tudi gospodarske težave, ki so se v zadnjem času še stopnjevale, so temeljno organizacijo združenega dela Blisk privredle tako daleč, da je bilo potrebno nemudoma ukrepati. Da bi odpravili negativne pojave, motenja samoupravnih odnosov, slab odnos do dela, nedisciplino in druge, je skupščina občine Murska Sobotica v aprilu letos sprejela za Blisk ukrep družbenega varstva. S tem naj bi delavcem v temeljni organizaciji zagotovili trajnejšo socialno varnost, izdelali so tudi sanacijski program, ki ga je potrdil izvršni svet, za njegovo uresničitev pa naj bi si prizadevale vse organizacije združenega dela v okviru sestavljene organizacije IMP, v katero je prek mariborske delovne organizacije PMI vključena tudi soboška temeljna organizacija Blisk.

Eden od ciljev tega sanacijskega programa je bil, da se TOZD Blisk združi z DO Panonija, v okviru katere naj bi ustanovili dve temeljni organizaciji združenega dela. Ob pripravah na izvedbo referenduma pa so si tudi na druge načine prizadevali, da bi se položaj v Blisku izboljšal. Zlasti aktivno se je v to vključila delovna organizacija Panonija z različnimi oblikami pomoči, tako materialnimi kot tudi kadrovskimi. Pomagale pa so tudi druge organizacije združenega dela v okviru sozida, ki so zaposlenim v Blisku med drugim zagotovile tudi izplačilo nadomestila za letni dopust in za druge potrebe skupne porabe.

Vse to potrjuje, da delavci Bliska v prizadevanjih za sanacijo nastalega položaja niso ostali osamljeni, zato toliko bolj bo v oči rezultat minulega referenduma o združitvi z delovno organizacijo Panonija. Medtem ko se je 54 odstotkov zaposlenih v Panoniji izreklo za združitve, je zanj v Blisku glasovalo le 44 odstotkov delavcev, tako da referendum ni uspel.

Kje so pravi vzroki za takšno odločitev? Teh je verjetno več, njihove korenine pa gotovo segajo tudi v preteklost. Po vsej verjetnosti bo držala ugotovitev.

da so se razmere gospodarjenja v zadnjih letih bistveno spremenile, žal pa nekatere strukture v Blisku tega še vedno ne morejo dojeti. Stara praksa, ko se je dalo kljub slabemu delu tudi dokaj dobro živeti, je minila, zato je treba z zagovorniki takšne prakse čim prej obračunati. Ti še vedno izrabljajo sleherni priložnost, vodo na svoj milin pa jim je uspelo napeljati tudi ob zadnjem neuspelem referendumu. Drugačesi skorajda ne moremo razlagati negativne odločitve delavcev, saj odgovorni predstavniki Bliska pravijo, da delavci niso imeli nobenih ekonomskih razlogov, da bi glasovali proti. Trditev, da je še deset dni pred referendumom bilo politično vzdušje v kolektivu ugodno, saj med delavci ni bilo pripomb, pa vseeno ni povsem sprejemljiva. Molk namreč še ne pomeni, da se delavci tudi strinjajo, zato bi kazalo iti z njimi v odprti dialog in razščitjevanje odprtih vprašanj. Res je sicer, da so v Blisku ob polletju dosegli nekatere ugodne finančne rezultate, pa čeprav ti niso bili v celoti rezultat lastnega dela in prizadevanj, vendar se položaj že poslabšuje. Delavce bi bilo potrebno temeljito seznaniti s perspektivami, saj trenutno samozadovoljstvo in tudi dejstvo, da imajo zdaj

v Blisku boljše osebne dohodke kot v Panoniji, lahko kaj hitro splahni.

Zastavlja se tudi vprašanje, ali je bil čas, ki so ga izbrali za izvedbo referenduma, najprimernejši. V času trajanja ukrepa družbenega varstva imajo delavci omejeno uresničevanje posameznih samoupravnih pravic, zdaj pa so jim naenkrat ponudili, da se na referendumu odločajo o združitvi. Osnovni razlog to seveda ne bi smel biti, saj je bil ukrep družbenega varstva uveden ravno zato, ker so bili že prej bistveno moteni samoupravni odnosi. Je pa bilo takšno reagiranje na referendumu prav gotovo odraz določenega nezadovoljstva delavcev.

Naj bo kakorkoli že, neuspeli referendum v Blisku je udarec tako za družbenopolitične organizacije v kolektivu kot tudi v občini, zato bo treba vzroke temeljito analizirati. Odstotek delavcev, ki se je izrekel za združitve, konec koncev niti ni tako majhen, kar je dokaz, da so v kolektivu tudi zdrave sile, ki vidijo v povezovanju možnosti nadaljnjega razvoja. Zato je treba tako v Blisku kot tudi v Panoniji čim prej sklicati zbere delavcev, jih seznaniti z dosedanjimi prizadevanji in rezultati, hkrati pa iskati poti nadaljnjega sodelovanja. Tega mnenja so tudi v sestavljeni organizaciji IMP, v okviru katere sta združena tako Blisk kot Panonija. Ob iskanju poti nadaljnjega povezovanja pa je treba še povečati prizadevanja za boljše delo v TOZD Blisk. V prihodnjih šestih mesecih, v katerih naj bi v Blisku podaljšali ukrep družbenega varstva, pa je treba odpraviti tudi vzroke in poiskati najboljše rešitve, da bo prihodnji referendum uspel.

Ludvik Kovac

VOLILNE SEJE KK SZDL V SOBOŠKI OBČINI

POZORNOST ZLASTI VSEBINSKIM VPRAŠANJEM

»S pripravami na izvedbo volilnih sej krajevnih konferenc SZDL v soboški občini smo v bistvu začeli že v poznih spomladanskih mesecih, ko smo na rednem posvetu s predsedniki KK SZDL natančno opredelili vsa organizacijska, kadrovska in vsebinska vprašanja. Dogovorjeno je bilo, da bi naj na teh konferencah predvsem analizirali preteklo štiriletno obdobje delovanja frontne organizacije, pri čemer pa se ni treba spuščati v podrobnosti, saj so programske konference SZDL vsako leto. Letos pa je nujno analizirati delo delegacij, ker se tudi v njihovem tretjem mandatsnem obdobju pojavljajo nekatere pomanjkljivosti. Pri tem je treba izhajati iz lastnih razmer v krajevnih skupnostih, iz življenja, dela in potreb krajanov, predvsem pa z vidika, kako so subjektivne sile organizirane, da bi čim uspešneje reševale tekočo problematiko,« je povedal predsednik OK SZDL Murska Sobotica Stefan Čahuk.

Sicer pa so v soboški občini z dosedanjim potekom volilnih sej KK SZDL, ki se bodo izvršile vse tja do konca oktobra, nekaj pa jih bo tudi v začetku novembra, dokaj zadovoljni. V ospredju je na-

med odgovornejši pristop k izvedbi volilnih sej, na njih pa so veliko pozornost namenili prav vsebinskim vprašanjem. Zlasti je bil govor o kmetijstvu, še posebej o podružbljanju proizvodnje, v kar pa se morajo poleg vodstva KK SZDL in pospeševalcev v večji meri vključiti tudi vsi organi in družbenopolitične organizacije v krajevni skupnosti. V zvezi s tem so v razpravah dali poseben poudarek vsestranski oskrbi prebivalstva z reprodukcijskim materialom. Ustrezna pozornost je namenjena tudi društvenim organizacijam. Ob tem pa so opozorili tudi na nujnost osebnih stikov z ljudmi na terenu, ker bodo na ta način pridobili nove in sposobne kadre za delovanje v frontni organizaciji. Zato v soboški občini upravičeno poudarjajo, da morajo sedanje konference pomeniti dejansko reafirmacijo družbenopolitičnega dela in utrjevanja vloge SZDL v vseh okoliščinah.

Kljub temu, da je v soboški občini od skupnega števila 41 KK SZDL večina vaških, kjer so v minulih dneh imeli zelo pomembna kmetijska opravila, so volilne seje dobro potekale. To nas na-

dvaja z optimizmom, da bo delo v KK SZDL, kjer bodo zamenjali okrog 50 odstotkov vodstev, v prihodnje zaživele še bolj kot doslej. Na volilnih sejah pa so evidentirali tudi kandidate za vodstvo OK SZDL ter za druge organe, komisije, svete in koordinacijske odbore. Odločili smo se, da bomo občinsko konferenco zložili od 96 na 72 članov, predsedstvo OK SZDL pa od 29 na 25 članov. Pomembno pa je, da bodo KK SZDL, družbene organizacije in društva obdržale svojega delegata, zoženo pa bo število delegatov občinskih družbenopolitičnih organizacij. Mislim, da s tem ne bo trpela kvaliteta dela, ker bomo bolj uveljavljali načelo fleksibilnosti članstva, s čimer bomo pritegnili k obravnavi pomembnih vprašanj tudi strokovnjake in druge zainteresirane.

Dosledno pa bomo upoštevali kriterij, po katerem je lahko v predsedstvu OK SZDL in KK SZDL posameznik največ dve mandatni dobi, izjeme pa bodo res redke le v krajevnih skupnostih,« je poudaril predsednik OK SZDL Stefan Čahuk.

Milan Jerše

Posvet

zaradi

posveta?

Ko so pred desetimi leti v Sloveniji ustanavljali občinske kmetijske zemljiške skupnosti, so posebej opredelili tudi naloge, ki jih naj te skupnosti opravljajo. Postale naj bi nosilec kmetijske zemljiške politike v občini, to naloge pa so doslej več ali manj uspešno tudi opravljale. Seveda tudi težav, s katerimi so se pri svojem delu srečevale, ni manjkalo.

Z namenom, da bi ugotovili, kako te skupnosti uresničujejo svojo funkcijo na področju kmetijske zemljiške politike v vseh štirih pomurskih občinah, je Pomurski medobčinski svet SZDL v Murski Soboti sklical posvet in povabil nanj predstavnike vseh občinskih zemljiških skupnosti ter druge zainteresirane predstavnike. Kljub zadovoljvi udeležbi pa moramo žal ugotoviti, da posvet ni opravičil pričakovanj. Informacije, da imajo vse štiri kmetijske zemljiške skupnosti svoje skupščine, ki se sestanejo nekajkrat letno, gotovo za udeležence posveta niso bile zanimive, prav tako pa ne tudi podatki o številu sej izvršnih odborov. Od posveta, ki so ga sklicali na regijski ravni, smo pričakovali veliko več, predvsem pa to, da bi opozoril na nekatera žgoča vprašanja, hkrati pa poskušal najti tudi rešitve.

Res je sicer, da so predstavniki občinskih zemljiških skupnosti na nekatera vprašanja opozorili, več ali manj pa je pri tem tudi ostalo. Predstavniki radgonske zemljiške skupnosti so denimo opozorili, da še vedno ni pravega sodelovanja s krajevnimi skupnostmi, niso se pa dogovorili, kako to sodelovanje v prihodnje izboljšati. Tudi to, da v posameznih občinah ugotavljajo, da je na njihovih območjih veliko neobdelanih ali slabo obdelanih površin, vendar ne morejo vplivati, da bi se stanje izboljšalo, nas gotovo ne more zadovoljiti. Prav tako ne tudi podatek o številu upravičencev, ki so oddali zemljo in so vključeni v preživninsko varstvo. Še vedno pa je nekaj kmetov, ki bi zemljo oddali, vendar je zaradi razdrobljenosti parcel noče nihče prevzeti. Družbeni sektor se takšnih zemljišč otepa, zemljiške skupnosti pa nimajo sredstev za odkup. Vse to pa so gotovo vprašanja, za katera bi bilo potrebno najti rešitve, in pričakovali smo, da jih bodo na regijskem posvetu vsaj nakazali. Žal pa jih niso in nehoti smo dobili občutek, da je bil posvet zgolj zbir, da bomo lahko v kakšno poročilo zapisali, da smo ga opravili. Kakšni so njegovi rezultati, pa kaže, da nas ne zanima.

L. Kovac

POPRAVEK

V prejšnji številki Vestnika je pomotoma izpuščen občinski tajnik Ivan Karoli iz Rakičana. Za neljubo napako se opravičujem.

Lahko, če hočemo

V sklopu priprav na spreminjanje zakona o združenem delu je Radaković (Srbija) iz Rakovice dejal, da delavci menijo, da ne potrebujejo vse, kar nas združuje, in da gremo naprej močnejši, pa ne potrebujejo tistega, kar nas razdružuje, in da misli, da s spremembo ene gre za spremembo vsega zakona o združenem delu, a spremembo enega člena tega zakona lahko sprejmemo, če hočemo.

Ta misel, če hočemo, je zelo priljubljeno geslo vseh, ki ne želijo v novi ustavi, temveč iz tistih časov, ki so praviloma že za nami, v pa jih marsikdo ohranja in pomeni, da lahko samoupravljamo, tistega, ki ga je zastopal omenjeni delegat in je bistveni nesporazum okoli krepitev in razbijanja samoupravljanja, okrog tistega, kar je negativna skupščina SFRJ naposled le odvrnilo od prehitrega sklepanja o spremembi enega samega člena v zakonu o združenem delu.

PISMO IZ BEOGRADA

Pratiranje, ali naj imamo žiro račune po tozdih ali po delovnih organizacijah, je navsezadnje res zanimljivo, če delavsko samoupravljanje temelji na rezultatih dela, če pa ni tako, potem je ukinjanje žiro računov po tozdih samo prvi korak k ponovni centralizaciji. Vemo pa, da žiro računi (finančno-knjižni vodski) ne pomenijo združevanja računov, zlasti ne v razmerah, ki so takšne, da ne takšni ne drugačni žiro računi ne pomenijo krepitev moči delavcev pri upravljanju z vsemi viri.

Kdo in zakaj se boji, da bi tozdi drug drugemu jemali dohodek, ko je dejstvo jasno, da za to ni niti teoretične možnosti, saj je dohodek očiščen. To je dejal Zarija Martinović, ki meni, da delavski delavci razred dobro ve, da se žiro del dohodka »zajema«, ne da bi ga to bilo vpraševal.

Pomenik meni delegat iz Srbije, da je sprememba člena zakona o združenem delu le pesek v oči, nekaj pastranskega, kar bi pritegnilo pozornost javnosti, da bi se prikrilo tisto bistveno dogajanje, ki je sicer za nas ne leotevamo niti približno s takšno vemo. »Ljudje, to govori, da slednja razna na sviralu«, je vzkliznil z delegatskega Zarko Čikara s Hrvatske, kateremu je nerazumljivo, da se bodo delavci v združenem delu naredili kako neumnost, tisti, ki nikdar niso imeli v gospodarstvu.

Ta je dobil dežurni karikaturist snov za karikaturo, ki prikazuje, kako dva pisarniški roki obdelujeta knjižico Zakon o združenem delu na las podobna načina: ena roka je naredila križ čez združenje, druga pa je naredila knjigo lepo obkrožila, da je združenje v našem pokopju. In tudi to zveni kot »lahko, če hočemo«. Kako dolgo in kdaj upokojimo, je nazadnje le stvar okusa in ostalih.

»Mislim, da je paternalizem, ki ga čisto izkazujejo do združenega razreda, nepotreben, kajti on ni delal ne »medijane« ne »obrovec« niti mnoge druge zgrešene investicije in zmote, dosti delal je, On je dovolj zrel, naša naloga pa je, da več delamo samoupravljati, da mu ne bo ostajal le minimalen dohodek, s katerim ne more učinkovito posloevati.«

»Podoben jedrnat je povedal tudi Ivica Lovrić, delegat iz BiH, ki meni, da je naša le spremeni zakon o združenem delu, zato ker imamo moči za to, da zoper protisamoupravne težnje, zato ker zveza razmišlja, da ne izvršuje svojega, sindikat ne svojega, zato ker je zastoj v samoupravljanju in ne »funkcionira« delegatski sistem.

Potem kajpak vse bolj funkcionira uradni sistem delovanja... Viktor Sirec

Življensjske in delovne razmere

V Kózsegu, v malem gradiščanskem kraju ob madžarsko-avstrijski meji, kjer je skoraj vsaka druga hiša zgodovinski spomenik, je bilo peto skupno zasedanje komisije za narodnostna vprašanja in obmejne stike pomurskega medobčinskega sveta SZDL in narodnostne komisije sveta Železne županije. Skupno so obravnavali življensjske in delovne pogoje na območju, kjer živijo gradiščanski Hrvati, Slovenci in nemška narodnost v Železni županiji. Delegaciji narodnostnih teles sta vodila Ferenc Hajós iz Lendave in dr. Áula Buzdori iz Szombathelya, seji pa sta prisostvovala še predsednik medobčinskega sveta SZDL Boris Prejac in sekretar železnorazvojnega komiteja madžarske socialistične delavske partije János Rác.

V uvodnem poročilu, ki ga je v imenu županije podal Ferenc Seze, je bilo slišati zanimive podatke o komunalni opremljenosti krajev na Madžarskem jugozahodno, Marsikje preostaja le še vprašanje telefonije in družbene prehrane, ki v manjših krajih prizadeva starejše ljudi in upokojece.

Tokrat sta narodnostni komisiji zasedali v Kózsegu.

Preostaja tudi vzgoja in šolanje v materinščini. Največkrat ni zadovoljivega napredka na tem področju zaradi kadrovskih težav. Tako kot so pred leti že ustanovili katedro za slovenski jezik na szombathelyski visoki učiteljski šoli, bodo poskušali to storiti tudi za srbohrvaščino. Napredek

materinščine je osnovna naloga na narodnostnem področju ne le v Železni županiji. Take so smernice madžarske socialistične delavske partije iz letošnjega junija.

Zaključki skupne seje obsegajo več točk, med pomembnejšimi omenjamo sklep, da naj se šole na

narodnostno mešanih območjih še naprej povezujejo čez mejo, posebej tiste, ki še nimajo ustreznega partnerja — denimo, šola v Števanovcih in lendavski dvojezični srednješolski center. Ker so vprašanja izobraževanja pogosta pri obravnavanju narodnosti, bodo tesneje povezali Zavod za šolstvo v Murski Soboti in ustrežni organ železnorazvojnega sveta. Nekoliko polemike je povzročil predlog sklepa, naj se komisija Železne županije ukvarja tudi z razmerami Madžarov v Sloveniji. Sicer pa so podprli prizadevanje ZKO Slovenije in Demokratične zveze južnih Slovanov, da bi se porabski Slovenci na pomlad prihodnjega leta predstavili s samostojnim programom v Cankarjevem domu v Ljubljani, kot so to že storili Korošci.

Komisiji sta na kraju sklenili, da bo njuno prihodnje skupno dejanje obravnava teme — narodnost kot subjekt lastnega obstoja in napredka. Skupno sejo s to temo bodo pripravili prihodnje leto v Lendavi.

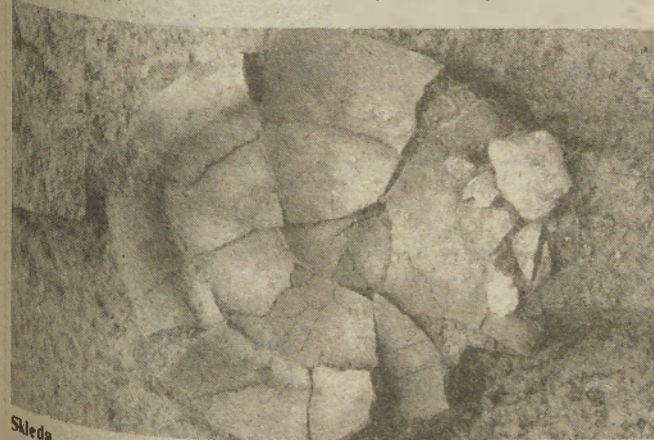
J. Šabjan

Ostaline iz Lakoša

Dolnji Lakoš je ime, ki ga pozna vsi slovenski arheološki svet, prosto pa tudi v jugoslovansko in v arheološko sosednjih držav. Po največji prazgodovinski akciji v Sloveniji bi morali prav nameniti več pozornosti (kot je bila deležna v preteklih letih in ji dati večji odmev tudi zunaj arheološkega kroga. Zato smo letos poslali vabila za ogled izkopavanja spremijana s strokovnim predavanjem vsem osnovnim in srednjim šolam v Prekmurju. Izkopavanja si je ogledala srednješkolska mladina iz M. Sobotice in Lendave. To pa je tudi vse. Prvi stik z javnostjo je sicer nastopil, vendar je treba še iskati in razvijati zanimanje. Predvsem pa je treba izkoristiti trenutek, ko prav v Prekmurju poteka tako velika akcija, kajti po letu 1985, ko bo akcija končana, bo preteklo verjetno več časa, da bomo spet dobili prioriteto v raziskovanju. Res je, da imamo v Pomurju več imenitnih arheoloških najdišč, ki služijo čja raziskovanja, vendar takšnih je v Sloveniji več. Program slovenske arheološkega društva pa temelji na nacelu: raziskovati le na premijsko izbranih najdiščih.

Od začetka raziskovanja v Dolnjem Lakošu se je pokrajinski muzej v Murski Soboti pridružil inštitutu za arheologijo pri SAZU v Ljubljani. Letos pa

kulturne jame, ki pa so bile v hiši kot prostor za shranjevanje živil. V eni takšnih jam smo 1982. leta našli na vrsto lončenih posod, ki so bile izdelane ročno, neenakomerno žgane in ornamentirane s plastičnimi rebri, aplikacijami, vrezji, odtisi prstov in z ročaji. (posode je izvrstno restauriral akademski kipar Frac Kiraly iz Lendave). V naselju so bile tudi peči, različne po namembnosti, velikosti in obliki. Ugotovljeno je, da so rabile za taljenje kovine, za žganje lončenine in za preko hrane. Problematika pri raziskovanju vseh prazgodovinskih naselbin je v tem, da je izredno malo ohranjenega materialnega gradiva, kot so lončeni izdelki, orodje, orožje in nakit. Le tega namreč dobijo arheologi v večji množini pri odkrivanju grobišč. Raziskovanje naselbine in k njej pripadajočega grobišča namreč šele dajeta celostno kulturno podobo nekega časa. Prebivalci, ki so zaradi določenega vzroka naselbino morali zapustiti, so lepše predmete, kot so kovinski izdelki (orožje, orožje in nakit) in ločene posode, odnesli s seboj. Kovina je bila v tistem času izredno dragocena, rabila je kot plačilno sredstvo, pa tudi rudna nahajališča bakra so bila od Dolnjega Lakoša oddaljena. Prebivalci so za seboj pustili pogorelo in uničeno naselje, manj vredne predmete, razbite

Slede

se se raziskovanju pridružili še pokrajinski muzej in muzej slovenskega arheološkega društva in strokovni kader usmeriti na eno izbrano najdišče, kajti se tako bo možno zagotoviti kvaliteto raziskovanja nekega arheološkega najdišča. V treh letih raziskovanja na poljih severno od Dolnjega Lakoša smo izkopali 1200 kv. m površine. (10 x 10 m), ki so razdeljeni na milikvadrante (1 x 1 m). Sistem dela temelji na že ustaljenem arheološkem postopku. Novosti so statična fotografija, s katero ugotavljamo strukturo objektov,

posode itd. Pred arheologom je, ko razgrne tisočletne nanose zemlje, razdejana podoba požgane naselja, ki jo skuša čim bolj vestno in natančno sestaviti in jo rekonstruirati. V Dolnjem Lakošu smo našli kljub vsemu precej materialnih ostalin, ostalin, kot so bronaste igle za spenjanje oblike, del bronaste bodala, kamnite sekirice, več raznovrstnih keramičnih posod, (lonci, pitosi, skodele, vrčki, posode na nogi, sklede, cedila), uteži in statve, vretenca za statve, žrnje in barvila.

Letošnje raziskovanje na poljih v Dolnjem Lakošu je potekalo na dveh mestih. Nadaljevali smo z raziskovanjem v centralnem delu naselja in na obrobju naselbine, kjer je danes viden jarek. (Ob

Ograje na obrobju naselbine

do v stavbah. Na tem mestu smo rekonstruirali, kar je bilo notranjostina obdelava materiala, sprotne stavbe najdišča in rekonstrukcija predmetov. Vsa pozornost pri raziskovanju usmerimo na odkrivanje arhitekturnih ostalin. Odkritih je bilo že vodovodnih brun, vme in prepletenih vejic. Ta konstrukcija je bila obdelana z ilovico. Ugotovljeno je, da je bila naselbina uničena ob požaru, od nekdanjih hiš so se ostanke videli v odtisi na ostanek zemeljskega lesa. Prav zaradi tega pa je treba ugotavljati, kaj se je zgodilo. Pri tem se poslužujemo statistične metode in opazujemo nastanek ostalin na površini tal. Drugi način opazovanja je tudi razne jame, ki so bile navadno za odlaganje neuporabnega materiala, in

doževnih letih je napolnjen z vodo). Ugotovili smo, da je naselje v velikosti 300 x 200 m imelo lesen plot oziroma ograjo, ki je bila izdelana iz pokončnih kolov, ki so bili prepleteni s šibjem. Največje odkritje pa je popolnoma ohranjen vodnjak ali objekt za zbiranje čiste vode, izdelan iz lesenih desk. Že po treh letih neprekinjenega dela lahko z gotovostjo opredelimo naselje v Dolnjem Lakošu v kulturni krog pozne srednje bronaste dobe, to je čas okoli leta 1400 pred našim štetjem, to je čas, ko je Evropa že buril nov val ljudstev iz srednjeevropskega prostora (predilirska ljudstva) in ki so bili že nosilci nove kulture — kulture žarnih grobišč. V Dolnjem Lakošu se obe kulturi — kultura zahajajoča bronaste dobe in novo nastajajoča kultura žarnih grobišč-prepletata, pri čemer pa je vpliv bronastodobne kulture močnejši in prevladujoči.

IRENA ŠAVEL

ODMEVI BORŠTNIKOVEGA SREČANJA

V okviru Borštnikovega srečanja 83. ki v času od 21. do 30. oktobra poteka v Mariboru in okoliških krajih, je v ljutomerskem domu kulture v nedeljo zvečer gostovalo ljudsko gledališče iz Celja.

Predstava Petra Shafferja v režiji Dušana Mlakarja AMADEUS je sodila v tekmovalni del srečanja slovenskih gledališčnikov.

Odmev Borštnikovega srečanja v Murski Soboti bo uprizoritev dveh predstav:

JOŽEF IN MARIJA in LOV NA PODGANE. Avtor obeh del je Peter Turrini, režiser Dušan Mlakar, nastopili pa bodo: Marjanca in Sandi Krošl, Mira Lampe-Vujičić, Bine Matoh, Janež Škof in Tone Šolar. Predstavi Primorskega dramskega gledališča iz Nove Gorice bosta v dvorani kina Park v petek, 28. oktobra, ob 19.30. popoldne pa bo uprizoritev za kulturne animatorje, ki imajo tega dne svoj občinski seminar. V Lendavi pa bo v okviru Borštnikovega srečanja s predstavo LJUBEZEN NA PRVI POGLED v gosteh teater iz Zagreba (Teatar u gostima).

Igralca Marija Kohn in Ivo Serdar se bosta v režiji Relje Bašića predstavila v dvorani INA Nafte v nedeljo, 30. oktobra, ob 19.30.

B. Bavčar

Mira Lampe-Vujičić in Bine Matoh v gledališki predstavi Petra Turinija Lov na podgane, ki si jo bomo na soboškem odru lahko ogledali jutri (v petek, 28. oktobra) ob 19.30. „V naši deželi se kdaj pa kdaj stresajo tla pod koraki nenavadnih pošastí. Iz zemlje zlezejo na površino in potem pošteno bruhnejo ogenj skozi nosnice. Okoren je njihov pohod, vendar odločen in nertlen. Najprej poteptajo nekaj enodružinskih hišic, svetilniških vrčkov, tapiceriranih garnitur in televizijskih naslanjačev.“ je zapisano v gledališkem listu. Bomo videli kdo so te podgane.

Gre v tretje rado?

Protest ali malodušje delegatov, se lahko vprašamo z besedami urednika notranjepolične rubrike Dela Branka Podobnika, ki je istega dne, kot je bila že v drugo nesklepčna skupščina kulturne skupnosti v Murski Soboti, komentiral to občutljivo vprašanje našega sistema. Preteklo sredo so namreč že drugi odpovedali delegati zbora uporabnikov in skupščina občinske kulturne skupnosti je preložena na danes. Znan ljudski pregovor pravi, da gre v tretje rado. Upajmo, da bo šlo, čeprav se pri nesklepčnosti uporabnikov kulture prav vsiljuje v uvodu zapisano vprašanje, ki je vzročno povezano s sedanjim kulturnim trenutkom v soboški občini. bb

BRANKO BORKO, VODJA LIKOVNESEKCIJE PRIZKO GORNJA RADGONA

„DENAR NI VSE!“

Ob minulem občinskem prazniku so v zadrugi dvorani predstavili svoje delo tudi radgonski likovniki. Dobro pripravljena razstava je vnovič opozorila na dobro delo, pa tudi številčnost — 24 razstavljavcev se je predstavilo s 44-timi deli — amaterjev, združenih v likovni sekciji pri Zvezi kulturnih organizacij Gornja Radgona. Radgonski slikarji sicer prav letos beležijo 20-letnico organiziranega delovanja, nekaj časa v okviru društva, pravi razcvet pa je dejavnost doživela letos.

»Razstava, ki smo jo pripravili občanom naše občine ob 30. občinskem prazniku, je letos že enajsta. Pred tem smo se že predstavili v nekaterih domačih organizacijah združenega dela (Avtoradgoni, tozdu Mineralna voda Radenske, Modí na obeh lokacijah Gorenje Elrada), v radgonski mestni krajevni skupnosti in še na štirih samostojnih in skupinskih razstavi v prostorih radgonske delavske univerze. To pa bo tudi naša

stalna oblika sodelovanja s to izobraževalno ustanovo.« je razgrnil aktivnost članov likovne sekcije njen predsednik BRANKO BORKO.

Stem in še sodelovanjem na medobčinski razstavi, srečanju likovnih skupin severovzhodne Slovenije, predstaviti ob srečanju pesnikov in pisateljev alpskih dežel (ta razstava je bila pred kratkim prenešana iz avstrijske Radgone v Radence) so praktično izčrpali program za letošnje leto. V to pa so vseh 27 članov sekcije in trije organizatorji dela vložili ogromno truda, vse pa čisto na amaterski osnovi.

»Delujemo praktično brez vsakršnih sredstev, čeprav smo našli na pomoč delavcev strokovnih služb radgonskih sisov družbenih dejavnosti, vendar zato ne tarnamo. Zavedamo se, da združeno delo v zaostrenih gospodarskih razmerah težko odmerja sredstva za družbene dejavnosti, in tako tudi za

našo dejavnost. Vendarle pa to ne sme vplivati na kulturno življenje in upam si trditi, da smo prav v naši likovni sekciji dokazali, da lahko z izkoriščanjem svojih notranjih rezerv in novimi oblikami dela, seveda je prvi pogoj aktivno vodstvo, zadovoljimo kulturne potrebe in jih približamo našim delovnim ljudem in občanom. Zato pa smo v sekciji združili več izraznih oblik od slikarstva, fotografije, izdelovanja tapiserij in gobelinov. Borko pa še dodaja, da bo prav s slednjimi potrebnostmi se več dela, da bodo izpod njihovih rok nastajali unikati.

Člani sekcije skrbijo tudi za lastno izobraževanje in za razvoj likovne ustvarjalnosti med osnovnošolsko mladino, v prihodnjem letu pa želijo predstaviti svoje delo tudi zunaj občinskih meja. V ta namen se že dogovarjajo za izmenjavo razstav z likovniki iz Ljutomerja in občine Ruše.

V. Paveo

Pogled na del razstavljenih slik likovnikov iz radgonske občine.

Foto: Š. S.

Kulturni koledar

PETEK, 28. OKTOBRA

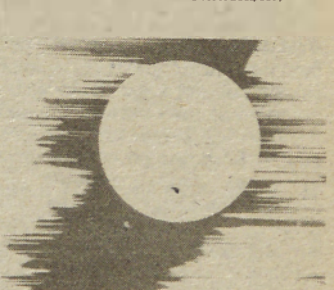
MURSKA SOBOTA — V okviru Borštnikovega srečanja bodo ob 19.30 v DVORANI KINA Park gostovali gledališčniki, ki bodo v režiji Dušana Mlakarja uprizorili dve igri: Jožef in Marija ter Lov na podgane.

NEDELJA, 30. OKTOBRA

LENDAVA — V dvorani INA Nafte bo ob 19.30 predstava Teatra u gosteh (Teatar u gostima) iz Zagreba Ljubezen na prvi pogled. V režiji Relje Bašića bosta nastopila Marija Kohn in Ivo Serdar.

KINEMATOGRAFI

Iz filmske zakladnice bo v kinu Svoboda Gornja Radgona in Apače konec tega tedna na sporedu ameriška komedija Železni šampion — Charlie Chaplin. V radgonskem kinematografu bosta predstavi danes (v četrtek, 27. oktobra) ob 19. uri in v nedeljo ob 17. uri, v Apačah pa bo predstava v soboto, 29. oktobra, ob 19. uri. Program v radgonskem kinematografu bo v petek in nedeljo dopolnjen prav tako dopolnila ameriška komedija Pasji sinovi s pokojnim Williamom Holdnom in Julie Andrews v naslovnih vlogah, v soboto pa jo bodo zavrteli tudi v kinu hotela Radin v Radencih.

V Peči na sosednjem Madžarskem se je v tem mesecu s 55. samostojno predstavil v razstavnici dvorani socialističnega delavskega gibanja predstavil rojak — umetniški fotograf Jože Kološa-Kološ, ki zdaj živi in ustvarja v Kopru. Na sliki eno od razstavljenih del. (VIZIJA)

razstave

MURSKA SOBOTA — V galeriji Kulturnega centra je odprta 9. mednarodna likovna razstava Pannonia 83, na kateri se z devetdesetimi deli predstavlja trideset likovnih umetnikov iz Jugoslavije (Slovenije), Avstrije in Madžarske. Razstavo dopolnjuje pregled založniške dejavnosti iz bogate kulturne ustvarjalnosti panonskega sveta.

LENDAVA — V galeriji Lendava je na ogled spominska razstava ob 10-letnici smrti Lajčija Pandurja.

RADENCI — Ustvarjalen prosti čas delavcev je naslov iz Bad Radgersburga prenešene razstave likovnikov iz obmejnega okraja sosednje Avstrije, ki je na ogled v razstavnem salonu hotela Radin.

LJUTOMER — V galeriji Anteja Trstenjaka je do 28. tega meseca na ogled razstava del akademskega slikarja Janeza Vidica, ki je svoja razstavljenega dela posvetil spominu na pokojnega profesorja Jožeta Košarja.

SHRANJEVANJE SADJA

Opisali bomo samo, kako shranimo sadje v naravni obliki; številne druge knjige opisujejo, kako z različnimi postopki pripravljamo konzerve.

Namen shranjevanje je zavleči razvoj do užitne zrelosti za daljši čas in preprečiti zgubo teže zaradi postopnega sušenja sadja. Uvelo sadje lahko v treh do štirih mesecih zgubi polovico teže.

Izguba teže je precej manjša, če je zrak v shrambi dovolj vlažen. Relativna zračna vlaga naj bi v splošnem znašala 85 do 90 %. Da bi povečali premajhno vlažnost zraka, z vodo poškropimo hodnik shrambe ali pa vanjo postavimo posodo z navlaženim mahom. Če je vlažnost prevelika, shrambo zračimo. Če to prezračevanje ne zadostuje, si bomo morda pomagali tako, da bomo v shrambo postavili posodo z živim apnom, katerega količino nam bo pokazala skušnja; apno, kot vemo, vpija vlogo.

Koliko časa bo sadje držalo v shrambi, je odvisno predvsem od temperature. Pri temperaturi od 0 do 6 ali 8 °C življenjski procesi v sadju zelo počasni. Od 15 °C navzgor pa potekajo zelo hitro, tako da ne moremo računati z dolgo dobo shranjevanja.

Spodnja temperatura med 0 in 2 °C najbolj prija bruskam, za jabolka pa je prenizka in zmanjšuje njihovo lakovost. Vsekakor pa tako nizkih temperatur ljubitelji, če nimajo nemo zimo, ne more doseči, ker bi to zahtevalo drage hladilne naprave. Pogoji za uspeh je tudi stalnost temperature. Če bi ohranimo sadje v prostoru s stalno temperaturo med 7 in 8 °C, kot pa v sadnem skladišču, kjer niha med 0 in 15 °C.

Tudi nekaj podatkov nam dovoljuje, da opišemo idealno sadno skladišče: prostor naj bo nekoliko, vendar ne preveč vlažen, v njem moramo brez težav vzdrževati temperaturo med 5 in 8 °C; v pošteb prihaja prostor v kletu ali soba s severno lego.

UREDITEV SADNEGA SKLADIŠČA. ISOLACIJA. ZRAČENJE.

Poleg tega, kar smo omenili, moramo v dopolnilo povedati, da se temperatura v sadnem skladišču ne sme spustiti pod 0 °C, sicer bi sadje zmrznilo. Če je skladišče na skledni ali na podstrešju, ta pogoj težko izpolnimo, razen če stropa in sten ne izoliramo.

Da bi čim bolj omejili življenjske procese v sadju, zagrnemo okna in odprtine. Ni jih potrebno popolnoma zatemniti, temveč le zamračiti. Odprtine morajo biti tako prirejene, da jih po potrebi lahko uporabimo za zračenje.

Najboljša sadna shramba je soba s severno lego in z debelimi zidovi, ki zagotavljajo stalno temperaturo. Zračne odprtine naj bodo pri dnu in na vrhu. Ko jo je potrebno zračiti, odpremo odprtine: mrzel zrak vstopa pri spodnjih odprtinah, toplejši pa zapušča shrambo pri zgornjih.

Urejanje ureditev. Pregraditev shrambe na več preka-

ladnemu skladišču je lahko namenjena samo ena soba; največkrat je tako, ker nimamo dovolj prostorov. Ta rešitev pa je pomankljiva: različno sadje namreč dozoreva drugo za drugim. Ugotovili so, da se pri zorenju sproščajo hlapljivi snovi, ki pospešujejo zorenje poznega sadja; zlasti so za to odgovorna jabolka, saj zgodnja zorijo že konec septembra, medtem ko se pozne sorte obdržijo do aprila in še dalj. Hraniti v skupnem prostoru zgodnjo in pozno sorto pomeni skrajšati trpežnost pozne sorte.

Če je le mogoče, si uredimo dva ali tri skladišča, prvo za jesensko sadje, ki zori pred 15. novembrom, drugo za tisto, ki ga porabimo med 15. novembrom in konec decembra, in tretje za pozne sorte sadja.

SADJE NA TLEH. Najbolj preprosto shranimo sadje tako, da ga položimo v enem samem sloju, plod poleg ploda na plast slame ali lesne volne. Najlažje ga nadzorujemo, kako se drži, žal pa ga tako najmanj spravimo v prostor.

POLICE. Pregledne police, položene druga nad drugo, omogočajo, da v enak prostor spravimo dosti več sadja. Na njih prav tako dobro nadzorujemo sadje.

SADNI ZABOJI. Kadar imamo majhen prostor, pa sadje, ga najbolje shranimo v sadnih zabojih (gajbah). Zaboje postavimo drugega vrh drugega do višine 2 — 2,5 m. Vsakega zaboja med seboj in ob zidu odmaknemo za 15 cm, da olajšamo prezračevanje.

ZRAČEVANJE IN NADZOROVANJE SKLADIŠČA

Preden začnemo obirati sadje, moramo skladišče temeljito očistiti in prebeliti zidove z apnenim beležem.

Nadzorovanje vlažnosti. Za nadzor zračne vlage kupimo vlažnomo.

Nadzorovanje temperature. Sadna shramba mora imeti toplotno izolacijo.

Prezračevanje. Razen pri jabolkih, ki sproščajo mnogo hlapljivih snovi, ni treba dostikrat prezračevati, seveda če se ni toplota v skladišču preveč povečala, noči pa so vedno tople. Tu nipoštevajmo zlasti v začetku shranjevanja, ko so okolijski dnevi še topli in ko ima obrano sadje višjo temperaturo od skladišča.

Nadzorovanje plodov. Shrambo moramo pregledovati vsake tri do štiri dni, da odstranimo bolno sadje in odnesemo do zrelega.

TURNIŠČE: cene pujskov

Prvi četrtak (20 okt.) pripravi pripravi na sej v Turnišču 107 pujskov. Prvič so skoraj vsi pujski povpraševanje.

spet nekoliko večje. Prodajne cene pa so se gibale od 6.500,00 do 7.500,00 dinarjev na par pujskov.

vestnik, 27. OKTOBRA 1983

BREZ VEČJIH ZASTOJEV

Zaradi izredno lepe jeseni, saj je bilo vreme kmetijem ves čas naklonjeno, jesenska opravila dobro potekajo. Do daljših zastojev zaradi vremena doslej ni prišlo, bilo pa je tudi manj okvar. Če je zaradi suše bilo v začetku nekoliko otežkočeno spravilo sladkorne pese, je dež odpravil tudi te težave. Pomurski kmetijski pravijo, da bodo, če ne bo dolgotrajnejšega poslabšanja, vsa dela pravočasno končali.

Najdlje so v Pomurju spravili koruze. Za silažo so jo že pospravili, tudi koruzo za zrno so kmetje v glavnem pobrali, družbeni sektor pa jo

bo pospravil v prihodnjih dneh. Koruzo za zrno so imeli letos pomurski pridelovalci na okrog 14 tisoč hektarjih, dobro pa poteka tudi spravilo sladkorne pese. V Pomurju so letos tej poljščini namenili nekaj več kot 2.100 hektarjev, pospravili pa so preženi del žez zrasejanih površin, od tega največ v zasebnem sektorju, kjer v teh dneh pobirajo še zadnji pridelek. Napovedi strokovnjakov, da bo letošnji pridelek manjši od lanskega, se uresničujejo, je pa zato boljše digestija in v tovarni sladkorja v Ormožu pravijo, da bodo proizvedli približno enake količine sladkorja kot lani. Doslej so v tovarni pre-

vzeli nekaj čez 100 tisoč ton pese.

Dlje kot prejšnja leta v tem času pa so v Pomurju s setvijo pšenice. Družbeni sektor jo bo letos zasejal na okrog 2.500 hektarjih, kmetje pa na nekaj več kot 15 tisoč hektarjih, od tega na 6.200 hektarjih v organizirani tržni proizvodnji. Medtem ko setev dobro napreduje, saj so kmetje pšenico v glavnem že posejali, pa nekoliko počasneje poteka sklepanje pogodb s kmeti. V temeljnih združenih organizacijah namenajo zato v tem času temu največ pozornosti in v Pomurju so prepričani, da bodo načrtovane obveznosti uresničili in

prihodnje leto oddali več kot 27 tisoč ton tržnih viškov pšenice.

V začetku je kazalo, da bodo težave pri oskrbi z gorivom, a do daljših zastojev ni prišlo, večina pridelovalcev pa se je tudi pravočasno oskrbela z mineralnimi gnojili. Težave so se pojavile šele v zadnjem času, ko je tovarna v Kutini prenehala z dobavo.

Sicer pa velja ob vsem tem še zapisati, da imajo pomurski kmetijski predvsem z vremenom, zato so letos izkoristili lepo jesen in z deli nekoliko pohiteli.

L. Kovač

Ob živini še sladkorna pesa

Kučanovi iz Tešanovca so začeli pred leti le z enim traktorjem in nekaj glav živine. To je bilo še v času, ko mladi v kmetijstvu niso videli prave perspektive in so se raje zaposlili ali pa šli študirat. Takrat je bilo ostati na kmetiji veliko tveganje, kljub temu se je sin Franc odločil, da bo ostal. Vzeli so mednarodni kredit z ugodno obrestno mero, zgradili hlev za trideset glav živine in tako startali. In to zelo uspešno.

V prostoru, kjer smo se pogovarjali z gospodjem Gezom Kučanom, visijo na steni tri diplome in medalje. Dobili so jih za razstavljeno živino v Novem Sadu. Dve zlati in eno srebrno. Pogovor se je najprej sukal seveda okrog previsokih razlik v ceni. Geza je menil, da bi bilo čisto v redu, če bi za bika dobili le en stari milijon, samo če bi bile tudi druge cene nižje. Tako pa se obrača veliko denarja, dobiček pa vseeno ni velik glede na ves trud in skrb. Mnogi, ki se ne ukvarjajo s kmetijstvom, mislijo, da kmetje nabirajo bajne vsote denarja. Tako je pred kratkim odslavlil neki uslužbenec na Davčni upravi Franca: „Kaj hočete kmetije, dolgo smo vam šli na roko, sedaj morate

tudi vi kaj plačati.“ To je bilo v zvezi z novim prometnim davkom za kmetijske priključke.

Kučanovi obdelujejo devet hektarjev lastne zemlje in tri hektarje iz najema. Vzeli bi še več zemlje, vendar je zadnje leto nikakor ni mogoče dobiti v najem, čeprav se je pred leti vsak branil take zemlje in raje obdeloval manjšo površino, kolikor je pač potreboval za lastne potrebe. Tudi iz tega je razvidno, kako se je povečal interes za kmetovanje.

Mehanizacijo imajo, kot je rekel Franc, vse „od a do z“, od najmanjšega do najmodernejšega stroja. Nimajo le kombajna, ker se tako velik stroj samo za eno kmetijo ne izplača. S stroji dela

mlajši gospodar, starejša pa opravljata dela v hlevih.

Hlev za živino je sodobno opremljen, tako da s tridesetimi glavami govedi ni težkega dela, kot nekoč. Redijo bike in plemenske telice, zraven pa še krave molznice, ki jih ne sme manjkati na nobeni kmetiji. Včasih je v hlevu več bikov, včasih več telic, vendar, če so na voljo telice iz A kontrole, se zmeraj raje odločijo zanje. Na leto oddajo tako približno deset glav živine.

Skoraj večino krme pridelajo doma, dokupijo le koncentrate. Koruzo so imeli posejano kar na petih hektarjih, od tega za silose na 1,7 hektarja, nekaj je zmeljejo s strženi, nekaj koruze pa shranijo v zrnju. Deteljo so imeli prav tako na površini 2,5 hektarja.

Letos so našli 5,5 ton pšenice na 2,3 hektarja. S ceno pšenice niso zadovoljni, saj zdaj za sto kilogramov pšenice ne dobijo niti sto kilogramov umetnega gnojila. Vendar pšenice niso sejali zaradi cene, ampak zaradi kolobarjenja. Tudi letos so zasejali pšenico že v

začetku oktobra na 2,7 hektarja, pogodbo pa imajo sklenjeno za dva hektarja. Veliko bolj kot za pšenico pa je cena ugodna za sladkorno peso. Letos so imeli sladkorno peso na enem hektarju. Pridelek sicer ni bil tako dober kot prejšnjaja leta, ker je bila suša prehuda, toda Kučanovi vseeno pravijo, da se danes najbolj izplača pridelovanje takih poljščin. „Tu imaš zagotovljena vsa sredstva, ki jih rabiš. Če se malo zavzameš, dela ni veliko,“ je dodal Franc.

Zase pravi, da mu ni žal, ker je ostal na kmetiji in da ima še veliko načrtov. Tudi svojega naslednika že ima in mlado ženo. Zaenkrat je še zaposlena, vendar ji pri odločitvi, če bo službo pustila in delala le na kmetiji, daje proste roke.

Kučanovi so sicer usmerjeni v živinorejo, vendar razmišljajo, da bi se v prihodnje usmerili v pridelovanje sladkorne pese. Glede na sedanje razmerje cen med teleti in govedom bi se to še najbolj izplačalo. Toda kaj, ko nihče ne ve, kako bo prihodnje leto.

Bernarda Peček

Računalnik piše recepte krmil

S pomočjo sodobne računalniške opreme do kvalitetne in cenejše krme. Že v prvih mesecih veliki prihranki

Zdaj že dobro vpeljan pred tremi leti ustanovljen analitski laboratorij pri Živinorejsko-veterinarskem zavodu za Pomurje pomembno prispeva k pravilni in cenejši pripravi krme za živino. V laboratoriju namreč kontrolirajo vse vrste krmil od sena, koruze, silaže pa do voluminoznih krmil, zeleno maso, sojino zrno, ječmen, pesne rezance in še bi lahko naštevali, saj sproti analizirajo 70 vrst krmil. Posebej ugotavljajo tudi odstotek sestavin v krmu, saj sta od sestavljenosti krme odvisna cena krmila in hitrost prirasta živine.

Pri analizah ugotavljajo osnovne parametre kvalitete, kot so suha snov, beljakovine, maščobe, vlaknine in drugo, kar vsebuje krma. Ugotavljajo pa tudi elemente kalcij, fosfor, magnezij, cink in številne druge. Odstotek beljako-

vin, ugotavljajo s popolnoma avtomatsko napravo, ki beljakovine določi v 12 minutah, za kar so pred leti potrebovali od 5 do 6 ur. Dobro so se „oborožili“ tudi z napravami za določanje elementov. Za določanje slednjih namreč uporabljajo sodobno analitsko tehniko z atomsko absorpcijo. Prav tako metodo so v svetu uporabili prvič šele leta 1960.

Analizirajo opravljajo denimo tudi za Mesnine iz Dravograda, za naročnika iz Zalca, za Kompas pa tudi za naročnike iz drugih republik. Slednje ne preseneča, saj so se delavci soboškega laboratorija na vsakoletnih primerjalnih preizkušnjah med laboratoriji doslej zmeraj odrezali kot hitrejši od drugih. Vendar je osnovna naloga laboratorija, da je storitveni servis rejcev živine. Analize namreč niso same sebi namen, temveč jih opravljajo zato, da žival dobi pra-

vo krmo in da je krmilo čim cenejše. Sedaj že računajo obroke za krave molznice, pitance in pripravljajo krmilne mešanice. Laboratorij torej napiše najustreznejši recept mešanja krmila in mešanico tudi finančno ovrednoti. Računalnik torej najde cenovno najprimernejšo rešitev ob razpoložljivih surovinah. Da pri tem gre za znatne prihranke, pove podatek, da se prihranki po kilogramu od uvedbe računalniškega sistema gibljejo od 0,65 do 1 dinarja. Mešalnica, ki na uro zmeša 40 ton krmila, tako v enem delovnem dnevu lahko prihrani od 320 do 400 tisoč dinarjev. V Pomurju pa letno zmešajo in porabijo 105 tisoč ton krmil.

Sedaj pa so priprave oziroma aparati že tako izpopolnjeni, da potekajo določitve na osnovi merjenja spektra in računalniške obdelave podatkov, kar omogoča, da porabnik dobi podatke v nekaj sekundah. Seveda mu najoptimalnejše recepture takoj izpišejo, če

pa oddajena mešalnica dobi nove količine mesne moke, soje ipd. pa lahko sporoči le podatke iz svojega laboratorija in ji recept, kako mešati krmo, iz laboratorija posredujejo tudi telefonično.

Sicer pa s pomočjo računalniške opreme z bogato banko spominov v laboratoriju ŽVZ opravljajo kompletno kemijsko analitiko, ki jo vodi in kontrolira računalniški sistem, kar je zaenkrat edinstven primer analiziranja krmil v državi, čeprav je res, da so ga Nizozemci uvedli že pred 10 leti.

Laboratorij opravlja storitve za kmetijske pospeševalce, ki ponavadi prinesejo na analizo vzorec krmila, ko odpove prirast mesa ali denimo mlečnost živine. Veliki naročniki oziroma koristniki storitev laboratorija so predvsem vse mešalnice močnih krmil v Pomurju pa tudi iz Pruja.

Boris Hegeduš

Uspešnost kmetijske proizvodnje v številkah

V Klavnicah ABC Pomurke so do 31. avgusta zaklali 25.761 goveda, kar je 53 odstotkov od z letnim planom zastavljene količine 48.575, od tega največ 17.847 v klavnici soboške Mesne industrije. Prašičev so zaklali 129.120 oziroma 50,7 odstotka od letos načrtovanega zakola 254.644 živali. Tudi prašičev so največ zaklali v Murski Soboti, in sicer 91.100. Od navedenih količin je Mesna industrija zunaj Pomurja dokupila le 4.221 govedi in 2.724 prašičev, čeprav so v lastni režiji zunaj Pomurja vzredili še 1992 goved in 11.735 prašičev.

Do konca avgusta so mešalnice močnih krmil ABC POMURKE v Murski Soboti, Lendavi, Ljutomeru in Črncih v občini Gornja Radgona proizvedle 72.631 ton krmil. Največ, 28.415 ton, so jih zmelali v mešalnici KG Rakičan, v KK Radgona 13.346 ton, v DO

Ljutomerčan 13.009 ton in v Agromerkurju 17.771 ton. 45.257 ton krmil so porabili za rejo grašičev, 18.569 ton za perutninsko proizvodnjo in 8.805 ton za rejo goveda.

Pšenice so poljedelci družbenega in zasebnega sektorja ABC POMURKE pridelali 18.792 ton, kar je 84 odstotkov od načrtovanih 22.133 ton. Od tega so je odprodali 16.976 ton.

Mleka je ABC POMURKA od svojih rejcev molznic do konca julija odkupila 320.277 hektolitrov oziroma 96 odstotkov v Tovarni mlečnega prahu predelanih količin, 12.740 hektolitrov pa so dokupili. V Agromerkurju klavnici pa so zaklali 4.911 ton brojlerjev.

Za primerjavo naj navedemo, da so v ABC POMURKI v sedmih mesecih leta 1982 spitali 16.856, v enakem obdobju letos pa 15.889 goved, prašičev pa v enakem

obdobju 1982 zaklali 102.983, v letošnjih sedmih mesecih pa 104.432, mleka so lani do julija odkupili 303.363 hektolitrov, v enakem obdobju letos pa 329.277 hektolitrov. Brojlerjev so lani do julija zaklali toliko, da so tržišču ponudili 4.680 ton mesa, v letu 1983 pa 4.879 ton. Perutninarji sicer opozarjajo, da bo pravkar pričeta rekonstrukcija klavnice brojlerjev do konca letošnjega leta zavrta ugodno gibanje v proizvodnji in ponudbi piščančjega mesa. Ko so na seji koordinacije preverili letos dosežene rezultate, so se dogovarjali tudi o pripravi planov proizvodnje za leto 1984.

Ob tem da so plani setve že sprejeti in usklajeni, bo glavna pozornost veljala usklajevanju načrtovanja reje živine in prašičev glede na sprejete obveze ABC POMURKE do potrošniških centrov. O slednjih bodo obvestili tudi ŽPS. Družbeni sektor proizvodnje bo

plane sprejemal v TOZD, zasebni pa na nivoju zadrug. Osnutke planov bodo pripravili že do 20. oktobra. Prve dni oktobra bodo s predlogi planov seznanili delegate delavskega sveta SOZD, ki jih bo obravnaval in sprejel nekeje po 25. decembru. Kot zanimivost velja omeniti, da finančnega plana za skupne službe ne bodo sprejeli prej, kot bodo znana družbena stališča glede financiranja skupnih služb. Bolj pomembno je, da bodo z obsegom proizvodnje in možnostmi plasiranja pravočasno seznanili trgovsko mrežo v potrošniških centrih. Slednjim bodo dokaj točno posredovali možnosti oskrbe z mesom, mlekom, mlečnimi izdelki in drugim. O obsegu proizvodnje bodo posebej seznanili tudi Zunanjo trgovino, ki bo na osnovi načrtovane proizvodnje tujim kupcem pripravila ponudbe blaga za izvoz.

Boris Hegeduš

Svetujejo, posegajo, spodbujajo

... a tudi „ukazujejo“, če že ne gre drugače. Pred časom smo — priznamo, da morebiti nekoliko preuranjeno — (neposredno ošvrknili delovanje in poslanstvo takrat še neustanovljenih občinskih komisij za stabilizacijo z vprašanjem: bodo mar le-le zmogle, česar nismo toliko forumi, krizni štabi, odbori, komisije, sveti in podobni organi? Izkazalo se je namreč in vse očitneje postaja, da so člani v dobrih dveh mesecih, odkar komisije obstajajo, ponekod, zlasti pa v občini Murska Sobota, veliko storili oz. se načrtno in sistematično lotili nekaterih najkrajših vršanih v občinskem gospodarstvu.

Kot operativno-svetovalno telo izvršnega sveta s 15 člani — v njem je dobesedno kadrovska „smetana“ pomurskega združenega dela od območne gospodarske zbornice do banke in SDK — je doslej obiskalo kar nekaj delovnih kolektivov, med njimi Tovarno mesnih izdelkov, DES Elektro, Platano, opekarstvo v Puconcih in še nekatere druge. Šlo je bolj za „spodbujalne akcije“: v Tovarni mesnih izdelkov glede saniranja izgube, v DES Elektro prav tako, v Platani za organiziranje enovite delovne organizacije, v puconski opekarstvu zastran odpravljanja razlogov, ki so že lani novembra privedli do uvedbe enoletnega ukrepa družbenega varstva in še bi lahko naštevali. Tudi pri združevalnih procesih komisija ne stoji ob strani, zlasti kar zadeva področje gradbeništva, kovinsko-predelovalne industrije in drobne gospodarstva, nekaj podobnega pa velja tudi za snovanje novih razvojnih programov. Omenimo zgolj soboško Panonijo, ki se dogovarja za poslovno-tehnočno sodelovanje z železarno iz Raven, ali Agroservis, kjer je že malone vse nared, da iz mariborskega Tama prenesejo določen del proizvodnega programa v ta soboški delovni kolektiv. V družbenih dejavnostih si komisija prizadeva, da bi kar se da racionalizirala poslovanje samoupravnih interesnih skupnosti in pri izplačevanju osebnih dohodkov bodi nad spoštovanjem zahteve, da so izplačila osebnih dohodkov usklajena z dogovorom oz. resolucijo, kajti v nasprotnem brez uvedbe novih omejitev ne bo šlo.

V Ljutomeru, kjer so bili pri ustanavljanju občinskih stabilizacijskih komisij v Pomurju zadnji, jim je za iztočnico pri sestavljanju osnutka stabilizacijskega programa rabilo več spoznanj in dejstev, ki še posebej zaskrbjujejo. Med drugim niso uglasena z načrti pričako-

vanja, da se bodo povečali fizični obseg proizvodnje, produktivnost, naložbe, zaposlovanje, izkoriščanje materialnih možnosti, dohodkovno povezovanje in nezadnje združevalni procesi na področju lesne industrije in kmetijstva. Iz zapisnika ustanovitvene seje komisije — zlasti pa nekaterih že izpeljanih ukrepov — je moč razbrati, da so se v Ljutomeru, podobno kot v Murski Soboti, dela lotili z vsemi štirimi, hkrati pa preudarno in poznavalsko. Nasilce in roke imajo točno opredeljene in ve se, denimo, da odgovarja za ekonomske odnose s tujino Vida Hojnik, za industrijsko proizvodnjo Jože Roškar, za proizvodnjo hrane Miro Steržaj, za drobno gospodarstvo Janez Godec, za turizem ter promet in zveze Vida Hojnik ter za stanovanjsko in komunalno gospodarstvo Oskar Likar. Imena in priimke najdemo tudi pri posameznih nalogah, ki zadevajo ukrepe za učinkovitejšo gospodarjenje in krepitev reprodukcijske sposobnosti občinskega gospodarstva, zelo podrobno pa so razdelane še „intervencije“ v proizvodnih usmeritvah posameznih organizacij združenega dela, v prestrukturiranih družbenih dejavnostih in na področjih lesne, kovinsko-predelovalne in živilsko-predelovalne industrije ter kmetijstva. V Ljutomeru bodo prav tako zagrizli v kislo jabolko združevanja interesnih skupnosti tako materialne proizvodnje kot družbenih dejavnosti in racionalizacijo služb občinske uprave, kar je zaupano „prvima možema občinske politike“ — predsedniku občinske skupščine Emilu Kuharju in predsedniku občinskega izvršnega sveta (ta je tudi predsednik komisije) Antonu Kosiju. Tudi družbenopolitične organizacije ne bodo ostale „nedotaknjene“, vsaj kar zadeva njihovo finančno poslovanje, ki naj bi ga prenesli v okvir občinskega „budžeta“.

Z ustanovitvijo stabilizacijske komisije so v Gornji Radgoni razpustili dotedanji krizni štab, čeprav ravno njegovi člani zdaj sestavljajo jedro komisije. Ta ne kani prav ničesar prepuščati naključju in po zagotovilih predsednice Dane Sukičeve se zlasti osredotoča na iskanje rešitev pri čedalje bolj kritični preskrbi gospodarstva z reprovitalizacijo in surovinami, skuša vplivati na pospeševanje izvoza in utirati pota zvečevanju produktivnosti dela, še posebej pa skrbeti, da bi smotrneje izrabljali rezerve v kmetijstvu. Zaradi pille plačilne zmogljivosti delovnih kolektivov ne bo več dovoljevala, da bi še naprej najemali neugodne kredite, saj jim bodo sicer obresti dobesedno snedle razpoložljiv dohodek.

O nalogah lendavske komisije za stabilizacijo — vodi jo predsednik

občinskega izvršnega sveta Ludvik Jerebic — ne kaže „razpredati“, saj je znano, v kakšnem nevarnem položaju se nahaja ta v slovenskem merilu manj razvita občina. Vsekakor imajo njeni člani sorodne ali iste naloge kot drugje, le da bodo morali biti še doslednejši, načrtnejši in potemtakem odgovornejši.

Ob rob vsemu le dodajmo, da stabilizacijske komisije same po sebi gospodarskih in vsakršnih drugih klopčev ne bodo odvozile in v tem pogledu hrabri dejstvo, da — če sodimo po dozdajšnjih izkušnjah — ne ostajajo osamljene; podpora jim dajejo tako „uradna politika“ kakor tudi delovni ljudje in občani.

Branko Žunec

Za stabilizacijo več aktivnosti

Na seji občinskega komiteja ZKS Lendava so najprej ostro kritizirali nekatere člane komiteja, ki poredkoma prihajajo na seje in so nasploh neaktivni.

Kljub nekaterim ugodnim kazalcem razvoja gospodarstva v občini, večji je izvoz, krepi se spoznanje, da je mogoče z lastnimi močmi rešiti preneseni problem. Komite ugotavlja, da aktivnost komunistov pri uresničevanju gospodarske stabilizacije ni zadovoljiva. Komunisti so pri svojem delu premalo odločni in konkretni, to pa seveda vpliva na celotno žilidne sredine, v kateri delajo. Posebne delovne skupine občinskega komiteja so obiskale vse delovne organizacije in s komunisti razpravljale o uresničevanju stabilizacije. Razgovori so pokazali, da so ponekod že dosegli lepe rezultate, ponekod pa so komunisti tisti, ki zaviralno

delujejo na uresničevanje sprejetih dogovorov. Izvršni svet občinske skupščine je pred nedavnim imenoval tudi posebno stabilizacijsko komisijo, ki mora do novembra pripraviti program dolgoročne stabilizacije. Nekaj novih zanimivih programov se ponuja za prihodnja leta. To so predvsem rudnik premoga, keramična industrija, nekateri programi petrokemične industrije, zato se bo potrebno dogovoriti o prednostnih naložbah, da bi zagotovili del naložbenih sredstev. Več aktivnosti bo potrebno pokazati na vseh področjih zlasti pa v krajevnih skupnostih in OZD.

Jani D.

OBRTNA ZADRUGA

TOVORNJAKI NE STOJIMO

Od leta 1981 imajo v Murski Soboti poslovno enoto obrtne zadruge Avtoprevoz Maribor. Trenutno je vanj vključenih 136 avtoprevoznikov in upravljalcev delovnih strojev. Nobenemu od njih dela ne manjka. Lani so imeli skupaj 55 milijonov novih dinarjev prometa, za leto pa načrtujejo 75 milijonov dinarjev. Zadruga ima najmanj članov iz soboške občine, nato iz ljutomerske, lendavske pa tudi iz občine Gornja Radgona.

Vodja poslovne enote Avtoprevoza v Murski Soboti Stanko Serec nam je povedal, da so z mnogimi pomurskimi organizacijami združenega dela sklenili smotne upravne sporazume o sodelovanju. Tako zdaj te avtoprevoze predvsem prek zadruge, katere člani imajo veliko prevozne zmogljivosti; če bi naložili vse njihove tovornjake, bi hkrati lahko peljali okrog 900 ton tovora. Sicer pa pomurski zasebni avtoprevozniki največ prevozov imajo na območju Pomurja in Podravja. V zadnjem času so bili močno angažirani pri odvozu sladkorne pese v tovarno sladkorja v Ormož, drugače pa v glavnem odvažajo oromona navažajo zemljo, gramoz, razni gradbeni materiali in drugo. Še največ dela imajo ob melioracijah, ki jih je na našem območju kar precej. Pri teh delih uporabljajo tudi delovno mehanizacijo: buldožerje, kopalce rogov, bagere, nakladalce itd. ki jih ima 15 stalnih članov poslovne enote Avtoprevoza v Murski Soboti.

Pomurski avtoprevozniki so torej dobro organizirani in zato jim dela ne manjka. Njihova poslovna enota deluje tudi, da imajo dovolj pogonskega goriva, saj je navezala tesne stike s Petrolom in imajo tako člani zadruge priložnost pred ostalimi zasebnimi avtoprevozniki. Zadruga tudi izdaja ustrezna potrdila, na podlagi katerih so obrtniki oproščeni plačila depozita, kadar gredo v tujino zaradi nakupa nadomestnih delov za svoje tovornjake. Večina njihovih prevoznih sredstev je namreč uvožena, zato imajo toliko več težav z rezervnimi deli. Problem so tudi gume, vendar se avtoprevozniki nekako znajo sprijeti in noben tovornjak ni »bos«.

Ugodno za pomurske zasebne avtoprevoznike je tudi to, da poslej mnoga dela v zvezi z obračunom opravil v poslovnih enoti oziroma v skupnih službah v Mariboru. Seveda je z organiziranim delom izključeno morebitno prikrivanje prevoznih storitev pred davkarji. Z dovoljenji so potemtakem tudi na pomurskih upravah za družbene prihodke, ki imajo tako reden dotok sredstev od avtoprevoznikov. Ti lahko obveznosti do družbenopolitične skupnosti poravnajo pravočasno tudi zato, ker dobivajo za opravljene prevoze plačila v razmeroma kratkem roku.

Morda še to: poprečna starost zasebnih avtoprevoznikov, ki so člani poslovne enote Avtoprevoz v Murski Soboti, je 40 let. Gre za ljudi v najlepših letih življenja. Le-ti so delavni, iznajdljivi, zato jim dela še zdaleč ne bo zmanjkalo. S tem pa seveda ne želimo nikogar navdušiti, da bi se odločil za avtoprevoziško dejavnost, saj na občinskih obrtnih združenjih pravijo, da je avtoprevoznikov (in taksistov) že dovolj.

Š. SOBOČAN

„Ogromnega pomena je kolektivno delo!“

49-letnega Štefana Novaka, vodjo vzdrževalne službe v TOZD Perilo tovarne oblačil in perila Mura v Murski Soboti, ki že 29 let dela v tem največjem pomurskem kolektivu, poznajo vsi. Takšen občutek kaj hitro dobiš, ko se pogovarjaš z delavci, ki pravijo, da je Štefan Novak pravi vzor dobrega delavca. V Muri je zaposlen od vsega začetka, sprva kot mehanik-vzdrževalec, v glavnem šivalnih strojev, čeprav je treba popravljati tudi okvare na vseh ostalih napravah. In ker je naš sogovornik lansko leto prejel tudi občinsko nagrado, je gotovo prav, da ga nekoliko podrobneje spoznamo.

Najprej smo ga povprašali o njegovem delu. „To ni lahek poklic, kot bi si nekdo mislil, saj vsem mehanikom prežodaj šepa vid, kar je posledica velike natančnosti pri našem delu. Poklic pa ni dolgočasen, ker je v bistvu vsestranski, o čemer nam zgovorno pove že sama beseda delovnega mesta. Pomeni, da moraš vedeti vse, če želiš, da bodo stroji redno vzdrževani. Meni se zdi to delo zelo zanimivo, pri čemer pa je nadvse pomembno kolektivno delo vzdrževalcev strojev. Marsikaj pa je odvisno tudi od tega, kako se vzdrževalci, ki jih je v našem tozdu deset, med seboj razumejo, tesno sodelujemo in smo hkrati prijatelji. Vsakdo je v zmoti, če misli, da lahko naredi vse kar sam!“

— Ali ne postane takšno delo z leti enolično?

„Nikakor! To delo je vedno zanimivo, ker se iz dneva v dan srečuješ z novimi problemi, stroji, pa tudi tehnologija se zmeraj spreminja. Dejansko gre velikokrat za nekaj novega, zato se mora vzdrževalec ob delu nenehno sprosti usposabljanju in študirati literaturo, če hoče ostati dober in koristen delavec.“

Štefanu Novaku, ki je preživel že več kot polovico življenja za strojem, se zatem urne misli o časih, ko je prvič prestopil prag murskosoboške Mure.

„Takrat ni bilo prostih sobot, bile pa so delovne nedelje! Da, prav ste slišali. Tudi sestankarstva ni bilo med delovnim časom, ampak smo vse to opravili kar v nedeljo. Tudi malice so bile pred skoraj tremi desetletji sila skromne. Največkrat sem si prinesel kaj za

pod zob od doma ali pa smo si malico delili. Danes pa imamo vse to urejeno, saj so na voljo celo tri vrste različnih toplih malic, vsak delavec pa dobi tudi čaj, kavo ali kakšen podoben napitek.“

ŠTEFAN NOVAK — „Poklic vzdrževalca strojev je v bistvu vsestranski, ker moraš v konfekcijskem obratu znati popraviti vsako napako.“ Foto: M. Jerše.

— Ali vas v tovarni priganja norma?

„Mehaniki nimamo norme, vendar je v osmih urah veliko dela v proizvodnji. Od našega dela je namreč v veliki meri odvisno nemoteno delo v proizvodnji, zato si po svojih najboljših močeh prizadevamo, da bi bilo čim manj okvar. Za svoje mehanike sem trdno prepričan, da ne morejo „zabušavati“, da so polno zaposleni,

kar lahko navsezadnje potrdijo tudi delavke v proizvodnji.“

— Se to pozna tudi pri osebnem dohodku?

„Seveda se! Z našim pravilnikom o delitvi osebnih dohodkov je vsak mehanik stimuliran za boljše delo, čim manj je zastoj, tem višja je njegova plača.“

— Ste z osebnim dohodkom zadovoljni?

„Lahko rečem, da sem, saj prejmem mesečno okrog 30.000 dinarjev.“

— Kot mi je znano, ste se ves čas uveljavljali tudi v družbenopolitičnem življenju vašega

skupščine občine. Vem, da sem bil vsa leta dokaj družbenopolitično aktiven. Seveda so svoje prinesla leta in zdaj, ko sem že starejši, nimam več tistega zagona kot mladi. Zato je prav, da se nanje prenašajo številne funkcije. Trenutno pa sem še namestnik sekretarja aktivne delavcev-neposrednih proizvajalcev pri OK ZKS, delegat SIS za zdravstvo, član izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata itd.“

— Ste kritični do dela sindikata?

„Moram reči, da sem precej kritičen sploh do dela vseh družbenopolitičnih organizacij, ker vidim, da je več pasivnih kot pa aktivnih članov. Trudimo se, da bi več in bolje delali za stabilizacijo našega gospodarstva, delavci pa razumejo, da moramo delati tudi več prostih sobot. Vsaj za Muro ne poznam primere, da delavci ne bi hoteli delati, če so pravočasno seznanjeni s problemi v proizvodnji. Seveda pa mora delavec vedeti, zakaj dela; mora to čutiti pri osebnem dohodku!“

— Kako preživljate prosti čas?

„Moram povedati, da ga izkoristim samo za počitek in rekreacijo. Rad pa tudi kakšni naši delavki popravim šivalni stroj, česar nisem še nikoli odklonil. Poleg tega z veseljem poslušam radio, celo raje kot gledam televizijo. Priljubljeno pa vsem dobrim oddajam, pa najsi gre za politične ali zabavne.“

— In na koncu tega razgovora še vprašanje, kako ste zadovoljni s tem, kar ste doslej naredili v življenju?

„Lahko rečem, da sem s svojim delom in s tem, kar sem doslej naredil v življenju, zadovoljen. V veliko zadovoljstvo pa mi je kolektiv, saj imam okrog sebe dober kader, ki se je izučil z mojo pomočjo!“

Milan Jerše

Za diferenciran pristop v družbenih dejavnostih

Potem, ko so sprejeli varnostni načrt občinskega komiteja ZK, so člani predsedstva OK ZKS v Murski Soboti namenili osrednjo pozornost političnim rezultatom poslovanja organizacij združenega dela s področja družbenih dejavnosti v soboški občini. Osnovna ugotovitev je, da se v sedanjih zaostrenih pogojih gospodarjenja zaostre tudi položaj v družbenih dejavnostih. O tem dovolj zgovorno govorijo podatki o 16-odstotnem zaostajanju celotnega prihodka družbenih dejavnosti za gospodarstvom občine in manjši porast dohodka zaradi znatno hitreje rasti porabljenih sredstev, kar v omenjenem obdobju ni zadoščalo za pokritje vseh obveznosti iz dohodka. Poleg tega pa še vedno ni zaživila svobodna menjava dela, ki bi morala sloneti na konkretno izdelanih programih. Družbene dejavnosti pa pesti tudi omejena poraba, zato se je vnovič postavilo vprašanje, ali lahko ob zmanjšanih sredstvih še nadalje zagotavljamo, denimo v šolstvu, enak obseg dela kot doslej. V razpravi na seji predsedstva OK ZK v Murski Soboti so tudi omenili, da v tej situaciji niso opravičljive nekatere razlike med posameznimi osnovnimi šolami, kar je posledica indeksiranja.

Ob vseh teh in podobnih vprašanjih pa je treba, kot so poudarili v razpravi, odločneje pristopiti k organizirani aktivnosti in razvijanju družbeno-ekonomskih problemov, za kar mnogi upajo tudi pri OK ZK. Seveda pa mora vsaka organizacija imeti ustrezno politično in stabilizacijsko izstopno točko pri pristopu v družbenih dejavnostih, kjer je posebej opozoriti na področje šolstva in zdravstva. Člani predsedstva OK ZK pri tem bili zadovoljni tudi z zapoznanjem podatki SDK, saj se jim ni zdelo, da bi bili nekateri osnovni podatki za to obdobje. Sklepljeno je bilo, da v prvi polovici novembra pripravijo temeljito analizo poravnanih družbenih dejavnosti in opravljenih delovnih OZD, v čimer dičnih obratovnih OZD, v čimer nameravajo uveljaviti napredni na seji OK ZK.

Govor je bil tudi o binskih pripravah na volilno konferenco OO ZK, ki morajo biti, vendar opravljene do konca decembra ali januarja prihodnjega leta. V prvih mesecih prihodnjega leta programska konferenca osnovnih organizacij ZK. Po statusu pa mora ob letu volitev vsaka organizacija pripraviti svoj program, ki ga bodo obravnavali na konferenci OO ZK s predlogi in usposabljanjem članstva.

Kaj skriva „dvoživkarstvo“?

Zadnjem času smo se poudarjeno razpisali in razgovorili o pojavi, za pomurske in smeli bi trditi, da kar za jugoslovanske razmere, znano tako imenovano dvoživkarstvo (polproletarstvo), ki mu „očitno“ se mogoče — od pomanjkanja prave delavske (proletarske) zavesti do rošiva, ki je v prvi vrsti samemu sebi namen. Eni se spuščajo v izvorni pomur samega pojma, drugi pa skušajo v njem najti odgovor na neko žgočo in večkrat pogreto dilemo, kaj je vendar za našo pomursko (prekmurjsko) naravo, ki si večkrat privoščijo, da poži na zapečku, se ne izpostavlja ali zaperstavlja, računajoč: psi lajajo, karavana gre dalje.

Ob tem se nikakor ni mogoče znebiti občutka, da se vse preveč zanašamo na prisilno pridnost, delavnost in sorazmerno discipliniranost pomurskega (prekmurjskega) delavstva, dasiravno je to le ena plat medalje. Dokler namreč dobra polovica regijskega gospodarstva sloni na živem, fizičnem delu, dolga je tveganje posplošitve manjših, dolgoročno gledano pa takšna postojanost ne bodo mogla vzdržati. Pojav „dvoživkarstva“ — nalašč ga dajemo v navednice — ko je en del na delovnem mestu (v tovarni, za strojem in drugje), drugi del pa doma na kmetiji, na šušmarstvu ali še kje — kar sicer nabelom ni narobe — je potemtakem snet posplošitev, za katero se skriva marsikaj.

Največ vsekakor ponavljajoče se odnosi iz dela, bodisi upravičene bodisi neupravičene. V mislih imamo izjemno občutljiv problem, ki v bistvu sodi med pojave oblike stavk, zavestnih prekinitev dela ali izsiljenih sestankov, ki jih za zdaj v Pomurju ne beležimo. Zato pa beležimo — in to je bilo povedano na več sestankih — primere organiziranega zmanjševanja proizvodnje („ziheraštvo“), upočasnjevanja delovnega ritma in napora, večjo porabo reprovizorij, surovin ali energije, več kršitev delovne discipline in oblik normalnega obnašanja članov kolektiva, dobesedno izpolnjevanje naročil, ukazov oz. nalog, tudi takrat, ko kakšna navodila očitno ne ustrezajo razmeram, pomembnejše motnje v medloveskih odnosih (zlasti tam, kjer so morali uvesti začasne ukrepe družbenega varstva), upadanje zanimanja za delo samoupravnih organov in zgolj formalno opravljanje samoupravnih dolžnosti, odtujenost od družbenopolitičnih organizacij, povečevanje števila pritožb in tako naprej.

Sociologi imajo še kako prav, ko zatrjujejo, da bi morali po organizaciji združenega dela spremljati tudi naslednje: prvič, vse vrste dopustov (letni oddih, prazniki, dopusti iz družinskih razlogov, zaradi šolanja, zavoljo materinstva, zaradi nege otrok, zaradi državljanjskih dolžnosti id.), drugič, vse vrste odsotnosti z dela zavoljo boleznih, iz nepojasnjenih oz. neupravičenih razlogov, vse izhode, zamujanja, neupravičene izostanke z dela itd., tretjič, čas za izobraževanje, družbeno in samoupravno aktivnost, četrto, neproduktivni čas, kamor sodi prevoz v delovnem času, organizacijski zastoji med delom, ker ni recimo materiala, dokumentacije, energije, nenazadnje pa tudi zasebni delavčev čas na delu, se pravi takrat, ko lahko dela, vendar tega ne počne.

Gledano s teh in takih zornih kotov bi nas morale razmere po organizaciji združenega dela tem bolj skrbeti in če bi kili še dlje, bi prav tu znali najti koren ali vsaj enega bistvenih elementov za takšno in drugačna navzkrižja in ponekod tudi za zmanjšanje delavoljnosti in prizadevnosti. Prišli pa bi do še enega, izredno pomembnega spoznanja: tam, kjer so delavci vključeni v sprejemanje sklepov, kjer morejo svobodno razpravljati o delu in dajati predloge, so izostanki redkejši in narobe, kjer ne morejo odločiti, pogostejše izostajajo. Drugače povedano: samovolja in avtoritarno vodenje le še krepijo absenzizem (tj. ponavljana odsotnost z dela oz. vse odtujevanje od obveznosti) in fluktuacijo (tj. prehajanje delavcev iz enega v druge kolektive).

Ob temeljiti razčlenbi razmer v pomurskem združenem delu bi se ugotovilo še izkazati, da tistih 2079 iskalcev zaposlitve v vseh štirih po-

murskih občinah le ni takšen in tolikšen problem, kakor ga že lep čas prikazujemo. Saj, če verjame-mo zadnji (avgustovski!), obsežni informaciji strokovne službe občinskih skupnosti za zaposlovanje regije, zdaj dobesedno delo išče delavce, kajti le redki so voljni, da brez prigovora sprejmejo delo za strojem. Take izkušnje imajo denimo v soboški tovarni oblačil in perila Mura in — kot skrajnost — tudi kmetijski kombinat in zadruga, ki rabijo in bodo še rabile sezonske delavce za spravilo poljščin.

Torej bi po vsem tem smeli nekoliko posplošno sklepati, da nam še kar dobro gre, vendar bi storili krivico, če bi pozabili na kakšno tretjino od 37 tisoč zaposlenih, ki živijo izključno od mesečnih osebnih dohodkov. Te bi morali pri nagrajevanju po delu in rezultatih dela še posebej obravnavati, kajti par sto jih je med njimi, ki se jim mesečna plača giblje okoli starega milijona. Shajati s starim milijonom ob zdajšnji draginji pa je takorekoč nemogoče, če seveda nimaš zvez, poznanstev, deviz in še česa.

Ob koncu je treba preganiti še neko zmotno, ki jo sicer radi kot cdi-no zveličavno resnico razglašajo nekateri politiki in celo gospodarstveniki, namreč, da so „dvoživkarji“ na „uradnem delovnem mestu“ slabši delavci. Ni nujno, pravijo strokovnjaki, vendar kaže upoštevati, da recimo zavoljo sezonskega značaja kmetijske proizvodnje v določenih letnih časih (zdaj, na jesen!) oz. v določenih obdobjih zapuščaj delo in puščajo zapletene in drage stroje ali cele tehnološke linije premalo izrabljene. „To je ekonomski problem“, pripričajjo, „ki je bolj zapleten, saj se delavci dvoživkarji reproducirajo medgeneracijsko, „način“ prehaja z očeta na sina. Ni si pa mogoče zamisliti razvoja industrijske delovne sile, če ne postane sestavni del urbanega življenja in če ji delo v industriji ni edini vir dohodkov za življenje.“ S tem pa smo pravzaprav tam, kjer smo začeli, le da menda z dovolj nazornimi odgovori na vprašanje: kaj skriva „dvoživkarstvo“.

Branko ŽUNEČ

Radenska med pokrovitelji zimске olimpiade

Radenska se je vključila med pokrovitelje zimskih olimpijskih iger v Sarajevu. V prisotnosti predstavnikov republiškega izvršnega sveta, gospodarske zbornice, smučarske zveze Slovenije, gospodarstvenikov in družbenopolitičnih delavcev Pomurja sta v ponedeljek v Radencih s podpisom potrdila sodelovanje predsednik organizacijskega komiteja olimpijskih iger Ante Sučić in direktor Radenske Feri Horvat. S sporazumom bo Radenska še letos prispevala za olimpijado pet milijonov dinarjev (četrtino od tega s svojimi proizvodni) in tri milijone dinarjev licenčnine. Zato pa bo prodala na tem največjem srečanju športnikov iz vsega sveta 5 milijonov 200 tisoč litrov mineralne vode in brezalkoholnih napitkov, na etiketah steklenic pa bo smela uporabljati tudi znak olimpijskih iger.

Ob tem je Radenska sklenila tudi pogovore o sodelovanju na igrah s predstavniki delovne organizacije Upi. Sporazum predvideva tudi dolgoročno sodelovanje Radenske s tem velikim agroživilskim kompleksom na proizvodnem področju, delitvi dela in skupnem nastopanju na treh trgih, pomurski delovni organizaciji pa odpira še večje možnosti prodaje njenih izdelkov na bosansko-hercegovskem tržišču.

V. P.

Gostinsko-turistični zbor Slovenije

Gostinsko-turistični delavci Pomurja so si v isto leto prizadevali, naj bi bil gostinsko-turistični zbor tudi v naši pokrajini. Naposled se je želja uresničila; letošnji zbor, že 31. po vrsti, bo v Radencih. Ponudila se bo torej priložnost, da številne udeležence tega osrednjega srečanja navdušimo z našimi pokrajinskimi značilnostmi kulinarike, ponudimo dobra domača vina in seveda razkažemo krajevne in druge znamenitosti. Pripravili bodo tematsko razpravo pod naslovom: Pogoji gospodarjenja in njihov vpliv na konkurenčnost slovenskega turizma.

Zbor gostinsko-turističnih delavcev pa bo potekal tudi v znamenju raznih tekmovanj. Tako bodo

pripravili tekmovanje v kuharskih in natakarskih veščinah, strokovno tekmovanje samostojnih gostincev, tekmovanje v mešanju in pripravljanju pijač, obiskovalci pridelave pa si bodo lahko ogledali tudi razstavo jedilnih listov, turističnih in gostinskih propagandnih izdaj, spominkov in gostinskih izobeskov.

Na gostinsko-turističnem zboru bodo podelili priznanja najkvalitetnejšemu gostinskemu obratu, najzaslužnejšim gostinskim delavcem, najboljšim turističnim vodnikom Slovenije, turistična zveza Slovenije pa bo razglasila najlepše urejen kraj v Sloveniji in seveda podelila priznanje.

S. Sobočan

SREČANJE HRVATSKIH IN SLOVENSkih KIRURGOV V RADENCIH

Bogata izmenjava izkušenj

Vodilni kirurgi iz obeh sosednjih republik so se sredi oktobra zbrali v Radencih na 23. intersekcijem sestanku. Organizator tokratnega delovnega srečanja so bili slovensko zdravniško društvo in delavci mariborske splošne bolnišnice. Tu di tokratno srečanje je še utrdilo sodelovanje slovenskih in hrvatskih kirurgov, ki plodno sodelujejo že od leta 1952, za kar se trudijo tako v Društvu zdravnikov Hrvatske kot tudi zdravstveni delavci iz naše republike. In to aktivnost, kljub temu da oboje dajejo poklicni in stanovski problemi, posebej pa še vse ostrejši represivni ukrepi, ki v zdravstvu še vse prevečkrat vidijo le uporabnika, še poglobljajo.

Težak položaj je kirurgom in drugim zbranim zdravstvenim delavcem ob otvoritvi intersekcijskega srečanja priznal tudi predstavnik republiškega komiteja za zdravstvo in socialno varstvo, hkrati pa zaželel, da bi se na njem izoblikovala še nova spodbudna izhodišča za nadaljnje delo v okviru kirurških služb. Predvsem pa se morajo tudi kirurgi sami, kot so si bili prisotni enotni, zavedati, da so najprej zdravniki in šele nato eksperti na svojih področjih.

V Radencih so hrvatski in slovenski kirurgi prvič skupno razpravljali o spoznanjih in izmenjali izkušnje iz 12-ih kirurških disciplin. K razpravi pa se je skupno prijavilo več kot 180 sodelujočih.

V dneh, ki so jih preželi v Radencih, pa so si ogledali še kapelske vinorodne gorice, polnilnico mineralne vode in značilnosti prekmurske pokrajine.

vp

Triletnje v Radenski

Poraslo število tujih nočitev

V vseh turistično-gostinskih zavodih Radenske so v devetih mesecih letošnjega leta poraslo za 14 odstotkov več nočitev tujcev kot v enakem obdobju lani. Skupaj so v Radenski ob triletnju za leto 1984 porasle nočitev in od tega 65 tisoč tujih. Med tujci prevladujejo gostje iz sosednje Avstrije in ZR Nemčije.

največ pa jim obiskuje Moravske Toplice.

V septembru pa se je prav tako še nadaljevala letošnja rekordna proizvodnja in prodaja mineralne vode. V tem mesecu so za potrebe domačega trga prodali skoraj 16 milijonov steklenic mineralne vode, kar je skoraj za tretjino več od načrtovanega in za

dobro desetino več kot v tem času lani. Še ugodnejši je porast prodaje brezalkoholnih pijač Radenske. V devetih mesecih so prodali 59 milijonov swinga in stila, kar je za četrtno več od plana in enakega lanskega obdobja. Večji od lanskega je tudi letošnji izvoz radenske, čeprav še vedno manjši od načrtovanega. Izvozili so 8,5 milijona steklenic mineralne vode, največ v Avstrijo, Italijo, ZR Nemčijo, Kanado in ZDA. Posebej spodbuden je izvoz v ZDA, ki se je v kratkem času povečal skoraj za štirikrat.

vp

LENDAVA

Gostinske in gradbene storitve dražje

Na seji sveta skupnosti za cene občine Lendava so razpravljali o problematiki cen gostinskih in gradbenih storitev. Cene gostinskih storitev so bile že verificirane, medtem ko so bile v gradbeništvu zamrznjene. Na seji so priznali 12-odstotno podražitev, s tem da zadnje podražitve energije niso upoštevali, zato bo potrebno cene uskladiti prihodnjič. Skupnost je na zadnji seji potrdila tudi predlog o povečanju stanarin v občini, ki so že višje za okoli 30 odstotkov, podražili pa so tudi nekatere komunalne storitve. Uvedli so tudi dve novi postavki, in sicer pavšal za vinske kleti in plačilo za porabljen vodo.

Jani D.

Pestro izobraževanje za SLO

V lendavski občini ugotavljajo, da je bilo letošnje izobraževanje za splošni ljudski odpor in družbeno samozavestno uspešno. Posebno pozornost so namenili usposabljanju enot in štabov teritorialne obrambe, da bi dvignili bojno usposobljenost. Posebej uspešno je bilo mladim prostovoljcem. V času, ki je pred nami pa bodo sledile razne oblike usposabljanja narodne zaštite. Uspešno je bilo tudi obrambno usposabljanje prebivalstva. V vsaki krajevni skupnosti so pripravili predavanja s filmi.

Jani D.

REDTRANS PE MURSKA SOBOTA

NOVI POSLOVNI PROSTORI

V okviru praznika občine Murska Sobota in 20-letnice delovanja PE Špedtransa v Murski Soboti so ob priložnosti članov delovnega kolektiva in številnih predstavnikov predali namenu nove poslovne in parkirne površine na Norsinci cesti. Udeležence slovesnosti je pozdravil vodja PE Oto Ratkai, o novi delovni zmagi pa je govoril direktor TOZD Transport Ivan Tržan.

Novi poslovni in parkirni prostori so za 45-članski kolektiv v Murski Soboti, ki ima 27 vozil, velika prioblast, saj je imela ta poslovalnica najslabše prostore, in to v obdobju normalno poslovanje ter vzdrževanje parka. Investicija je veljala okrog 9 milijonov dinarjev. Ob tem je potrebno še povedati, da so novi poslovni prostori v Murski Soboti prevažajo blago iz Evrope, Afrike in Azije ter da letno ustvarjajo okrog milijard prihodka, od tega 30 odstotkov v konvertibilni valuti.

Po slavnostni otvoritvi so bila še športna srečanja.

F. Maučec

Srečanje kirurgov je tudi svojevrstno priznanje centru za rehabilitacijo bolnikov z boleznimi srca in ožilja, ki jo je pred kratkim kot posebno enoto v okviru Naravnega zdravilišča priznal tudi republiški komitej za zdravstvo in socialno varstvo. Zato namreč izpolnjuje vse strokovno-organizacijske, kadrovske ter tehnično-higienske pogoje kot tudi imajo potrebno opremo in prostore za izvajanje zdravstvenega varstva za te bolnike. Pomemben korak pa je bil v tej smeri narejen pred dvema letoma, ko so v Naravnem zdravilišču sklenili samoupravni sporazum o trajnem sodelovanju pri rehabilitaciji bolnikov z boleznimi srca in ožilja z ljubljanskim kliničnim centrom.

IZ DELOVNIH ORGANIZACIJ

V „Gidosu“ imajo nov stroj

V delovni organizaciji Gidos — gradbena in inštalacijska dejavnost, obrt in storitve — Lendava je zaposlenih 160 delavcev, čez nekaj časa pa jih bo 30 več. Podjetje namreč želi razširiti obseg storitev v posameznih organizacijskih enotah. Potem ko so na temelju dogovora med družbenim sektorjem gradbeništva v lendavski občini opustili visoke gradnje in je nekaj delavcev odšlo h Gradbeniku, so sklenili okrepiti ostale dejavnosti. To je tudi v skladu s smernicami investicijsko-razvojnega programa, ki ga je za Gidos izdelal Inštitut za regionalno ekonomiko v Ljubljani.

Gidos ima sedaj tele organizacijske enote: elektroinštalaterstvo, kamnoseštvo, keramičarstvo in cementinarstvo, mizarstvo, vodovodne in toplovodne instalacije, gradbena obrt, komunalna. Elektroinštalaterji opravljajo napeljavne ne le doma, ampak tudi v tujini. Zdaj je v okviru podjetja IMP Ljubljana, ki je nosilec investicije, na delu v Iraku 48 lendavskih elektroinštalaterjev. Njihov prispevek je velik, saj prinašajo devizna

sredstva, ki so tudi omogočila, da so v tujini lahko kupili sodoben stroj za razrez in obdelavo kamna. Vrednost stroja, ki so ga uvozili iz Nemčije, je okrog 8 milijonov dinarjev. Z njim so odpravili ozko grlo v enoti kamnoseštvo, saj poslej nimajo več težav pri razrezu večjih plošč in brušenju. Tako bodo brez večjih ovir lahko uresničili tudi posej, za katerega so se dogovorili v okviru maloobmočne menjave z Madžarsko. Za sosednjo županijo bodo namreč izdelali nagrobne spomnike v vrednosti 3 milijone dinarjev.

Nekoč je bila lesna predelava v Lendavi močno razvita, potem pa so proizvodne prostore namenili drugi dejavnosti. Pri Gidosu pa mizarstva niso opustili in ga tudi v prihodnje ne bodo. Nasprotno! V razširitev prostorov sicer ne nameravajo vlagati, pač pa v tehnično izpopolnitev strojne opreme. Ugotavljajo, da dela tudi mizarjem še zlepa ne bo zmanjkalo. Rabili bi predvsem kvalificirane mizarje. V mizarjski delavnici izdelujejo gradbeno pohištvo in nekatere serijske

izdelke, od katerih naj omenimo lesene mline za grozdje in ogrodja za ležalnike, kar dobavljajo Indipiu.

Gidos kot nosilec razvoja drobnega gospodarstva v lendavski občini namenja veliko skrb tudi vzdrževanju lendavskega vodovoda, saj je ta njegovo osnovno sredstvo, opravlja pa seveda tudi investicijska dela. Tudi v enoti gradbeništvo, ki sicer ne opravlja več »zidarjeve«, pravijo, da ne bodo stagnirali; še največ dela se obeta pleskarjem, posebej, če bodo še bolj mobilni in bodo opravljali storitve tudi zunaj občine. V organizacijski enoti komunalna pa opravljajo komunalne storitve za mesto Lendava.

Osebnih dohodki v Gidosu niso nizki, sicer pa so rezultat povečanih naprezanj vseh delavcev. V primerjavi z lanskimi devetimi meseci so v enakem letošnjem obdobju povečali prihodek za 38 odstotkov, dohodek za 43, čisti dohodek pa za 38 odstotkov. Akumulacija pa predstavlja od 8 do 12 odstotkov od celotnega prihodka.

S. SOBOČAN

Razvoj kraja povezan z opekarno

Že več kot sto let v Dolgi vasi izdelujejo opeko in druge izdelke iz gline. Vas je bila in je še vedno tesno navezana na svojo opekarno, kjer je zaposlenih tudi veliko domačinov. Opekarnasicer sedaj sodi h Gradbeniku iz Lendave, vendar pa, tako kot nekoc pomeni življenjski utrip vasi. Dolga vas je narodnostno mešano naselje z okoli 500 prebivalci. Večina se še vedno ukvarja s poljedelstvom, veliko pa je takih, ki so našli zaposlitev v delovnih organizacijah v Lendavi. V vasi imajo samopostrežno trgovino, uredili so si vaški dom, kjer se shajajo mladi in stari in kjer je najbolj aktivno kulturno društvo.

Le-to je v zadnjem času pripravilo več uspešnih prireditvev, zanimivo pa je, da se vanj vključuje tudi vedno več mladih. Mladi v vasi so aktivni tudi na športnem področju. Vas nima šole, učenci se vozijo v Lendavo z avto-

busom, ima pa svoj vrtec, na katerega so vsi ponosni. V minulih nekaj letih so uspeli asfaltirati vaške ulice pa tudi cesto v vinograd. Skoraj vsak vaščan ima namreč košček vinograda, ki ga pridno obdeluje, odkar pa

vodi v gorice asfaltirana cesta, je ta kraj dostopnejši tudi za številne turiste. V dolgi vasi je tudi mednarodni mejni prehod in skozi to vas potujejo vsi, ki gredo na sosednjo Madžarsko ali z nje prihajajo k nam. Da bi tuji imeli dober

vtis o kraju, so v zadnjem času poskrbeli za ureditev hiš, vse več oken je okrašenih s cveticami, urejujejo pa tudi fasade na hišah. Izboljšati bo potrebno tudi ulično razsvetljavo, kar naj bi naredili do konca tega srednjeročnega obdobja. Ze uvidoma sem zapisal, da je razvoj tega kraja tesno povezan z opekarno. Prav opekarna je bila tista, ki je dajala kruh vaščanom, saj so v Dolgi vasi ogromne količine kvalitetne gline, ki je po predvidevanjih še za 100 let. V zadnjem času pa se vedno več govori o industriji keramičnih izdelkov, zakaj glina je takšne kvalitete, da je primerna za tovrstne izdelke. S proizvodnjo keramičnih izdelkov pa naj bi začeli že prihodnje leto. To seveda pomeni več novih delovnih mest in s tem tudi ekonomsko krepitev krajevnih skupnosti ter več denarja za urejevanje komunalnih problemov, ki jih nikoli ne zmanjka.

Jani D.

Veliko vaščanov Dolge vasi je zaposlenih v opekarni. Že od nekdaj je bilo tako. V opekarni bodo kmalu začeli s proizvodnjo keramičnih izdelkov, kar bo dalo kruh še več delavcem.

MARKOVCI

Počasi, a na bolje

V Šalovcih smo zavili proti Markovcem. Še ne dolgo od tega nas je tamkaj pričakala prašna makadamska cesta. Zdaj pa smo se zapeljali po lesketajočem se asfaltu. A žal ga je bilo konec skoraj na polovici poti proti našemu cilju. Očitno je zmanjkalo denarja za nadaljnjo modernizacijo. Glavno pa je, da se je začelo, razmišljajo domačini in upajo, da ne bo treba predoigo čakati, ko bodo asfaltno prevleko podaljšali skozi vas in še tja v Čepince.

POIZKUS JE USPEL

V Markovcih smo najprej srečali učitelja na tamkajšnji šoli Oskarja Pinterja. Beseda je dala besedo in kmalu smo se dotaknili na videz drobnega, a za stanovalce markovskega bloka zelo pomembnega vprašanja. Leta in leta so imeli namreč stalno pomanjkanje vode, večkrat pa je sploh niso imeli, tako da so jo morali nositi od sosednjih hiš, ki niso ravno tako blizu. Na ta problem so stalno opozarjali stanovaljsko skupnost. Nekaj so sicer poizkušali, vendar problema niso in niso uspeli rešiti. Stanovalci so že tako obupali, da so se kar vsi napotili v Mursko Soboto in hoteli zvedeti, če stanovaljska skupnost res ne misli poskrbeti, da bodo

v bloku imeli vodo. Zakaj bi sicer plačevali stanarino?

Obljubo so resda dobili in kasneje je stanovaljska skupnost poskrbela tudi za preureditev enega studenca, vendar to ni bilo dovolj. Pa sta Oskar in sostanovalec Čuruvija, čeprav nobeden ni po poklicu vodovodar, poizkusila sama rešiti problem. Na črpalko sta kar sama priključila še en studenec in vse kaže, da se bo njuna zamisel obnesla. Zdaj že skoraj dva meseca nimajo več problema z vodo.

In kaj si v Markovcih razen asfaltne ceste še želijo? Zelo bi bili zadovoljni, če bi imeli boljše avtobusne zveze z Mursko Soboto, saj zdaj odpelje tja

zadnji avtobus okrog enajste ure, poleg tega pa se morajo voziti daleč naokrog, ker je pač tako speljana avtobusna proga, in za to pot morajo tudi več plačati pa še približno uro in pol traja, preden se pripelejo v mesto. Kot če bi se vozili v Maribor ali pa še dlje.

Težko že čakajo tudi na prvi

telefon, ki bo zazvonil v njihovem kraju. Šola je v ta namen že izdvojila sredstva, linija je tudi potegnjena, le na številko še morajo čakati.

Prav letos pa se jim je uresničila želja po boljši oskrbi z električno energijo. Počasi, a vendar se premika na bolje.

JOŽE GRAJ

Okrog 15 let je trajalo, da so v markovskem bloku naposled rešili problem pomanjkanja vode. Z lastno izzajdljivostjo stanovalcev, predvsem Oskarja, izdatkov skoraj ni bilo. (Foto: J. G.)

DOPOLNILNA DEJAVNOST NAŠIH KMETIJ

Se ena turistična zidanica

ANTON ŠKRLEC IZ STAVEŠINEC SE BO UKVARJAL S TURIZMOM

Človek ni nikoli zadovoljen! In prav je tako! Le kam bi pa prišli, če bi se zadovoljili s tem, kar imamo oziroma znamo. Prav je torej, da podjetnost ne mine in ustvarjalni duh ne ugasne.

Anton Škrlec, ki ima v Sta-

vešincih kmetijo z 12 hektarji zemlje in 7 hektarji gozda, ima v hlevu 14 brejih telic. To pomeni, da bo spet prodal ducat telet in zanje iztržil lep kupček denarja. Kmetijo je specializiral za prirejo telet. Oddaja pa tudi mleko. Trenutno po 50 litrov dnevno. Precej pa mu da tudi vinograd na bližnjem Stavešinskem vrhu. Resda daje za zdaj pridelek le trta z 2-hektarskega

nasada, toda prihodnje leto bo obrodil tudi nov 1-hektarski nasad. Letos je oddal 4 tisoč kilogramov grozdja, iztisnil pa je tudi 8 tisoč litrov mošta. Letošnja bera iz vinograda je bila precej slabša od lanske, saj je bilo 8 ton grozdja manj. Tolaži pa se s kakovostjo pridelka, saj je bil odstotek sladkorja enkrat višji, torej okrog 18 odstotkov.

Dela na kmetiji je vedno dovolj, prav tako pa tudi v gorah. No, v tem jesenskem času naši vinogradniki in kletarji predvsem beže nad moštom in kontrolirajo vretnje. To počne tudi Anton, vendar to ni edini vzrok, da je več kot doma na Stavešinskem vrhu, torej v gorah. Preureja več deset let staro zgradbo in napoveduje, da bo z novim letom že odprl vrata prvim obiskovalcem novega kmečkega turizma na območju radgonsko-kapelskih gor. Z deli je že precej daleč. Za ureditev ni najel kredita, pač pa pravi, da bo zmogel z lastnimi sredstvi. Kreditu se je odpovedal tudi zato, ker ne bi rad iztrgal okenskih okvirjev in namesto njih dal drugih, češ da se se-

danji ne skladajo z okoljem, kjer je zidanica. Tako mnenje je menda podal strokovnjak za kmečke turizme. Anton upa, da bo ne glede na tako ali drugačno obliko oken imel dovolj obiskovalcev. Zidanica je namreč na lepem kraju, mimo nje pelje asfaltna cesta, ki se sem odcepi od vinske ceste Radgona—Kapela—Radenci.

Torej se nam obeta spet ena turistična kmetija oziroma zidanica. Glede na idealne možnosti za kmečki turizem, ki se ponujajo na našem podeželju in na vinogradniških območjih, smo še vedno premalo storili za razmah te dopolnilne dejavnosti naših kmetij. Torej je možnosti še veliko in tudi priložnosti za vnovčenje pridelkov po višjih cenah. To pa seveda ne sme biti edina želja, kadar se nekdo odloča za kmečki turizem. Potrebna je tudi gostoljubnost in sploh »umetnost« v postavljanju in ohranjanju primerne »ozračja« med gostiteljem in gosti, ki so včasih lahko tudi sitni.

Š. SOBOČAN

Anton Škrlec je za svojo bodoče goste v turistični zidanici pripravil 8 tisoč litrov rizlinga in šipona.

Foto: Š. S.

IŽAKOVCI

Trideset telefonov

Ižakovci sodijo med tiste redke kraje na območju belinskega krajevnega urada, ki so bili doslej brez telefonske povezave. Zato so si že dalj časa prizadevali, da bi vendarle prišli do telefona. Skupaj s krajevno skupnostjo Melinci so financirali izgradnjo telefonskega omrežja od Beltincev do Ižakovca in Melincev, kar je KS Ižakovci veljalo okrog 2.200.000 dinarjev. Pomemben delež pa so prebivalci obeh krajevnih skupnosti prispevali tudi s prostovoljnim delom pri izkopu in zasutju rova. Poleg tega je moral vsak naročnik telefona prispevati še 55.000 dinarjev.

Tako so kljub nekaterim težavam po treh letih izkavarji vendarle prišli do telefona. Telefonske priključke je dobilo vseh 30 interesentov, ki so tudi sodelovali pri izgradnji telefonskega omrežja. To je za kraj Ižakovci, ki ima okrog 190 hišnih števil, sorazmerno veliko. Izgradnja telefonskega omrežja pa bi bila prav gotovo veliko dražja, če se ne bi predstavniki obeh sosednjih krajevnih skupnosti dogovorili za skupno akcijo. To pa je ponovni dokaz, da se s skupnim dogovorom in sodelovanjem da marsikaj narediti in poceniti.

F. Maršič

Končno ATC v Moravcih

Na območju krajevnih skupnosti Martjanci, Moravci in Tešanovci bodo dnevni redi na nekaterih sestankih krajevnih skupnosti. Podjetje za PTT promet Murska Sobota je pred dnevi dobilo elektronsko avtomatsko telefonsko centralo, ki jo bodo zgradili Moravcih montirati takoj, ko bodo uredili prostore. Naložba bo precejšnja. Nad 80 milijonov dinarjev bodo morali odšteti z deli pa bodo pohiteli. Petsto naročnikov bodo lahko priključili na novo centralo. Pri teh so všteti tudi tisti, ki so zdaj priključeni na telefonsko centralo v Martjancih.

Najhitreje bo šlo v Noršincih in Mlajtincih, kjer so krajani pravočasno poskrbeli za napeljavo.

J. S.

OBČINSKI ODBOR ZVEZE ZDRUŽENJ BORCEV NOV MURSKA SOBOTA, TRG ZMAGE 2, OBJAVLJA

NATEČAJ

ZA UMETNIŠKO PODOBO IN VSEBINO, VEZANO NA DOGODEK BORBE NA VANEČI, kjer sta v neenaki borbi 3 partizanov proti 120 madžarskim fašistom 20. 10. 1944 padla partizan in narodni heroj Dane Šumenjak — Mitan in partizanski borec Alojz Kosi — France.

Osnovne zahteve za izdelavo natečajnega elaborata so:

- okolju ustrezna in izvirna umetniška rešitev obdelave stene atrija v velikosti 6 x 2,4 m.
- vsebina zgodovinskega bistva z oznako odkritja.

Ob 40-letnici borbe na Vaneči postavili delovni listje ob čine M. Sobota.

Načrt stavbe je na vpogled na Projektivnem biroju M. Sobota.

Natečajni elaborati morajo vsebovati:

- idejno zamisel v grafični obliki ali maketi v merilu 1 : 10;
- ocenitev stroškov izvedbe predlagane zamisli, ki lahko dosega največ 500.000 din;
- pismeno obvezo, da bo avtor zamisel realiziral sam ali pri realizaciji sodeloval.

Natečaj traja do 10. 12. 1983. Zainteresirani avtorji morajo oddati ali poslati svoje rešitve v zapečateni ovojnici na zgornji naslov s šifro, ki naj ima pet črk ali pet števil in s posebno vloženo zapečateni ojnico, v kateri so podatki o avtorju. Za elaborate, ki bodo poslani po pošti, velja zig pošta. Razpisna komisija v sestavi: Štefan Šabjan, prof. Franc Kuhar, ing. arh. Jože Sraka, Ivo Orešnik in prof. Franc Obal bo do 30. 12. 1983 ocenila prispelne rešitve. Prva nagrada 50.000 din, odkup druge 30.000 in odkup tretje 20.000 din v neto zneskih.

VIZ TOZD Vzgojno varstvena organizacija Lendava

Prodamo

demonstrirane dele za centralno ogrevanje. Interesenti si lahko radiatorje in ostalo ogledajo v vrtcu Lendava, Mohorjeva 1. Ogled traja 6 dni po objavi.

računovodje

— delo za nedoločen čas.

POGOJI:

1. končana najmanj srednja šola ekonomske smeri;
2. najmanj 3 leta delovnih izkušenj na enakih ali podobnih nalogah;
3. znanje slovenskega in zaželeno znanje madžarskega jezika.

Pismene prijave z dokazili pošljite v roku 8 dni po objavi na naslov: VZGOJNO IZOBRAŽEVALNI ZAVOD Lendava, Kidričeva 1. Izbira kandidata bo opravljena v 15 dneh po preteku roka za prijavo.

STABILIZACIJA V TELESNI KULTURI

Več lastne udeležbe

V javni razpravi je osnutek stabilizacijskih ukrepov v telesni kulturi soboške občine, ki je bil predmet obravnave delegatov na zadnjem zasedanju skupščine TKS Murska Sobota. Že doslej so se v soboški občini zelo varčno obnašali na področju telesne kulture, tako da so možnosti za večje krčtivne programov dokaj izčrpane. Kljub temu pa so v osnutku nakazane nekatere možnosti za še varnejše obnašanje. Tako naj bi udeleženci v telesni kulturi v prihodnje več sami prispevali tako na področju rekreacije kot vrhunčega športa. V soboški občini bodo temeljito analizirali veliko število ligaških tekmovalcev. Gre za rekreacijska ligaška tekmovanja, ki terjajo velika finančna sredstva, ki jih strokovne zveze v občini in regiji postavljajo, a jih osnovne organizacije ne morejo. Vse osnovne organizacije, ki si bodo priborile pravico sodelovanja v višjem tekmovanju, bodo morale dokazati, da imajo ustrezne kadrovske, organizacijske in materialne pogoje. V prihodnje bodo financirali le tiste strokovne kadre, ki se bodo v svoja okolja. Doslej so namreč v izobraževanje amaterskih tekmovalcev vložili precej sredstev, od katerih pa imajo malo koristi. Na področju mednarodnega sodelovanja bodo dosledno upoštevali dogovorjene kriterije, srečanja s športniki s sosednje Avstrije in Madžarske pa morajo trajati le en dan. V programu pa bodo posebej opredeljena športna srečanja z zamejskimi Slovenci. V tem srednjoročnem obdobju v soboški občini v telesni kulturi novih delavcev ne bodo zaposlovali. Ob tem pa je potrebno poudariti, da telesnokulturna dejavnost šloni na prizadevanjih amaterskih delavcev, ki ob svoji redni zaposlitvi opravljajo plemenito delo, ki se mu pravi vzgoja mladega človeka. Delegati so na skupščini tudi podprli poostrene kriterije strokovnega sveta za vrhunski šport pri ZTKO glede nagrajevanja amaterskih strokovnih delavcev. Program stabilizacijskih ukrepov v telesni kulturi v soboški občini bodo delegati sprejeli na naslednjem zasedanju.

F. Maučec

DELAVSKI ŠPORT

Končano - Končano je bilo tekmovanje v občinski sindikalni košarkarski ligi Murska Sobota, v kateri je sodelovalo 14 ekip, najboljših 6 ekip pa se je uvrstilo v sklepni del tekmovanja. Rezultati — 1. skupina: Mura:Proi. biro 52:15, Proj. biro:Konstruktor 25:41, Konstruktor:Mura 30:48, Vrstni red: 1. Mura, 2. Konstruktor, 3. Projekktivni biro. II. skupina: Pomurje:ZK 44:37, Lj. banka:PT 44:55, PZC:Lj. banka 45:37, Vrstni red: 1. Pom. tisk, 2. Pomurjski zdravstveni center, 3. Ljubljanska banka. V boju za prvo mesto je Pomurjski tisk premagal Muro 63:57 in postal občinski sindikalni prvak. Najboljši strelci: 1. Dundek (Lj. b.) 10 košev, 2. Rigan (Kon) 68 in 3. Turkl (Mura) 64 košev. Ekipno 1. Pomurjski tisk, 2. Mura, 3. PZC, 4. Konstruktor, 5. Ljubljanska banka, 6. Projekktivni biro, 7. Panonija, 8. ZS, 9. Pravosodne ustanove, 10. OVIZ id.

D. Dundek

Odlična - Končano je bilo tekmovanje v občinski sindikalni ligi Murska Sobota v moški in ženski konkurenci. Skupno je sodelovalo 25 ekip. V moški konkurenci je zmagašla ekipa Panonije v ženski pa Pomurjskega zdravstvenega centra.

Moški: 1. Panonija 23 točk, 2. Pomurjski tisk, 19, 3. OVIZ 16, 4. Pomurjski zdravstveni center 14, 5. SO M. Sobota 13, itd.

Ženske: 1. Pom. zdravstveni center, 22 točk, 2. SO M. Sobota 18, 3. Pomurjski tisk 15, 4. ZKS Rakičan 13, 5. Mesna industrija 12 točk itd.

Kegljanje - Končano je bilo tekmovanje v občinski sindikalni ligi Murska Sobota, kjer je sodelovalo 50 ekip. V moški konkurenci je zmagašla ekipa Pomurjskega zdravstvenega centra.

Moški: 1. Potrošnik 1010 kegljev, 2. Panonija 892, 3. Elektrotehna 880, 4. Konstruktor 851, 5. Mura 848 kegljev itd.

Ženske: 1. Pomurjski zdravstveni center 731 kegljev, 2. KZ Panonka 634, 3. Mesna industrija 631, 4. DRŠI 624, 5. Mura 574 kegljev itd.

Šah - Tekmovanje so sklenili tudi v šahu, kjer je nastopalo 13 ekip. Vrstni red: 1. Konstruktor 51 točk, 2. Pomurjski tisk 35,5, 3. Potrošnik 33, 4. Panonija 32, 5. Zavod za ekonomiko in urbanizem 29 točk.

NAMIZNI TENIS — MRLZ

Pričakovani poraz

Po pričakovanju je bila ekipa Pule, ki je gostovala v Murski Soboti. Najboljše igralce Raka, pa tudi Šerčer tokrat ni igral. Priročnost so dobili Moč, med njimi prvič mladinec Robi Benkovič. Edino zmago je dosegel več, če bi igral bolj zavzeto. Pionir Kuzma tokrat ni ponovil dobre igre s prejšnjega srečanja z Željezničarom, saj proti Rojniku ni znal izkoristiti volje. Benko pa tudi tokrat ni pokazal nič posebnega. V zadnjem kolu je sosednjem tekmuca za izpad Pamučni industriji. Rezultati: SOBOTA — Polana 1:8 (Kuzma — Žirovnik 0:2, Močan — Lucič 2:0, Benko — Feldi 0:2, Močan — Žirovnik 1:2, Kuzma — Feldi 0:2, Benko — Lucič 0:2, Močan — Feldi 0:2, Benkovič — Žirovnik 0:2, Kuzma — Rojnik 0:2).

M. U.

Polana povečala vodstvo

V nadaljevanju prvenstva v slovenski moški rokometni ligi je Polet tekmobil (30:32) z vodstvom Mokercom. Gole za Polet so dosegli: Benko 6, Horvat 5 itd. Rokometniška Polana pa so v tekmovanju skupine slovenske lige v Ptuj premagale Dravo 26:20. Strelke za Brežice: Horvat (12), Lük (7), Gamze (2) itd. Radgona je premagala ekipo Hamler (3) itd. Strelke za Radgono: Petek (12), Mauko (8), Mlinarič in Kolu 2 gole za Belinko sta dosegli: Puklavac (6) in Baša (3). V naslednjem kolu je Polet:Minerva, Polana:Smartno, Belinka:Fužinar in Rušonka. V tekmovanju II. slov. rokometne lige za moške so Bakovci premagali derbijsko Radgona z 22:18. Najboljša strelca sta bila Antonlin (10) in Svetec (Krog) (9).

Remija Mure in Nafte

V nadaljevanju prvenstva v slovenski nogometni ligi je soboška Mura v tekmovalcu igrala s Stolum neodločeno 1:1. Gol za Muro je dosegel z Ojstrico neodločeno 0:0. V naslednjem kolu igra Mura doma z mariborskim Željezničarjem, Nafta pa v gosteh s Proletercem.

NAMIZNI TENIS

Lendava v četverici

V Radljah ob Dravi je bil prvi krog I B republiške lige za moške, kjer je pomlajena ekipa Lendave dosegla dober rezultat z uvrstitvijo na 4. mesto in bo tako na naslednjih krogih igrala za uvrstitev od 1.—4. mesta. Lendavčarji so tudi edini premagali prvouvrščeno Petovio, vendar so za še boljše uvrstitev imeli nekaj spodbujajev. Igralci so imeli naslednje score: Golenko 10:1, Unger S. 8:8, Perča 7:8, Sabo 1:4.

Rezultati: LENDAVA—Sevnica 5:1, Žalec 2:5, Ingrad 0:5, Maribor 4:5, Petovia 5:2, Radlje 5:1, Tempo 5:2.

Petovia	7	6	1	32:12	12
Maribor	7	6	1	30:20	10
Žalec	7	5	2	31:16	10
LENDAVA	7	4	3	26:21	8
Radlje	7	3	4	22:24	6
Ingrad	7	3	4	26:24	6
Tempo	7	1	6	13:20	2
Sevnica	7	0	7	2:35	0

M. U.

Pionirke uspešne

Na Ravnah je bil kvalifikacijski turnir severovzhodne regije za pionirke, kjer je nastopilo okrog 80 igralcev in igralic, med njimi tudi številno zastopstvo iz Pomurja — Lendave, Sobote in G. Radgone. Pomurci so imeli največ uspeha pri pionirkah, kjer je zmagašla Nina Drozdek iz Radgone pred Darjo Trček iz Sobote, med osmerico pa se je uvrstila tudi Mikolčičeva iz Radgone. Pri pionirjih so Pomurci nastopili z zelo mladimi igralci, ki jim seveda še manjkajo izkušnje. Med osmerico so se uvrstili Riharič ter Šmid iz Radgone in Sobočan iz Lendave, med najboljših 16 pa še Gonza (So) ter Vidič (Le).

M. U.

KEGLJANJE

Steržaj drugi, Smodiš osmi

Na republiškem članskem prvenstvu posameznikov v kegljanju, ki je bilo na Jesenicah in Bledu, so sodelovali tudi trije pomurjski kegljači in dosegli solidne uvrstitve. Najuspešnejši med njimi je bil Miro Steržaj, ki je zasedel drugo mesto. Štefan Smodiš je bil osmi, Milan Kovačič pa 16. Pravico sodelovanja na državnem prvenstvu sta si pridobila Steržaj in Smodiš.

PNL

Rezultati — 9. kolo

Mostje:Bakovci 1:0
Ljutomer:Turnišče 2:2
Hotiza:Črenšovci 2:1
Čarda:Lipa 3:2
Petikovič:Belinka 1:5
Dobrovnik:Veržej 4:0

Belinka	9	7	2	0	31:13	16
Čarda	9	5	2	2	19:15	12
Hotiza	9	3	5	1	11:10	11
Veržej	9	3	4	2	14:13	10
Turnišče	9	3	3	3	20:14	9
Bakovci	9	3	3	3	16:11	9
Dobrovnik	9	3	3	3	19:20	9
Črenšovci	9	2	4	3	15:16	8
Mostje	9	3	2	4	16:19	8
Petikovič	9	3	2	4	11:18	8
Ljutomer	9	1	2	6	12:20	4
Lipa	9	1	2	6	6:21	4

I. MNL M. SOBOTA

Rezultati — 7. kolo

Šalovci:Bogojina 2:1
Radgona:Tišina 1:1
Apače:Rakičan 4:2
Pušča:Tešanovci 4:1
Pucanci:Dokležovje 7:1

Apače	7	5	1	1	20:13	11
Pucanci	7	4	1	2	25:15	9
Rakičan	7	3	2	2	21:17	8
Tešanovci	7	3	2	2	17:13	8
Šalovci	7	3	1	3	12:17	7
Bogojina	7	2	2	3	10:11	6
Radgona	7	2	2	3	10:15	6
Tišina	6	2	1	3	8:11	5
Dokležovje	6	2	0	4	15:19	4
Pušča	7	2	0	5	12:19	4

INVALIDSKI ŠPORT

Prvo mesto DRŠI

V Murski Soboti je bilo strelsko tekmovanje invalidov severovzhodne Slovenije, na katerem je nastopilo 8 ekip z 32 strelci. V ekipni konkurenci je zmagašla DRŠI Murska Sobota s 684 krogi pred Ptujem 666 in Mariborom 663 krogov. Med posamezniki je osvojil prvo mesto Turner s 179 krogi pred Vajndorferjem 178 (oba DRŠI) ter Mikolčičem (Mb) in Dunajem (Ljutomer) po 177 krogov.

I. ONL LENDAVA

Rezultati — 8. kolo

Renkovci:Graničar 3:0
Kobilje:Olimpija 2:3
Odranci:Nafta 2:1
Mladost:Bistrica 1:0
Nedelica:Panonija 1:1

Odranci	8	6	1	1	25:14	13
Olimpija	8	6	0	2	22:14	12
Mladost	8	5	1	2	20:13	11
Nedelica	8	4	2	2	20:16	10
Nafta	8	4	1	3	15:13	9
Renkovci	8	3	1	4	14:14	7
Panonija	8	1	5	2	9:14	7
Kobilje	8	2	0	6	15:20	4
Bistrica	8	1	2	5	8:15	4
Graničar	8	1	1	6	9:24	3

II. MNL M. SOBOTA — VZHOD

Rezultati — 7. kolo

Ižakovci:Bratonce 3:1
Prosenjak:Selo 0:2
Melinci:Gančani 2:2
Filovci:Vrelec 4:0

Ižakovci	7	5	0	2	24:11	10
Melinci	7	3	3	1	26:16	9
Filovci	7	3	2	2	24:16	8
Gančani	7	3	1	3	15:15	7
Bratonce	7	2	3	2	13:13	7
Selo	7	3	0	4	15:19	6
Vrelec	7	2	1	4	14:21	5
Prosenjak	7	2	0	4	9:26	4

PRL — MOŠKI

Rezultati — 6. kolo

Bistrica:Lendava 22:36
Polet:Toko 17:22
Polana:Ljutomer 26:21
Radgona:Belinka prel.

Lendava	6	5	0	1	156:125	10
Toko	6	3	2	1	135:125	8
Radgona	5	3	1	1	138:113	7
Belinka	5	3	0	2	144:127	6
Polana	6	3	0	3	174:165	6
Polet	6	2	1	3	154:168	5
Ljutomer	6	1	2	3	124:138	4
Bistrica	6	0	0	6	133:197	0

II-SOL — VZHOD

Derbi Radencem

V drugem kolu tekmovanja druge slovenske odbojarske lige—vzhod za moške so Radenci v pomurskem derbiju presenetljivo premagali ekipo Ljutomera s 3:1. V tekmovanju žensk pa je ekipa Šempetra premagala Pomurje s 3:1.

ŠAH

Gerenčer osmi

V Rogaški Slatini je bilo sindikalno prvenstvo Slovenije v šahu. Udeležili so se ga tudi šahisti iz Lendave. Najuspešnejši med njimi je bil Gerenčer, ki je v skupini A med 63 šahisti s 6 točkami zasedel osmo mesto. Med drugim je kot edini premagal letošnjega prvaka delavskih iger Slovenije Marjana Lečiča in Mirana Zupeta. V skupini B, kjer so nastopili šahisti z nižjimi kategorijami, pa je Doma med 80 šahisti zasedel 22. mesto.

-Še

REKREACIJA

ZTKO Murska Sobota bo od 2. novembra 1983 dalje zopet začela z rekreacijsko vadbo za vse starejše občane. Vadba bo vsako sredo od 10. do 11. ure v domu Partizana v Murski Soboti.

JUDO

Zmaga in poraz

V Mariboru je bilo drugo kolo tekmovanja v slovenski judo ligi — vzhod, kjer so nastopile ekipe Branika in Željezničarja iz Maribora ter Partizana iz Murske Sobote. Sobočani so dosegli polovičen uspeh. Premagali so Branik z rezultatom 10:4. Z istim rezultatom pa so izgubili z Željezničarjem. Sicer pa je ekipa Sobote nastopila oslabljena brez poškodovanih Rafka Mihaliča in Vinka Apšnerja ter službeno odsotnega Marjana Sluka. Zmage za Soboto proti Braniku so dosegli: Fajhtinger, Kisilak, Horvat, Šemen in Kuplen, proti Željezničarju pa Fajhtinger in Šemen. Po drugem kolu je Murska Sobota na drugem mestu, v naslednjem kolu pa igrajo v Titovem Velenju.

Na skupščini Judo zveze Slovenije, ki je bila v Mariboru, je bil v predsedstvo Judo zveze Jugoslavije ponovno izvoljen Tonček Kos iz Murske Sobote.

O. Š.

ROKOBORBA—DRŽ. PRVENSTVO

Kranjec vice prvak države

V Zagrebu je bilo državno prvenstvo pionirjev v rokoborbi, katerega se je udeležilo tudi 8 tekmovalcev iz Slovenije, med njimi 2 iz RK Pomurje Murska Sobota in 1 iz Bakovec. Pomurjski tekmovalci so se lepo odrezali. Najuspešnejši med njimi je bil Kranjec (Pomurje), ki je v kategoriji do 59 kg zasedel drugo mesto in nashlov vice prvaka Jugoslavije. V finalnem srečanju se je pomeril z Dodošem (Cavrilović), in čeprav je večji del srečanja vodil, je naposled izgubil. Izvrsten je bil tudi Vogrinec (Pomurje), ki je v kategoriji do 55 kg zasedel tretje mesto. Za osvovitev tega mesta je premagal Bička (Zagreb), medtem ko je za vstop v finale izgubil z državnim prvakom Uj hazom (Senta). Uspehi pa predstavljajo tudi četrto mesto Granfola (Bakovci) v kategoriji do 48 kg.

Posebna priznanja

Na zadnji razširjeni seji organizacijskega odbora množične telesnokulturne prireditve v Murski Soboti Mladost 83, ki je bila v mesecu septembru in kateri so prisostvovali tudi izvajalci, so ocenili prireditev kot zelo uspešno. Menili so, da bi s takimi prireditvami morali nadaljevati, saj ne zahtevajo veliko denarja, temveč le dobro voljo in pripravljenost telesnokulturnih delavcev. Ob tej priliki je predsednik organizacijskega odbora Jože Kovač zaslužnim posameznikom in organizacijam podelil posebna priznanja.

ROKOMETAŠICE BELTINKE — članice slovenske lige — vzhod. Stojijo od leve: Virag, Zakoč, Rous, Filip, Metka Baša, Nada Baša, Mateja Hozjan. Čepijo: Vereš, Maučec, Puklavac, Kolman in Brigita Hozjan. Foto: F. Maučec

Proslavili desetletnico

Nogometni klub »11 plavih«, ki deluje v krajevni skupnosti Selo—Okovci, je proslavil 10-letnico delovanja. Na slovesnosti so pregledali dosedanje delo, ki je bilo dokaj uspešno, zatem pa so sledila športna srečanja. Nogomet so zaigrali vsi od pionirjev do članov in veteranov, pa tudi suhi proti debelim. Srečale so se tudi vse dosedanje generacije v klubu. Ni jim bilo težko priti iz Tešanovca, Salovca, Suhaga vrha. Praznovanje 10-letnice pa bi bilo prav gotovo še slovesnejše, če bi nastopili tudi veterani Mure iz Murske Sobote, ki so kljub dogovoru srečanje v zadnjem trenutku odpovedali.

Š. C.

Priateljski tekmi

V okviru priprav na novo sezono so košarkarji Pomurja gostovali v Mariboru in izgubili tekmo z Branikom z rezultatom 74:86. Najboljša strelca sta bila Rajbar 22 in Juteršnik 21. Košarkarice Pomurja pa so gostile ekipo Radnika iz V. Gorice in zmagale z rezultatom 66:54. Najučinkovitejši strelci sta bili Žitek 25 in Kardoš 15.

Na športnih tekmovanjih je večkrat potrebna tudi zdravniška pomoč. Telesnovzgojnim organizacijam, ki so organizatorji raznih tekmovanj, rad pomaga dr. Lojze Števanec iz Radenec. To pot smo ga srečali na sklepnem delu športno-rekreacijskih iger krajevnih skupnosti soboške občine na Tišini.

Foto: F. Maučec

Otočna lepota — pravijo Karolini Christiansen, ki svoje čare prodaja kot fotomodel na karibskem otoku Antigua

KO „ATEKA“ NI DOMA

- Sosed, česa vsega si vi ne dovolitel Jaz sem vendar poštna žena!
- Nisem vedel. Žal mi je.
- Meni tudi...

ZAPOSILITEV ZAGOTOVLJENA

- Nekatera delavske univerze organizirajo tečaje za poklic fotografa.
- In kaj po končanem usposabljanju?
- Lahko se slikaš do smrti...

TEŽA

- Težki ste, Milan. Priznajte.
- Vas teh osemdeset kilogramov tako moti?
- Ne to, na vaše nocojsnje obnašanje mislim!

Orjaški džamiji

V Blidi, kakih 40 kilometrov oddaljeni od Alžira, so pred kratkim odprli veliko sodobno džamijo, ki se po površini lahko kosa z manjšim nogometnim igriščem. Prostor za molitev meri 5.000 kvadratnih metrov in lahko sprejme 12.000 vernikov.

Kar osem let so gradili izredno poslopje, v katerem je tudi inštitut za verska vprašanja, poleg tega pa še konferenčna dvorana in več drugih pomožnih prostorov, med njimi knjižnica, čitalnica in

javno kopališče. Štirje vitki minareti se pnejo 58,80 metra visoko.

Poslopje bo le nekaj časa prvo med alžirskimi džamijami. Constantin na vzhodu države namreč gradijo največjo džamijo, ki bo sezidana prihodnje leto. Že zdaj jedalec največja zgradba v mestu. Razprostira se na blizu 12.000 kvadratnih metrih, sprejela pa bo lahko 15.000 vernikov. Hkrati bo v njej tudi islamska univerza, na kateri bo približno 650 študentov.

Z motornim kolesom preko 18 londonskih avtobusov. To je uspelo Chrisu Bronhamu, ki je tako prišel v knjigo rekordov

Drugje smo prebrali

Muriel Thomson, ki je med leti 1960 in 1962 gosposinjala znamenitemu politiku W. Churchillju, je neki starinarji ponudila tri njegove cigare. Pred leti je ena sama Scurchillova cigara stala 450 dolarjev.

X X X

Lastnica neke londonske manekenske agencije daje delo samo tistim manekencam, ki imajo rade mačke. Pravi, da zato, ker je mačka utelešenje ženskosti.

X X X

Ko je Ronaldu Batesu (34) njegova zaročenka rekla dokončni „ne“, je ta vzel motorno žago in razžagal vse, kar je našel v njenem stanovanju: vrata, pohištvo, stopnice na podstrežje itd. Ko se je lotil okenskih okvirjev mu je zmanjkalo bencina. Kljub vsemu je bilo že to dovolj za 4 leta zapora. To se je pripetilo v angleškem mestecu Patridg Greenu.

PREKLETA OBALA

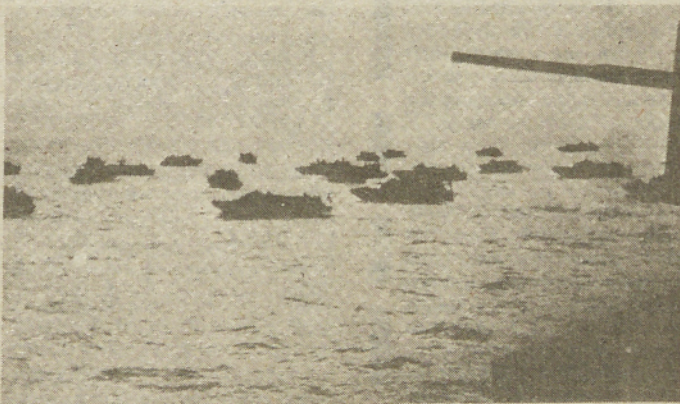
Še danes se na tisoče kanadskih družin sprašuje, zakaj so bili poslani njihovi sinovi umreti v peklu Dieppa; v imenu kakšne strategije, za kakšne vojaške cilje je bilo pobitih tri tisoč mladih Kanadčanov na francoski obali pri Dieppu. Zares je tudi po tolikšnem času težko izrpneno in prepričljivo pojasniti poraz pri Dieppu.

Predvsem, ali je bilo izkrcavanje potrebno? Ali je bil poskus »trenutne invazije« in sabotaže, ki si jo je bila ta akcija postavila za cilj, tako pomemben, da opravičuje žrtev tisočih ljudi in neizbežen negativni psihološki protitudar, ki ga bo sprožil neuspeh? Odgovor na to je bil pozitiven, kasneje pa je končana zmaga zbirala dramatičnost z mnogih vprašanj.

V poznem popoldnevu 19. avgusta 1942 je vrhovna komanda Wehrmachta razposlala poseben bilten: »Množično izkrcavanje angleških, ameriških, kanadskih in degaullističnih čet z efektivno približno ene divizije, davi na francoski obali Rokavskega preliva, pri Dieppu, pod zaščito močnih pomorskih in letalskih sil in ob podpori takoj izkrcanih tankov, je bilo presekano s krvavimi izgubami za nasprotnika po zaslugi akcije nemških sil, ki jamčijo obalno zaščito. Od 16. ure dalje ni na kontinentu nobenega sovražnega vojaka. Za ta velik uspeh niso bile potrebne nikakršne rezerve glavnega poveljstva.«

Bilten so nadaljuje v širokoustnem in zaničljivem

Goebbelsovem tonu: »Po tem, kar smo zvedeli iz komandnih četnih poročil in od samih ujetnikov, so operacije izkrcavanja potekale takole: prvi val izkrcavalnih čet je bil preložen davi na odprtem morju iz transportov na tristo ali štiristo manjših čolnov in je ob 6.50 priplul do obale, ki jo je ščitilo petnajst križark,

Osem lovskih torpedovk je spremljalo 252 enot, ki so zvečer 18. avgusta 1942 odrinile proti francoski obali

lovska torpedovka in močna formacija lovcev. Temu prvemu valu je sledila rezerva šestih transportov in treh tovornih ladij in bolj na severu skupina šestindvajsetih transportov s funkcijo operativne rezerve in je bila, kot se zdi, glavnina izkrcavalnih sil, ki je bila predvidena za takojšnjo akcijo, takoj po uspelem izkrcavanju prvega vala, da bi napravila mostobran okoli pristanišča Dieppe.

Do tega mostobrana ni prišlo. Izkrcani sovražnik je bil povsod zdesetkan v bojih na kratko razdaljo in odbit v morje. Do sedaj smo našli

osemndvajset napadalnih sovražnih tankov, ki so bili izkrcani in uničeni. Vsa oporišča je držala hrabra obalna garnizija. V nemških rokah je čez 1.500 ujetnikov. Med njimi je 60 kanadskih oficirjev. Krvave sovražnikove izgube so zelo visoke. Topniški ogenj je potopil tri lovske torpedovke in dve transportni ladji.

Letalstvo je zbil 83 sovražnih letal, potopilo dva specialna transporta in eno hitro stražo, hudo poškodovala z bombami pet križark ali velikih lovskih torpedovk in tudi dva velika transporta.

Sovražnik je pri tem poskusu izkrcavanja, ki služi samo političnim ciljem, in nasprotuje vsaki vojaški logiki, doživel bliskovit poraz, zahodna nemška obramba pa je dala odgovor, ki ustreza tej diletantski akciji.

»Diletantska akcija«. Ta izraz pomeni, da so hoteli vojni profesionalci z bičem udariti v obraz sovražnika, ki so ga premagali s takim hru-

pom. Hitler se je v evforičnem razpoloženju izkazal celo v likodušnega in je ukazal spustiti na prostost nekaj ujetnikov iz cone Dieppa, pa se odrekal maščevalnim poniževalnim žaljivkam, tem, da je dal vklemiti sovražne oficirje. Velet bi jih tudi obesiti, kot represalijo za zavezniška bombardiranja nemških mest, če s tem dejanjem ne bi tvegali očitne sovražnosti pri svojih lastnih generalih, namreč pri tistih, ki so bili zvesti določeni praksi disciplini, pa kateri se je treba v vojni bojevati »po vseh pravilih«.

Na vzhodni fronti so nemške armade po propadu ofenzive na Moskvo (december 1941) spet začele silovito napadati. Ko se je bitka na zahodu končala s popolno zmago, je Hitler, ki se je odrekal operaciji »Mosslev« (invazija na Anglijo), osredotočil svoj napor proti Sovjetski zvezi z namenom, da bi se čimprej odkrival loga sovražnika.

Že zdavnaj je zbledela iluzija, da gre v ZSSR za vojno osmih tednov, prvotni cilj, to je razkroj rdeče armade in propad komunističnega režima, se je že v prvih mesecih pokazal popolnoma nedosegljiv: ubogi »Ivan« (tako so nemški vojaki zaničljivo imenovali sovjetske vojake) se je zagrizelo boril, prostje je sicer odstopal, ne pa svoje puške. Ves nemški pritisk je sčasoma vedno bolj naraščal, zato je bilo Sovjetski zvezi potrebno nekaj, kar bi vsaj del nemških sil odmaknilo od vzhodne fronte, kar bi omogočilo trenutek oddiha in morda tudi protiofenzivo. (druje)

HIŠA PRIHODNOSTI

Ameriški arhitekt Roy Mason je blizu mesta Orlando v zvezni državi Floridi postavil hišo prihodnosti, ki se imenuje »Xanadu«. Po obliki spominja na čebulo, narejena je iz umetnih snovi, velika pa je 550 kvadratnih metrov. V njeni notranjosti je skoraj toliko elektronskih naprav kot v vesoljski ladji. Monitorji in računalniki so povsod: v dnevni sobi, kuhinji, spalnici in kopalnici. Računalniki uravnavajo temperaturo prostorov, moč svetlobe in usmerjajo žaluzije glede na višino sonca. V kad v obliki školjke teče voda v umetnem slapu, elektronska trimska naprava pa krepi mišice. Jedilnik sestavlja kuhinjski računalnik, ki pri obedu predvaja tudi ustrezen video film: k lasagnam n. pr. posnetke firenških ulic, ki dunajskim zrezkom pa dresuro lipicancev. Naslanjač, v katerega se po jedi zavalji srečni lastnik hiše, avtomatično zmeri puls in nato se glede na razpoloženje oglasi ustrezna glasba: Beethoven ali rock.

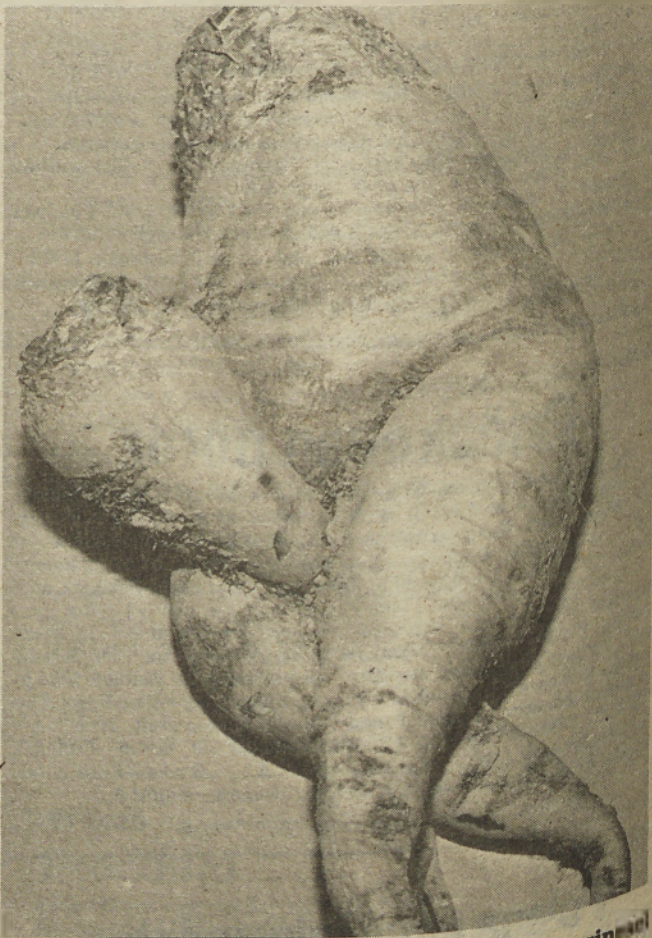
Arhitekt Mason upa, da bo kmalu lahko ponudil cenejšo hišo, ki bo merila 100 kvadratnih metrov, stala pa bo 80.000 dolarjev.

Za gospodinje in politike

Po Evropi in Ameriki že dodobra razširjena aerobična mrzlca je zdaj zgrabila tudi Avstrale. Priljubljenost novega športa ni prav nič nenavadna, saj so Avstranci ljubitelji vsakovrstnega mučenja lastnega telesa. Ena tretjina prebivalcev te celine je včlanjena vsaj v eno od sto tisoč klubov ali športnih društev. Zgledu Jane Fonda je sledila tudi domača pop zvezda Olivia Newton John. Z njo je pred televizorji ob zvokih uspešnice »Make it physical« telovadilo najmanj milijon Avstralk. Pravi izbruh fizične kulture pa je sledil potem, ko je knjiga Jane Fonda trideset dni vodila na seznamu uspešnic: kupilo jo je dvesto tisoč lepšega telesa željnih ljudi. Telovadnice odpirajo tako rekoč čez noč, najbolj priljubljeni so programi iz gimnastičnih studijev TV postaj. Na otvoritvi novega sydneyškega zabavnega centra je vseh dvanaest tisoč obiskovalcev z ministrskim predsednikom na čelu deset minut izvajalo eno izmed

uvodnih vaj aerobike. Vne-mo spodbuja tudi časopisje. Eden vodilnih avstralskih listov je v tedenski prilogi objavil cele tri strani mnenj izvedencev. Ti so potrdili, da ni zdravja in dolgega življenja brez gibanja. Toda nobena aerobika in noben jogging ne pomagata, če človek ne živi pametno že od mladih nog in če si ne izbere primerne poklica. Nezdrav poklic imajo zidarji, rudarji, nekatere vrste industrijskih delavcev, pa tudi zdravniki, novinarji in umetniki vseh vrst.

Kolikor toliko so zdravi poklici tajni, gospodinje in politiki. Najbolje se je roditi kot kmet in to ostati do smrti. Zato strokovnjaki opozarjajo vse poklicno ogrožene, da je vsako pretiravanje škodljivo, za tiste, ki jim je poklic že načel zdravje, pa sta aerobika in jogging lahko celo zelo nevarna. Ker se kmetje že tako dovolj gibajo, ostanejo torej kot primerne »žrtve« aerobike gospodinje in politiki.

Igra narave — kje je zrasla ta repa in kdo jo je prinesel v uredništvo, ne bomo izdali, ker se bojimo prevelikega povpraševanja po semenu

MALO ZAREČENEGA

- Kaj ga pa biksate v vaši vasi? V vseh vaseh na območju krajevnih skupnosti so glasovali za samopripevek, vi pa ste zatajili.
- Oprostite, saj nisem samo jaz glasoval proti...

PRILETEN ZAPELJIVEC

- Simpatična gospodična, vas lahko malo popremim?
- Hvala. Očeta imam doma...

LAHKO BI BIL TIHO

- Ti, Ferdo, pa lepo med delovnim časom nabiraj gobe. Lepo, lepo!
- Veš kaj? O tem najinem srečanju v gozdu ob tej uri raje nikomur niti besedice. Ljudje so zlobni...

S konjem po kostanje

V nedeljo popoldne smo se zmenili, da bomo šli nabirat kostanje. Peljali smo se z vozom. S seboj smo imeli lestev, tri košare in seno za konja. Stari ata je k deblu prislomil lestev, da je lažje stresel kostanje. Nekateri so bili zunaj, nekateri pa v ježici. Tese me bodle skozi copate, da me je kar zabolelo. V roko sem si vzel palico, da sem lažje izluščil kostanje. Ko smo jih imeli dovolj, smo jih naložili na voz ter se napotili proti domu. Jaz in stari ata sva šla peš, da bi konju bila lažje vleči voz.

Dejan Kovačec, 4. raz.
OŠ G. Petrovci

Moj bratec

Zjutraj, ko se zbudim, že slišim jok bratca. Je še dojenček. Ime mu je Uroš. Star je sedem in pol mesecev. Vsak dan, ko pridem iz šole, ga pazim. Ima plave oči. Las ima še malo. Ko ga mamica previja, kriči na ves glas. Pred kratkim je bil bolan. Zelo se mi je smilil. Močan je in tudi raste hitro. A še vedno je majhen kot ščinkavec. Kadar ni lačen, se rad postavlja na nožice. Toda prešibke so mu še. Imam ga zelo rad. Komaj čakam, da zraste. Potem se bova lahko igrala po mili volji.

Gorazd Sajko, 4. raz.
OŠ Kobilje

Na gostiji

Bil sem na gostiji. Trajala je dva dni. Najbolj veselo je bilo na nevestinem domu. Ko smo prišli po njo, se je neki možak preoblekel v staro ženo. Ko je ženin zahteval nevesto, je prišla iz hiše ta žena. Do solz sem se nasmejal. Šele potem je prišla prava nevesta. To je pri nas tak običaj.

Boris Perko, 4. raz.
OŠ Spodnja Ščavnica

SMREKICA

Drevje je porumenelo,
zima mu grozi.
A naši mali smrečki
vendar še nič ni.

Zima tudi njej grozi,
da jo zmečkala bo,
a naša smrekica se
strašno ji smeji

Krišna Povoden, 4. b.
OŠ E. Kardelj
Murska Sobota

V šolo hodim peš

Vsak dan grem v šolo peš. Večina mojih sošolcev se vozi z avtobusom. Menim, da so za marsikaj prikrajšani. Na poti v šolo opazujem naravo. Ker grem mimo polj, gledam, kako kmetje pospravljajo poljske pridelke. Prav tako opazujem gozd, ki sedaj spreminja svojo barvo. Na poti v šolo včasih srečam tudi zajca, ki ves preplašen zbeži nazaj v gozd.

Andreja Žiško, 3. a
OŠ G. Petrovci

Čisto in onesnaženo okolje

Okrog naše hiše ni bilo preveč čisto. V soboto smo se zmenili, da bomo očistili dvorišče. Zbrali smo se pred hišo.

Mi, otroci, smo pobirali papirčke. Starši so pokosili koprive in travo. Pograbljali smo listje in pobrali palice. Na smetišču smo skurili vso nesnago. Pometli smo stopnice. Jaz sem poskrbel za rože. Tako je okrog našega doma spet čisto.

Ljudje bi morali povsod skrbeti za čisto in zdravo okolje.

Silva Žalar, 4. raz.
OŠ Janko Ribič Cezanjevci

Jesen je razgrnila svoj pajčolan

Zgodaj zjutraj je bilo. Gosta megla se je počasi vila skozi prebujajočo se vas. Odločili smo se, da gremo v sadovnjak obirati jabolka.

Stopila sem iz avtomobila in dihal mi je zastal, ko sem videla takšno lepoto. Drevesa vsa v pisanih barvah, listje vseh barv in jabolka so žarela v topleni soncu. Na sosednjem bregu se je oglašil klopotec s svojo pesmijo. Vzela sem košaro in stekla k jabolnam; bile so zelo polne. Razveselila sem se, saj prej ne bomo šli domov, dokler jih ne bomo obrali. Med obiranjem sem opazovala ptice na vejah mogočnega hrasta. Lepote narave so me tako pritegnile, da me je mama opozorila na polno košaro jabolk. Stresla sem jih v vrečo, katero sva z očetom odnesla v avtomobil. Na vejah mogočnega hrasta je poskakovala rjava veverica, ki je iskala hrano. Zamislila sem se. Tako

kot si mi nabiramo sadje, si tudi veverica išče hrano za zimo. Poklical me je oče: „Grega v gozd po gobe.“ Povabila sem bila vesela, saj sem tako videla še več jesenskih značilnosti. Na tleh je bilo polno suhega listja. Izpod njega so kukale gobe. Pobrala sem jih in jih dala v košarico. Ozrla sem se v krošnje dreves, ki so imele le malo pisane nega listja. Kot mesečna sem

tavala za očetom in se naenkrat znašla pri naših jabolnah, ki so žalostne molele veje. V košari sem jim njihov pomol odpehala. Na vsakem kotičku sem zila delček tetke jeseni. Čez teden bo prišla zima in bo pokrila lepote jeseni z belim snegom.

Simona Drašković, 6. a
OŠ Štefan Kovač
Turnišče

BESEDA DVE O...

IZLET NA POHORJE — Dan pionirjev smo preživeli na Pohorju. Tam smo imeli tudi pionirsko konferenco, nato pa še učno pot. Z nami je bila gozdarka, ki nas je poučila vse o gozdu in o divjadi v njem. Bilo je zanimivo in koristno. (LIDIJA KODBA, 4. raz. OŠ Šafarsko)

OD CEZANJEVE DO GRlave — Na dan pionirjev smo se s kolesi vozili na Grlavo. Pot nas je vodila skozi Ljutomer, Noršince, Šalince, in Krišence. Od tu smo šli peš k Prelogovi domačiji. Tam smo si ogledali spominsko ploščo, katere je posvečena trem partizanom in Prelogovi mami in očetu, ki so padli med narodnoosvobodilno borbo. (MIHAEL MAKOTER, 4. a OŠ Cezanjevci)

NARAVOSLOVNI DAN — Pretekli petek smo imeli naravoslovni dan. Tovarišica nam je že prej naročila, naj prinesemo v šolo gobe, razne rastline in plodove. Pripravili smo razstavo in tovarišica nas je poučila, katere gobe so smrtno nevarne. Nato smo šli še v gozd ter nabirali kostanje in gobe. (SONJA KAUCIČ, 4. a OŠ Cezanjevci)

BORCI SO NAM PRIPovedovali — Dvizežično osnovno šolo Bratstvo in enotnost Prosenjakovci so pred kratkim obiskali borci NOB. Pred vhodnimi vrati sva jih v Vabčkim pozdravili v obeh jezikih. Ogledali so si šoli, nato pa smo se vsi zbrali v večnamenskem prostoru in se pogovarjali o težkih časih med narodnoosvobodilno borbo. Še dolgo zatem sem priznala ljevala o junaštvu vseh tistih, ki so tvegali svoja življenja za svobodno domovino. (MILENA VUKAN, 7. raz. OŠ Prosenjakovci)

NABIRALI SMO KOSTANJ — Pri razredni uri smo se dogovorili, da bomo šli v četrtek po malici nabirat kostanje. Zbrali smo se pred šolo. V rokah smo imeli vrečke. Napolnili smo se proti Marofu, nato pa zavili v gozd. V začetku smo našli same prazne ježice, potem pa smo našli na polne. Ko smo jih praznili, smo se pošteno opikali. Nabrali smo vrečo pravega in košaro divjega kostanja. Pravega bomo prodali, divjega pa dalj lovcom, da bodo pozimi z njim krmili srnjad. (Učenci, 3. raz. OŠ Stroča vas)

IMELI SMO KONFERenco O PROMETU — Pred kratkim smo imeli v šoli pionirsko problemsko konferenco o prometu. Povabili smo tudi tovariša miličnika, ki nas je seznanil s prometnimi predpisi in tudi opozoril, kakšne napake najpogosteje delamo kolesarji na cesti. (NATAŠA FERŠ, 4. a OŠ Ivana Cankar Ljutomer)

Paul
Busson

48

Rdečelasi rabelj je psosvaje zapuščal oder. Tedaj sem nekje globoko v sebi razumel prizadevanje duhovnikov, ki se morebiti niti sami niso zavedali svojega globljega pomena, čeprav so kazali silno vnemo, da bi vzpodbujali na smrt obsojene h kesanju in odpuščanju. Kolika modrost se je tajila v tem običaju. Kakšen mu je bil obet in kakšna uteha? Med tem razmišljanjem me je prešinjala vesela zavest spoznanja. Domala žal mi je bilo, da se ni tudi moja pot končala na tem mestu...

Ker ni bilo ničesar več videti, se je množica razšla in porazgubila v stranskih ulicah. Hišna okna so zaprla, na morišče pa sta oba rabljeva pomočnika pripeljala voz, na katerega sta zmetala zemeljske ostanke usmrčencev. Krvave madeže na tleh sta izplaknila z vodo, ki sta jo imela v vedrih s seboj.

Še vedno sem stal ob morišču, zatopljen v besede Ise Bekčija, ki mi jih je bil govoril ob bolniški postelji v sobi strahov na gradu Krottenriede.

x x x

Čutil sem, da me nekdo opazuje.

Hitro sem se obrnil in prestregel pogled mladega moža zagorelega obraza, pravih potez in temnih oči, iz katerih je izžarevala izredna moč volje. Oblastni pogled mu je bil v skladu z nenavadno strogo lepoto obraza stisnjenih ustnic. Kljub nizki postavi mu je bila drža zapovedovalna, vzbujajoč spoštovanje, tako da se mi je bilo le težko ubraniti vpliva. Prevzel me je. Nosil je preprosto tujo uniformo in stal pred menoj prekrizanih rok.

„Kajne, da ste tujec?“ me je ogovoril in se mi nasmešnil.

„Nemec sem!“ sem mu odgovoril.

„Kaj, Nemec!“ Prikimal mi je z glavo. „Izvrstno ljudstvo: pametno, bojovito in pri tem poslušno. Ime odlične borca. Ali ste tudi vi prisostvovali tem usmrtnim, gospod?“ Kljub nevarnosti, v katero me je utegnile pahnuti takšna odkritosrčnost, mu nisem tajil, da so mi bile odvratne.

„Da, da“, se je mrko smehljaj. „Ob pogledu na te zveri si morate ustvariti pač posebno mnenje o francoskem ljudstvu. Toda nič ne de. Ta narod je dober. Le vročico ima sedaj. Ozdravel bo, če mu nekoliko puščamo kri...“

Okleval sem z odgovorom, čeprav naju v bližini ni nihče poslušal. Dobro sem namreč vedel, da vzdržuje Odbor za ljudski blagor številne ovaduhe, katerih naloga je bila prisluškovati, kaj ljudstvo govori in izjaviti nezadovoljnost ter jih zaradi njihovih izjav prijaviti in zatreti.

Kaj hitro sem se sramoval sumničanja, ki ga ta mož gotovo ni bil zaslužil. Kolikor sem pač poznal ljudi, sem iz tega možatega obličja vsekakor razbral brezobzirnost, neupogljivo voljo, moč, da s silo odstrani s svoje poti nezaželene ovire.

Morebiti je bil mali mož z ostro začrtanimi usti zmožen silne podlosti, če so mu jo zahtevali neobičajni načrti, vendar mu nisem mogel prisoditi drobnjarkarstva v odnosu do nekoga, ki mu ne križa poti. Vse to sem čital v mračnem ozadiju oči, iz katerih je žarela iskra genija.

„Obsojam“, sem mu rekel, „da krvoločnost in maščevalnost skrunita oblačilo boginje svobode, in da sta ravno ti lastnosti najnižkotnejša nagona, ki se ob razpadu ustaljenega reda kar najočitneje uveljavljata. Tako se mi to, kar sem iz velike daljave smatral za veličino, vzvišenost in napredek, razodene od blizu kot strahota brez veličine. Svobodo ljudstva...“

„Čemu govorite o svobodi...?“ me je prekinil. „Puhle fraze!“

Ljudstvo ne potrebuje svobode, temveč trdne roke vodnika. Šele čez stoletja bo ljudstvo dozorelo za ta vzor, o katerem menijo neudržani sanjači, da se ga da že sedaj doseči. Škode pa ni veliko. Glave, ki sedaj padajo, so razen redkih izjem, katerih izgubo je vredno obžalovati, res malo vredne, in sodrga se začasno pač po svoje zabava. Kljub temu pa vam, gospod Nemec, pravim, da se da s takim dragocenim, vnetljivim in lahko oblikovalnim gradivom osvojiti svet, če pride v prave roke. Iz teh ušivih, kričavih in raztrganih fantov se da sestaviti vojsko junakov, kakršni še niso hodili po Zemlji. Ogromnemu telesu, ki se ne zaveda svoje moči, manjka samo še glava, pa bo postalo nepremagljivo.“

„Nedvomno tiči tudi ta glava na ramenih smrtnika“, sem odgovoril. „Sedaj pa je, kakor veste, za glave neugodno obdobje.“

Zopet je zaigral okrog moževih usten domala neopazen smehljaj.

„Imam dober razlog za zaupanje, da glava, ki jo imate v mislih, ne bo padla v Samsonovo košarol“ je dejal.

Počasi sva zavila proti stranski ulici. Divje, zateglo vpitje in jadikovanje neke ženske iz bližnje stare hiše me je zadržalo. Ko sva se približala, sva videla v temni veži mlado žensko, ki je ležala na tleh in se zvijala v porodnih krčih. Med bolečinami se ji je porajalo novo življenje. Okrog nje so se pomujale sosede. Stara ženska naju je pozvala, naj greva svojo pot.

„Debela Margot spet poraja mladička! Vsako leto spravi na svet novo ščeno!“ je kričal nek pobalin in poskakoval od veselja, da lahko pase zijala. Častnik je zgrabil fanta za roko, ga obrnil k sebi, ga ošinil s strahovitim pogledom in mu zabčal: „Zakaj se pa veseliš, spaka? Morda zato, ker se ti poraja namestnik? Zavzel ti bo mesto v stotniji, ko te bodo v bitki izgubili!“

Pod vplivom ledenega spremljevalčevega pogleda fantalin prebledel, kakor da bi bil videl Meduzino glavo. Zaveščal je, zakrilil z rokama in zbežal po ulici.

Gledal sem za njim.

Ko sem se obrnil, je bil častnik že izginil.

41. USODNI PRETEP

Odtlej nisem več često odhajal z doma. Ponudi sem mnogokdaj slišal, kako so s puškinimi kopiti razhajali po večjih vratih; kako so ženske tulile, in kako so osupli ujetniki oporekali, ko so jih bili odvedli s posteli.

Moje samotarstvo je vzbujalo pri hišnih stanovalcih očitno nezaupanje. Silno sem se moral premagovati, ko me je zanesla pot v ulice, kjer sem srečal zvečine pijane prostake in vsiljive dekle. Prosjačili so, nadlegovali, brez razloga psovali in sumničali.

Onega dne zgodaj jeseni je bilo ozračje tako dušeče so parno, da nisem mogel več vzdržati v svoji visoko ležeči sobi. Izbral sem si najbolj preprosto obleko: rujav, nekoliko obrabljen popotno obleko, od dežja izpran klubok in modrelano palico, da bi se čim manj razlikoval od teh, ki so si lastili na ulicah glavno besedo. Las si nisem več posipal s pomado in si jih česal, temveč jih pustil, da so po novi segi prosto padali na rameni.

Tudi danes je bilo na ulicah obilo kričav in delno oboroženih prostakov. Naborniki so odhajali na ogrožene meje, okrašeni s trakovi. Razburjenje prvih septemberskih dni se je še stopnjevalo.

Blizu jetnišnice La Force se je po vsem videzu zbral odcetek predmestja Saint Antoine in drugih predelov Pariza. Čim bolj sem se bližal malemu izhodu iz jetnišnice, tem bolj je naraščalo kričanje, divjanje in prepevanje. Razčepani naračevalci so stali oboroženi s krampi in zarjavimi meči ter v gruclah očitno nečesa posebnega pričakovali.

Oduren dedec z modrikasto podplutbo na obrazu očesu se je plazil, kolikor sem razločil, od skupine do skupine in povsod spregovoril nekaj besed, ki so jih sprejeli z oglašujočim vpitjem. Namerno sem se primaknil k neki gručici, sredi katere je nek razboritež razmršenih las vihtel mešersko sekuro in skušal ugotoviti, čemu se ljudstvo razburja. Odvratni pohajlenec je vraščal:

„Državljan, če boste aristokratiji, ki bo kmalu poudila skozi tale vrata, ponovno dovolili, da pobegne v Anglijo, vam bo odvedla izpred nosa še debelega Capeta in Avstrijo.“

Pritrjevalno vpitje je dokazovalo, da z njim soglasno in da nočejo dovoliti kneginji Lamballeovi, o kateri so mnogi govorili, da bi pobegnila.

(DALJE PRIHODNJIČI)

S KOLESI IZ GORNJE
RADGONE DO MLA-
DENOVCA IN NAZAJ

Sala dolga 1500 kilometrov

Sredi prejšnjega meseca sta si privoščila nenavadno pustolovščino 32-letni Jože Gorenčič, mesar v radgonskem Emona marketu, in 22-letni mizar Mirko Vreča, oba iz Podgrada. V osmih dneh sta namreč prevozila s kolesi poti od Gornje Radgone do pobratene srbske občine Mladenovac in nazaj. Seveda sta s tem nenavadnim podvigom postala "junaka" v tej pomurski občini, o pobudi, poletu in izkušnjah s te 1.500 kilometrov dolge poti pa nam pred dnevi pripovedoval Jože Gorenčič takole:

"Sem precej vneti gobar in tako sva se s prijateljem v začetku septembra s kolesi odpravila preizkusiti gobarsko srečo. Konec beseda na vzdržljivost in dejala sva, kaj če bi preizkusila najne moči in se podala s kolesi vsaj do Beograda. Navdušila sva se dva prijatelja in sklenili smo, da idejo uresničimo. Vendar je enemu zmanjkalo dopusta, drugi se je sel in ostala sva le s kolegom Vrečo. Oba sva imela še precej dopusta, Mirko je še samski,

Jože Gorenčič: "S sopo ni bilo težav, a oge so me kasneje bolele."

eni pa je družinska družica "blagoslov" in krenila sva."

si se nenavadno, vendar je tako bilo. Za končni cilj sta imela Mladenovac. Kljub težavam ne kolesarita redno, ni sta imela večjih problemov. Vsi prvi del poti, ki sta jo prevozila v treh dneh. Pedale sta poganjala po Podravski magistrali, prespala v Virovitici, drugi dan prikolesarila do Durdjeva na Donavi, tretji večer pa sta že spala v pobrateni Mladenovcu. Hujše nenjenosti pa sta imela na poti domov.

o sva se ustavila pred trgovino, so nama v hipu manjkale tlačilke. Nove pa ni bilo moč dobiti od Šabca do Durdjeva. Defekti pa so se počasi pojavili in še 20 kilometrov sva morala prepekačiti po makadamu. Ko pa sva jo slednjem zračnice sva oblačila kar z izolirnimi trakovi, eno not pa prepekačila od 11. ure zvečer do 5. ure zjutraj. Pa sva vendar po štirih dneh, od kar sva krenila iz Mladenovca, prispela v Gornjo Radgono, le da pri tem ni bilo težav.

za 5 in pol kilogramov."

Seveda pa pot, ki sta jo uspeli premagati kljub pomankanju vseh potrebnih rezervnih delov, ni bila poceni. Veljala okrog 20 tisočakov. Pa je bil kar lep izlet. Vseeno pa, kaj jima je le, da sta imela časa ustavit v Beogradu v hribovju, saj sta v prestolnico prispela zvečer in v delu jo. Kljub naglici sta se dobro pripravila, le 20-kilogramski prtljaga je bila težka.

Prvi potovanje se jima je začelo na K. maju in na Avali", pravi Jože Gorenčič. "Upam, da bo moje zadnje popotovanje bova z Mirkom in pričakuje mahnila do Plitvičkih jezer in se vrnila po Jadranski magistrali, če je vse skupaj precej drago."

Za prvi potovanje so jima očimski primaknili pri ostanke in enega pri občinskem inšpekcijskem svetu, Radgona pa je dala kape in

V. Pavco

DOBRA IZKUŠNJA

ČE JE KRAJEVNA SKUPNOST SREDI DOGAJANJA

Na današnji stopnji družbenega razvoja je brez dvoma velikega pomena tudi vloga krajevne skupnosti in šole, ker je na ta način možno hitreje reševati nekatera skupna vprašanja in se uspešneje dogovarjati za nadaljnje naloge.

Zgleden primer takšnega sodelovanja je nedvomno krajevna skupnost Puconci. To se je nazorno pokazalo že pri urejanju okolice nove osnovne šole, kjer so bili navzoči številni krajan, pri vključevanju zunanjih mentorjev v izvajanje interesnih dejavnosti šole in pri sodelovanju na športno-rekreativnem področju. Tu se je zlasti izkazalo telesnovzgojno društvo Partizan, kamor se množično vključujejo učenci, še posebej v razne sekcije, hkrati pa je kolektiv osnovne šole velikokrat nudil svoje prostore za dejavnosti TVD Partizan.

Ne gre pa prezreti tudi bogatih rezultatov na kulturnem področju, ker je šola s svojo kulturno dejavnostjo nosilka kulturnega utripa

krajevne skupnosti. Pestro pa je sodelovanje tudi na področju varnosti in družbene samozastite, kjer so se uveljavile oblike sodelovanja pri požarni varnosti. V mislih imamo zlasti uspešno vključevanje učencev in njihovih učiteljev v delo gasilskih društev. Nič manjšega pomena pa ni tudi sodelovanje pri varnosti v cestnem prometu. V krajevni skupnosti Puconci pa ugotavljajo, da bodo morali v prihodnje več pozornosti nameniti socialnemu skrbstvu, predvsem skrb za starejše občane. Prav pri tem lahko učenci osnovne šole naredijo veliko družbeno koristnega dela. Ne zamenjajo tudi prostovoljnega dela mladih, kjer si leti krepijo čut solidarnosti, vzajemnosti, kakor tudi odnos do dela in vrednotenja tega dela.

Ze nekajletna praksa puconške osnovne šole je v tem, da se v začetku šolskega leta dobijo predstavniki krajevne skupnosti, organizacij družbenega dela, družbenopolitične organizacije in društev, s katerimi se dogovorijo o delu v tekočem šolskem letu. Zdaj imajo v celoti na voljo šolsko zgradbo z veliko telovadnico, tako da ima 471 učencev vse možnosti za izvajanje sodobnega pouka. Pri tem pa ne zamenjajo potrebe po večjem vključevanju šole v dejavnost krajevne skupnosti, kjer zlasti omenjajo proizvodno delo in politični vzgojo. Ravno tu pa bo treba v prihodnje storiti večje korake za tesnejše sodelovanje s krajevno skupnostjo in s delovnimi organizacijami v krajevni skupnosti. Ze dosedanjimi rezultati na tem pomembnem področju za nadaljnjo krepitev vezi med prebivalci krajevnega skupnosti, šolskim kolektivom in predstavniki družbenega dela v krajevni skupnosti Puconci. Krajevna skupnost ima namreč dobre odnose z vsemi organizacijami družbenega dela na svojem območju, ki so mnogokrat tudi izvajalci programa skupnosti.

Milan Jerše

KRAJEVNA SKUPNOST RADENCI PRED REFERENDUMOM

S samoprispevkom hitrejši razvoj

V krajevni skupnosti Radenci so zbrana sredstva iz prvih dveh samoprispevkov namenili v glavnem za osnovno šolo v Radencih. Tudi zadnji, ki so ga sklenili pred približno letom dni in z njim zbrali 12 milijonov dinarjev, ni mogel pokriti potreb na področju komunalne in cestne ureditve v krajevni skupnosti. Zato pa se že pripravljajo na tretji referendum, s pomočjo katerega bi v naslednjih petih letih zbrali s samoprispevkom skoraj 18 milijonov dinarjev in ga v celoti namenili hitrejšemu razvoju celotne krajevne skupnosti.

"Sredstva, ki nam jih zagotavlja po samoupravnem sporazumu združeno delo, dočakajo neredno. Lani smo zbrali le polovico od predvidene vsote, zato je jasno, da bomo lahko razrešili še vse nedorečene probleme v naši krajevni skupnosti le krajanji sami. Zato smo se po predhodnih razpravah na zborih krajanov in v družbenopolitičnih organizacijah v KS odločili, da bomo izvedli še tretji referendum za samoprispevek." Tako pravi o tej odločitvi tajnik KS Marjan Pirc, ki je še dejal: "Za radi nujnejših del smo zamenjali nekatere življenjske potrebe 3.500 krajanov v naši krajevni skupnosti, to je predvsem ureditev cest in kanalizacije. Zato bi s samoprispevkom zgradili potrebno kanalizacijsko omrežje na celotnem območju Radence, ostalo pa v glavnem namenili za asfaltiranje cest. Tako bi z asfaltem prevlekli še vse preostale odseke v naselju Radenci — jug in asfaltirali krajevne ceste: Hrastje — Mota skozi Rački vrh proti Kapeli, ceste skozi Sratovec, Rihtarovec in Turjance in manjši odsek na Janževem vrhu ter most po regulaciji Boračevskega potoka. Prav tako pa bi z zbranimi sredstvi razrešili problem javne razsvetljave v obeh delih Radence in v Sratovcih."

Precej obsežen program del, za katere bo potrebnih po že narejenih izračunih 26 milijonov in 150 tisoč dinarjev, največji del, 17 milijonov in 975 tisoč dinarjev, pa bi naj zagotovili krajanji s samoprispevkom sami. Delavci bi naj prispevali 1,5 odstotka od neto osebnega dohodka, kmetje 10 odstotkov od katastrskega dohodka in 1,5 upokojenci, razen tistih, ki prejemale varstveni dodatek in prav tako 1,5 odstotka od povprečnega neto OD iz gospodarstva krajanji, ki so začasno zaposleni na tujem.

"Zavedamo se, da je to v razmerah, ko standard upada, precejšnja obremenitev. Vendar so razprave v doslednejših pripravah na referendum pokazale, da so se krajanji za samoprispevek voljni odločiti. Tudi sami se prav dobro zavedajo, da je le na takšen način mogoče zagotoviti potrebna sredstva za hitrejši razvoj krajevne skupnosti." je precej optimistično dejal Marjan Pirc.

NIČ NAS NE SME PRESENEITI

Narodna zaščita v vsakdanji praksi

V prejšnjih dveh zapisih v tej rubriki smo vas seznanili z nekaterimi novostmi, ki jih je prinesel Zakon o splošni ljudski obrambi in družbeni samozastiti za radiobiološko in kemijsko zaščito. Prav tako so organizirali dvodnevni tečaj s praktičnim preizkusom za pripadnike narodne zaščite v Vidoncih na Goričkem, kjer so bili vsi člani podrobneje seznanjeni z nalogami, ki jih morajo opraviti v izrednih primerih oziroma potrebah v času miru ali vojne. S tovrstnim usposabljanjem pripadnikov narodne zaščite so v Pomurskem tisku zelo zadovoljni, pravi predsednik komiteja za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozastito Bela Pavlič in ga bodo po potrebi tudi nadaljevali. Posebno skrb so namenili opremljanju ekip vseh obrambnih in samozastitnih struktur v delovni organizaciji. Manjkajočo in najnujnejšo opremo, ki je potrebna za uspešno delovanje narodne zaščite, kot je denimo orožje, pa bodo kupili še v letošnjem letu.

Delovna organizacija Pomurski tisk ima na področju splošne ljudske obrambe in družbene samozastite posebne naloge. To narekuje predvsem njihova proizvodna dejavnost in lokacija v središču mesta. Zato so že večkrat tudi praktično preizkusili delovanje enot narodne zaščite. Tako so bile te enote aktivirane v poslabšanju varnostno-političnega razmerja in v času izgradnje novih proizvodnih prostorov, ko je obstajala bojazan, da bi lahko prišlo do kraje. Sicer pa so v Pomurskem tisku organizirani tako, da se ekipe narodne zaščite v primeru potrebe lahko razširijo na potrebno število zaposlenih.

V preteklem obdobju so v Pomurskem tisku v Murski Soboti tudi veliko storili na področju usposabljanja pri-

padnikov narodne zaščite in sploh vseh obrambnih in samozastitnih struktur. Tako so organizirali 80-urne tečaje za pripadnike ekip prve pomoči, 56-urne tečaje za gasilske enote in 20-urne tečaje za pripadnike ekip za radiobiološko in kemijsko zaščito. Prav tako so organizirali dvodnevni tečaj s praktičnim preizkusom za pripadnike narodne zaščite v Vidoncih na Goričkem, kjer so bili vsi člani podrobneje seznanjeni z nalogami, ki jih morajo opraviti v izrednih primerih oziroma potrebah v času miru ali vojne. S tovrstnim usposabljanjem pripadnikov narodne zaščite so v Pomurskem tisku zelo zadovoljni, pravi predsednik komiteja za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozastito Bela Pavlič in ga bodo po potrebi tudi nadaljevali. Posebno skrb so namenili opremljanju ekip vseh obrambnih in samozastitnih struktur v delovni organizaciji. Manjkajočo in najnujnejšo opremo, ki je potrebna za uspešno delovanje narodne zaščite, kot je denimo orožje, pa bodo kupili še v letošnjem letu.

Delovna organizacija Pomurski tisk ima na področju splošne ljudske obrambe in družbene samozastite posebne naloge. To narekuje predvsem njihova proizvodna dejavnost in lokacija v središču mesta. Zato so že večkrat tudi praktično preizkusili delovanje enot narodne zaščite. Tako so bile te enote aktivirane v poslabšanju varnostno-političnega razmerja in v času izgradnje novih proizvodnih prostorov, ko je obstajala bojazan, da bi lahko prišlo do kraje. Sicer pa so v Pomurskem tisku organizirani tako, da se ekipe narodne zaščite v primeru potrebe lahko razširijo na potrebno število zaposlenih.

Feri Maučec

Gobačka o gobah

Ze vrsto let obstaja, od kar jo vodi Joža Seršen, pa aktivneje deluje gobarska družina Murska Sobotica, ki vključuje območje vseh pomurskih občin, njena odzivnost pa je največja v sohoški občini. Pred kratkim, nekako na višku letošnje gobje sezone je bila na ogled poučna razstava, ki so si jo poleg ljubiteljev gob ogledali tudi številni učenci. Seznanili so se s gobjami, videli kako se strupena loči od užitne gobe, pa tudi širše: o varstvu okolja in uporabnosti gob ter gozdov.

"Če vsako od naštetih postavk analiziramo podrobneje, kaže izpostaviti naslednje," je dejala predsednica gobarske družine: "Seznanjanje z gobjami, gozdovi in okoljem v celoti, je za mladi rod posebej pomembno zato, ker je narava za človekov razvoj neohodna. Sodobni človek se tega vse premalo zaveda in zato je potrebno priti do vzgoje pravčasno, preden bo narava povsem onesnožena in uničena."

O gobah pa je menila, da je užitnih sicer več kot neužitnih gob, vendar je za gobarja pomembno predvsem, da pozna strupene gobe in jih ne nabira, ter tako izpostavlja svoje in življenje družine. Kajti čeprav gobe niso posebno datumno živilo, ki jih radi dajejo na jedilnik in lahko pridejo v našo družino, kajti med organiziranimi gobarji ne prihajajo za zastrupitev," je poučevala. V primeru katastrofe, ko bi človek ostal brez sredstev za preživljanje v zavezu gozda, pa pridejo gozdni plodovi še

kako do izraza. Tudi dandanes mestni človek vse bolj čuti potrebo po neposrednem stiku z naravo in, zato beži iz svojih betonskih klek, gobarjenje pa je skorajda množična moda. "Zato moramo poznati pravila obnašanja v naravi," je zardila Joža Seršen in opozorila,

da je goba prvenstveno potrebna gozdu, ker pospešuje njegovo rast in je ne smemo po nemarnem uničevati. Tudi strupene gobe so v tem smislu koristne tako kot organizem pomaga vzdrževati ravnoležje v naravi.

Da bi se občani čim bolj seznanili z gobjim svetom, organizira gobarska družina Murska Sobotica vsak poletni ob 19. uri sestanek v pristorih ekonomske šole Ti-tova 6. Teh sestankov se lahko udeležijo vsakdo, prinese s sabo primerke neznanih gob, ki jih potem skupno določajo in se v okviru družine pogovarjajo. hh

Pesa rekerderka je zrasla na njivi Gizele Domitor iz Pinc. Tehta skoraj 18 kilogramov. Letošnji pridelek je bil izredno dober, vendar se takih velikank ne spomnijo nič najstarejši vaščani. Zanimivo je, da je pridna gospodinja imela tudi več takih pes, ki so tehtale okoli 14 in 15 kilogramov.

Jani D.

Sveti potrošnikov premalo dejavni

Svet potrošnikov imajo v vseh krajevnih skupnostih razen v Crenšovcih. V večini krajevnih skupnosti so dani pogoji za delovanje svetov, sprejetjem statuta krajevnih skupnosti pa bodo urejeni tudi normativni pogoji. V letošnjem letu, ko je bila molčna oskrba, bi morali potrošniški sveti aktivneje delovati, predvsem pa prisluhniti željam in pritožbam občanov. V občini deluje tudi konferenca svetov potrošnikov pri občinski konferenci SZDL. Ta je dokaj aktivna in redno obravnava pritožbe. Na zadnji seji so, denimo, obravnavali preskrbo z gorivi. Seje se redno udeležujejo tudi predstavniki trgovskih organizacij občasno pa tudi inšpekcijski organi. V krajevnih skupnostih bi bilo potrebno aktivneje delati, zato pa bi morale poskrbeti krajevne konference SZDL.

Jani D.

V. Pavco

Elektrarna že pred 88 leti

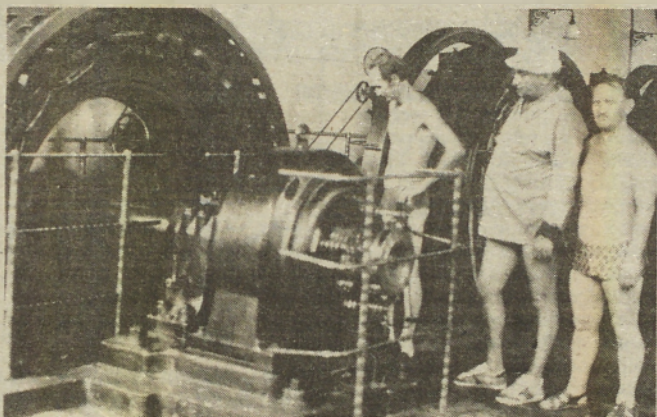
Skozi zapornice seveda nismo mogli veslati, zato smo morali čolne spraviti na breg in jih odnesti po suhem nekoliko naprej. Potem pa spet dalje po vodni poti.

Čez približno pol ure veslanja smo v daljavi zagledali elektrarno. Nič posebnega, boste morda dejali, toda tale je zares zanimiva.

Zgradili so jo namreč že leta 1895, zdaj pa pomislite ali vprašajte koga starejšega, kdaj je pri vas zasvetila elektrika. Ali pa morda veste, kdaj in kje so sploh postavili prvo hidroelektrarno v Evropi? Saj priznam, tudi jaz tega prej nisem vedel, pa sem potem, ko smo se vrnili, nekje prebral, da je bilo to leta 1876 na Zgornjem Bavarskem, kjer so jo uporabljali samo za razsvetljavanje dvorca Linderhof. Prvo javno HE pa so sicer zgradili 1883. leta v Švici, na Rabi pa torej 12 let kasneje. Danes seveda veliko, tiste čase pa je to bilo nekaj povsem drugega.

Tako kot so nam prej zaprle pot zapornice, smo morali tudi tukaj s čolni na breg. In šli smo si seveda ogledat notranjost elektrarne. Vseh 5 generatorjev se je vrtelo, čeprav je bila gladina vode dokaj nizka.

Eden izmed mož, ki nam je razkazoval, je med drugim omenil, da letno proizvedejo okrog 10 milijonov kW ur električne energije. Ne vem, če je to ravno veliko, najbrž

Tod se vrtijo generatorji že od leta 1895, ko so na reki Rabi zgradili eno prvih elektrarn v Evropi.

je v primerjavi z Džerdapom skromna številka, vendar za madžarske vodne razmere to že nekaj pomeni. Takoj sem seveda pomislil, kako to, da pri nas nismo zgradili še nobene hidroelektrarne na Muri, čeprav je v njej večji pretok vode in tudi precej hitrejša je. In če jo bomo, bo najbrž 100 let mlajša kot tale na Rabi (pri Ikervaru).

GROBOVI SLOVENCEV V ŠARVARU

Po krajšem postanku in ogledu elektrarne smo krenili dalje. Zdaj je spet šlo nekoliko hitreje. Kmalu smo priveslali do enega večjih mest ob reki — do Šarvara.

Med drugo svetovno vojno je bilo v tem kraju veliko taborišče, v katerega so preselili tudi vse priseljene slovenske in hrvaške družine

ne iz Benice, Pince-Marofa, Petišovec (kolonija), Kamovec in Dolge vasi (kolonija). Okrog 650 jih je bilo in mnogi imajo na Šarvar grenke spomine. 34 jih je tamkaj izgubilo tudi življenje. Žal ni bilo časa, da bi obiskali pokopališče in se poklonili njihovu spominu. V mislih pa sem jih videl natpne v štalah, konjušnicah in zapuščenih zgradbah, kjer so jim delale družbo steni, bohe in drug mrčes, sestradane pri težkem delu na poljih...

Šarvar šteje danes okrog 25 tisoč prebivalcev. Vse naokrog so velika kmetijska posestva, samo mesto pa se čedalje bolj razvija v industrijsko središče. Tam je tudi znano termalno kopališče, katerega obiskuje precej turistov, predvsem iz Avstrije in Nemčije, videli pa smo tudi avtomobile z registracijskimi tablicami Belgije, Francije in drugih držav.

VODA PONEKOD DO KOLEN ALI PA ŠE MANJ

Čakala nas je še dolga pot. Spet smo torej zaveslali v mirne valove Rabe. Na tem predelu pa že ne bi mogli reči, da je čista in primerna za kopanje, saj jo šarvarska industrija kar precej onesnažuje. To smo občutili z nosovi, zato smo še hitreje zavihteli vesla. Po nekaj kilometrih vožnje pa smo znova videvali kopalce in ribiče. Bila je vročina in nekje se je bilo pač treba vsaj malo osvežiti. Tudi meni je kdaj kdaj prijla kakšen pljusk vode.

Reka je bila na nekaterih mestih plitva do kolen, ponekod pa je bilo vode le toliko, da smo komajda veslali. In če bi se samo prepustili toku? Ne vem, če bi sploh prišli do cilja. Pa naj še kdo reče, da je veslanje nizzdol po reki kar tako!

Zvečer, ko smo se pripeljali do našega drugega tabora, so me že pošteno bolele roke. Kajpak, spet smo veslali proti elektrarni.

JOŽE GRAJ

(dalje prihodnjič)

Šarvar — eno večjih mest ob reki.

Gladina Rabe je bila zares nizka kot le malokdaj.

Bila je vojakinja

Letos smo z zanimanjem, če ne drugače pa na televiziji, pogledovali dekleta, ki so bila oblečena v vojaške uniforme.

Da, to so bile prve vojakinje pri nas. Pa veste, da so se k vojakom podale tudi Pomurke? Ena od njih je bila SILVA BELEC iz Sulince, ki se je medtem že vrnila domov.

Morda vas zanima, kdo je pravzaprav to dekle in kako se je počutilo v vojaški suknji.

Obiskali smo jo kar na delovnem mestu, ki jo je počakalo, medtem ko je odšla k vojakom, namreč v blagovnici Potrošnik v Murski Soboti. Po

ostali pa so me spraševali, če se ne bojim, kako težko bo.

In kako je bilo?

»Na regrutaciji, ki je bila za dekleta iz Slovenije v Ljubljani, so me odredili v pehoto, na služenje vojaškega roka pa so me poslali v Titograd. 6. julija letos sem tako odšla zdoma. Potovala sem kar sama vse do končne postaje. Tam so nas seveda pričakali vojaki in nas pospremili v kasarno. Lepo so nas sprejeli in prve dni smo se dekleta, ki smo prišla tja iz raznih krajev Jugoslavije, le seznanjala z delom in življenjem pri vojakih. Potem pa smo dobili orožje in ostalo opremo in

Vojaško suknjo je spet zamenjala s trgovsko haljo.

kmalu se je začelo zares. Včasih je bilo sicer težko, vendar sem se kar hitro privadila in ni mi bilo žal, da sem oblekla vojaško suknjo. Ko smo imele vojakinje prosti izhod v mesto in so nas domačini z zanimanjem ogledovali, nekateri pa nam celo čestitali, sem bila kar ponosna. In mesec je zame prehitro minilo. Želela sem ostati dlje, vendar ni bilo možnosti. septembra je prišlo slovo.

Zdaj je Silva torej spet v trgovski halji. S ponovnim sprejemom na delovno mesto kot ji je bilo tudi obljubljeno, ni imela nobenih problemov. Na dneve, preživete v kasarni in vajah (»obuki«), pas oostali nepozabni spomini.

JOŽE GRAJ

Takšna so naša dekleta — vojakinje. Uren je tudi njihov korak. (Silva Belec je na posnetku tretja.)

poklicu je torej trgovka, stara pa 21 let.

»Vojaška suknja me je že od nekdaj privlačila in zanimalo me je tudi, kakšno je življenje pripadnikov Jugoslovanske ljudske armade. Delček tega sem spoznala, ko sem se udeležila dvomesečnega usposabljanja pripadnikov teritorialne obrambe v Vidoncih in tudi na pohodu po poteh XIV. divizije. Že v poklicni šoli, ko smo izpolnjevali neko anketo, sem napisala, da bi bila rada vojakinja. In ko sem zvedela, da je to možno, sem se prijavila.

— Pa starši in drugi, niso imeli pomislekov?

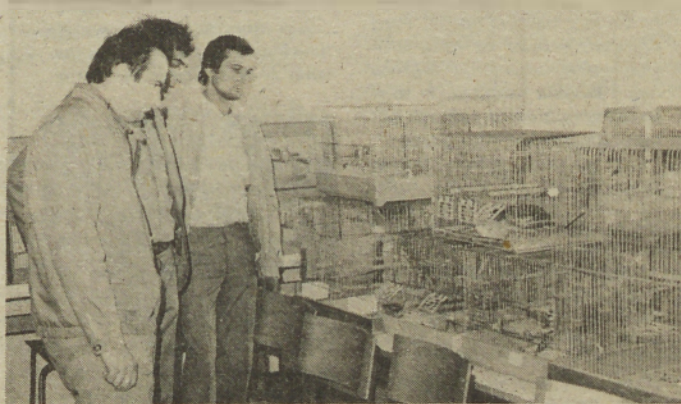
»Oče se je le bal, da ne bi zaradi tega ostala brez službe.

Fotografija za spomin, a tudi zares bi bila Silva pripravljena na boj proti morebitnemu napadalcu.

Vzgojni pomen spoznavanja ptic

liškega tekmovalstva v lusu Be Jerše trici.

Člani društva za varstvo in vzgojo ptic v Murski Soboti, ki jih uspešno vodi Karel Gjeršek, so bili zelo zadovoljni z obiskom razstave ptic, ki so jo pripravili v prostorih družboslovno-ekonomske šole. Razstavo, na kateri so se s svojimi izdelki, predvsem krmilnicami, predstavili osnovnošolci iz Murske Sobotice, si je namreč v petih dneh ogledalo kar okrog 3 tisoč obiskovalcev. Med njimi so prevladovali mladi, saj so imeli organizirane obiske iz vzgojno-varstvenih zavodov, osnovnih in srednjih šol, bilo pa je tudi veliko odraslih obiskovalcev.

Na ogled so bile različne vrste kanarčkov, eksotične ptice z drugih celin, nekaj zunanjih ptic, pozornost pa so pritegnile tudi živo pisane papige. Malčki in osnovnošolci pa so na ta način spoznali številne ptice, ki živijo v našem okolju, kar ima vsekakor

vzgojni pomen. Ob tej priložnosti so pripravili tudi društveno tekmovalstvo, na katerem se je znova najbolj odrezal dolgoletni vzgojitelj ptic iz Murske Sobotice Jože Šantavec. Njegov pariški kodrasti kanarček je namreč pridobil las-kavi naslov šampiona za leto 1983.

Podelili pa so tudi več diplom za prva, druga in tretja mesta. Zaradi ogromnega zanimanja so nekaj ptic tudi prodali.

Pozornost so vzbudile tudi krmilnice — izdelki učencev osnovnih šol, zato so se odločili, da jih bodo izobesili v soboškem parku in okolici osnovnih šol, društvo za varstvo in vzgojo ptic pa se bo zavzelo, da te šole oskrbi z določeno količino hrane za zunanje ptice. Prav tako imajo v načrtu, da bi podobno razstavo organizirali v Rogašovcih, name-ravajo pa se udeležiti tudi repub-

Avtomobilisti ob prazniku

Na parkirnem prostoru delovne organizacije Mura Murski Soboti je bila sprejeto najpomembnejša avtomobilistična praznična obdobja v počastitev praznika obdobja Med 28 avtomobilisti sta delovali tudi dve vozniči, sta se solidno uvrstili. Na Cvetko se je v razredu do 1200 ccm uvrstila na 7. mesto podobno kot Ana Maršiča med vozniki v razredu do 900 ccm.

Rezultati:
do 900 ccm: 1. Kučan (Potrošnik) 158 kaz. točk (Konstruktor/Pomurje), 3. Štefanec (Konstruktor/Pomurje) oba točk.
do 1200 ccm: 1. Kučan (ZSAM M. Soboti) 169, 2. Martinec (AMD S. Kovač, M. Soboti) 170, 3. Novak (Certus) 172 kaz. točk.
nad 1200 ccm: 1. Bržanovič (ZSAM M. Soboti) 169, 2. Horvat (AMD S. Kovač, M. Soboti) 165, 3. Štefanec (Konstruktor/Pomurje) 168 kaz. točk.
Ekipni vrstni red: 1. AMD S. Kovač (M. Soboti) 510 kaz. točk, 2. Konstruktor/Pomurje (M. Soboti) 519, Certus (M. Soboti) 519 točk.

MLADINSKO PROSTOVOLJNO DELO V POMURJU

Ob uspehih tudi težave

Ko v tem času pregledujemo rezultate prostovoljnega dela pomurskih brigadirjev na številnih mladinskih delovnih akcijah širom naše domovine, lahko brez zadržkov ugotovimo, da so delovni dosežki dokaj ugodni. Okrog 300 brigadirjev iz regije, ki je letošnje poletje vihtelo krampe in lopate na deloviščih zveznih in republiških akcij, je nedvomno veliko prispevalo k ohranjanju mladinskega prostovoljnega dela v Pomurju, ki ima že dolgoletno tradicijo. Temu ustrezni so tudi uspehi in najvišja priznanja akcij, kar jasno potrjuje napredek, ki smo ga v naši regiji dosegli na področju mladinskega prostovoljnega dela. Zato ne bi smeli ob nobeni priložnosti pozabiti na priznanja za aktivistično delo mladih Pomurcev.

Vendar pa vse ni bilo brezhibno, kajti ob uspehih so se pojavljale tudi nekatere težave. Gre predvsem za venomer aktualno vprašanje

evidentiranja mladih za posamezne mladinske delovne brigade in priprave nanje. Čeprav so v pomurskih občinskih konferencah zveze socialistične mladine letos pravočasno dobili seznam vseh delovnih akcij z republiške konference ZSMS, so se kljub temu pojavljale tudi nekatere pomanjkljivosti. Navzlic dokajšnjemu evidentiranju brigadirjev, so se namreč pojavljale težave pri zagotavljanju popolnih brigad. Tako so morali marsikje že zadnji čas, tik pred odhodom na akcijo, iskati brigadirje. To pa je seveda metalo slabo luč na sicer dobre priprave pomurskih delovnih brigad, o čemer dovolj zgovorno pričajo razne pohvale in priznanja.

Prav tako je dejstvo, da je v mladinske delovne brigade še vedno vključeno premajhno število študentov in študentov, ki bi zaradi družbenih sredstev, ki se vanje vlagajo, morali pokazati vsaj trohico moralne obveznosti za sode-

lovanje na delovnih akcijah. Ni pa šlo vse gladko tudi pri sestavljanju regijske pionirske brigade, čeprav so se samoupravno dogovorili, da vsaka OK ZSMS zagotovo do deset pionirjev in tudi mentorje. Na določene težave pa so naleteli še pri dogovarjanju z nekaterimi organizacijami združenega dela, ker samoupravni organi niso pravočasno rešili zadev glede odsotnosti svojih delavcev, zato so na akcije marsikdaj pošiljali slabše kot pa boljše mladince.

Ne nazadnje pa bodo morali tudi na šolah v prihodnje nameniti več pozornosti vlogi in pomenu mladinskega prostovoljnega dela, da bi res pravilno vrednotile prispevek brigadirjev k stabilizaciji gospodarstva. Vse to pa zgovorno potrjuje, da je treba že sedaj začeti s pripravi na mladinske delovne akcije v prihodnjem letu, kar zahteva dodatno angažiranje vseh odgovornih dejavnikov v občinah.

Milan Jerše

URADNE OBJAVE

URADNE OBJAVE
OBČINSKIH SKUP-
ŠČIN: GORNJA RAD-
GONA, LENDAVA,
LJUTOMER IN MUR-
SKA SOBOTA

Odgovorni urednik:
Martin Vinčec

Leto XVIII

Murska Sobota, dne 27. oktobra 1983

Št.: 30

238. Odlok o določitvi varstvenih pasov in ukrepov za zavarovanje zajetja pitne vode na Moti

239. Sklep o razpisu referenduma za uvedbo krajevnega samoprispevka za območje krajevnih skupnosti Radenci

Na podlagi 60. in 74. člena zakona o vodah (Uradni list SRS št. 38/81), 181. člena statuta občine Ljutomer (Uradne objave občinskih skupščin Gornja Radgona, Lendava, Ljutomer in Murska Sobota št. 44/81 in 12/83) je skupščina občine Ljutomer na seji zbora združenega dela in zbora krajevnih skupnosti dne 27. 9. 1983 sprejela

ODLOK O DOLOČITVI VARSTVENIH PASOV IN UKREPOV ZA ZAVAROVANJE ZAJETJA PITNE VODE NA MOTI

1. člen
Za zaščito pitne vode pred morebitnim naključnim ali drugim onesnaževanjem, ki bi utegnilo škodljivo vplivati na kakovost in higiensko neoporečnost pitne vode se določijo varstveni pasovi.

2. člen
Zajetje pitne vode na Moti ima naslednje varstvene pasove:
1. OŽJI VARSTVENI PAS, ki predstavlja cono z najstrožjim režimom zavarovanja.
2. ŠIRŠI VARSTVENI PAS, ki predstavlja cono s strogim režimom zavarovanja.
3. VPLIVNI VARSTVENI PAS, ki predstavlja cono z blagim režimom zavarovanja.

Velikost varstvenih pasov je opisano podano in grafično prikazano v poročilu o izvedbi vodnjaka št. 1 v Moti, ki ga je izdelal Geološki zavod Ljubljana pod št. 655/1-80 z dne 25. 11. 1980. Grafični prikaz velikosti varstvenih pasov v merilu 1:2880 s seznamom parcel je sestavni del tega odloka.

3. člen
Ožji varstveni pas obsega območje 50 m-okrog zajetja in se mora ograditi tako, da ni možen dostop nepooblaščenim osebam, kot tudi ne divjadi in domačim živalim. V ožjem varstvenem pasu je najstrožji režim varovanja in je namenjen izključno objektom za oskrbo s pitno vodo. V tem pasu je prepovedana kakršnakoli aktivnost, zemljišče je lahko pogozdeno ali je na njem urejen park.

4. člen
V širšem varstvenem pasu niso dovoljene novogradnje in takšna obdelava zemljišč, ki bi utegnili zaradi uporabe naravnih in umetnih gnojil ter zaščitnih sredstev škodljivo vplivati na kakovost vode.
Dovoljene so adaptacije obstoječih stanovanjskih in gozdarskih objektov zaradi izboljšanja obstoječih higienskih razmer.

V širšem varstvenem pasu je izrecno prepovedano izkoriščanje gramoza, peska in glin, kopanje odvodnih jarkov, odlaganje smeti in odpadkov, vskladiščenje tekočih naftnih derivatov in drugih nevarnih kemičnih tekočin, tranzitni promet s nevarnimi kemičnimi tekočinami in naftnimi derivati ter polnjenje tekočin odpadkov in fekalne vode.

Na cesti Veržej—Mota—Razkrižje v odseku Mota—Razkrižje in v križišču v Stročji vasi za naselje Pristava je postaviti prometni znak PREPOVEDAN PROMET ZA CISTERNE (II—8), ki prevažajo nevarne kemične tekočine in naftne derivate, kateri lahko povzročijo onesnaževanje vode. Prometne znake je tudi opremiti z dopolnilnimi tablamimi za obvoz.

5. člen
V vplivnem varstvenem pasu je izjemoma dovoljena gradnja stanovanjskih in gospodarskih objektov, ki pa morajo izpolnjevati posebne pogoje določene v sanitarnem soglasju.

V vplivnem varstvenem pasu je prepovedana uporaba strupenih biocidov, predelava, transport in skladiščenja nevarnih kemičnih tekočin odpadkov in fekalne vode ter odlaganje smeti in odpadkov.

6. člen
Meje varstvenih pasov se spremenijo, če se spremeni režim izkoriščanja vode in izvrši nadaljnja razširitev vodooskrbnih objektov ali če se pokaže potreba po večji zaščiti talne vode.

7. člen
Upravitelj vodovoda mora nenehno skrbeti za sistematično pregledovanje vode v skladu s Pravilnikom o higieni neoporečnosti vode, ki je namenjeno za javno oskrbo prebivalstva in ob sumljivih pojavih takoj obvestiti sanitarno inšpekcijo.

8. člen
Za vzdrževanje režima v ožjem varstvenem pasu je odgovoren upravitelj vodovoda. Za vzdrževanje režima v varstvenih pasovih iz 4. in 5. člena tega odloka so odgovorni lastniki zemljišč.

Upravitelj vodovoda sklene z lastniki zemljišč ustrezen dogovor glede nadaljnega izkoriščanja teh zemljišč in sicer:

- za širši varstveni pas v treh mesecih od uveljavitve odloka,
- za vplivni varstveni pas v enem letu od uveljavitve odloka.

9. člen
Z denarno kaznijo od 5.000.— do 50.000.— din se kaznuje za prekršek organizacija združenega dela ali druga pravna oseba, ki krši določila 3., 4., 5. in 8. člena tega odloka.

Z denarno kaznijo do 30.000.— din se kaznuje za prekršek iz 3., 4., 5. in 8. člena tega odloka odgovorna oseba pravne osebe.

Z denarno kaznijo od 2.000.— do 20.000.— din se kaznuje za prekršek posameznik, ki krši določila iz 3., 4. in 5. člena tega odloka.

10. člen
Nadzor nad izvajanjem tega odloka opravljajo pristojne inšpekcijske službe.

11. člen
Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v Uradnih objavah občinskih skupščin Gornja Radgona, Lendava, Ljutomer in Murska Sobota.
Številka: 324-1/83-1
Datum: 27/9-1983

Predsednik
skupščine občine Ljutomer
Emil KUCHAR, l. r.

2.

Na podlagi 8. člena Zakona o referendumu in o drugih oblikah osebnega izjavljanja (Ur. list SRS, št. 23/77), 2. člena Zakona o samoprispevku (Ur. list SRS, št. 3/73) ter 1., 2. in 3. člena Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o samoprispevku (Ur. list SRS, št. 17/83) in na podlagi 29. člena Statuta krajevnih skupnosti Radenci, je skupščina krajevnih skupnosti Radenci na seji dne 13. oktobra 1983 sprejela

SKLEP o razpisu referenduma za uvedbo krajevnega samoprispevka za območje krajevnih skupnosti Radenci.

1. člen
Za območje krajevnih skupnosti Radenci se razpiše referendum za uvedbo samoprispevka v denarju za obdobje 5 (pet) let in to za čas od 1. decembra 1983 do 30. 11. 1988.

2. člen
Referendum bo v nedeljo, dne 13. nov. 1983. Glasovanje bo na običajnih glasovnih mestih, ki so določena za volitve delegatov v delegatske skupščine, od 7. do 19. ure. Glasovanje vodi volilna komisija krajevnih skupnosti Radenci, ki je dolžna postopati po določilih zakona o referendumu in o drugih oblikah osebnega izjavljanja ter Zakona o volitvah in delegiranju v skupščine.

3. člen
Krajevni samoprispevek bi znašal:
- 1,5 % od neto osebnih dohodkov iz delovnega razmerja
 - 10 % od katastrskega dohodka
 - 1,5 % od čistega dohodka obrtnikov

Predusem humanost do prizadetih

Zlino v času, ko težavne gospodarske razmere omejujejo tudi hujši razvoji družbenih dejavnosti, ko se krčijo možnosti zaposlovanja in razpoložljiva finančna sredstva. Vse to pa ne bi smelo vplivati na to, da družba v prihodnje ne bi s posebno pozornostjo skrbela za tiste kare, gorje ljudi, ki so družbene skrbni še posebej potrebni. To so zlasti otroci, diševno in telesno prizade osebe in starejši ljudje. Več uspešnih rezultatov iz prakse, ko tudi v združenem delu, omejenim samu Muro in Pomurju tisk, in krajevnih skupnostih namerajajo da se počutijo kot enakopravni člani naše družbe. Pri zaposlovanju invalidnih oseb pa ima vsed invalidska delavnica Solidarnost pa so v soboški občini vložili ogromno truda, da prizadejajo vključeno v osnovno šolo s druge ustrežne zavode.

Prekmurske brigade, recitatorka s srednješolskega centra ter duo Pupa in Rudi imeli prisrčen kulturni program, govor pa je imela predsednica skupščine socialnega varstva Ivanka Koren, ki je med drugim poudarila, da je teden invalidov priložnost, da skupno preverimo, kako rešujemo probleme invalidov in izpolnjujemo spreglete obveznosti, kar je

dober kažipot za prihodnje akcije. Priznanje za nesebično pomoč pri delu z invalidi pa sta prejela Invalidski pevski zbor in Pavel Pongrac, predsednik soboškega izvršnega sveta.

Nadse koristem pa je bil razgovor o invalidskem varstvu v soboški občini, ki se ga je udeležila tudi predsednica skupnosti socialnega skrbstva SR Slovenije Jelka Firbas. Rečeno je bilo, da je v soboški občini 257 odraslih diševno prizadetih in okrog 120 težje telesno prizadetih oseb, kar terja še večje napore za njihovo ustrezno družbeno varstvo. Z novim zakonom bi naj te zadeve kar se da uredili. Že nekaj časa pa potekajo v okviru komisije za vprašanje socialne varnosti invalidov inenzivna prizadevanja za ustanovitve delavnice pod posebnimi pogoji, v kateri bi diševno prizadetim omogočali ohranjanje sposobnosti in spretnosti, ki so jim pridobili med usposabljanjem. Zato je v razgovoru bila znova poudarjena nujnost invalidskih delavnic, v ožjem krogu pa bi se naj dogovorili o konkretni organizaciji. Gre navedenim tudi za zagotavljanje finančnih sredstev. Ob vsem tem pa ne bi smeli pozabiti predvsem na medsebojne odnose, na večjo humanost, torej boljši odnos združitve do prizadetih ljudi.

Med letom pa so obiskali tudi 31 bolnih in neupravnih ter 12 oseb v domu oskrbovancev v Kerkšanu. Vasko leto obdarjelo z darilnimi boni okrog 50 in validnih oseb. Gre še za vsil drugih akcij, ki jih je nemogoče naštevati. Na ta način je društvo invalidov Murske Soboti, ki ga uspešno vodi Jože Farfak, uresničilo vse začrtane naloge, kar jim je gotovo v veliko zadovoljstvo. In tako bo tudi naprej!

„Mislim, da smo naši družni lahko hvaležni, da imamo vse morebitne zakonske oblike in dolčila kakor tudi dejanske možnosti za zaposlovanje invalidov, ki želijo delati in s tem ustvarjati pogoje za boljši juturni dan. Seveda te stvari niso tako enostavne, zato moramo tudi invalidi na področju vseh teh odnosov biti sami od sebe prizadevni, vlagati lastne napore, oziroma splošno imeti izredno voljo, brez manjvrednostnega kompleksa, da bi normalno živeli in delali kot ostali ljudje. Moram pa reči, da je

„Moram reči, da nimam nobene pripombe, kar zadeva odnos ljudi do moje invalidnosti. Čeprav imam s stodiostno izgubo vida, je pomoč ljudi na visoki ravni tako na delovnem mestu kot drugje. Izredno vesel sem, da delam pri telefonski centrali, sedaj je to že 21. leto. Imam zelo dober kolektiv, ki mi je v veliko oporo. Skratka, počutim se kot enakopraven član in nimam nobenih manjvrednostnih kompleksov. Živim kot ostali občani v tej naši lepi družbeni skupnosti!“

To je nesporno dejstvo, zaradi česar smo lahko upravičeno zadovoljni. Prav tako bi se morali počutiti vsi invalidi, da bi lažje premagovali nekatere življenjske težave, ki se jim včasih ne da izogniti. „Sicer pa mi časa dodaten primanjkuje, saj sem zelo aktiven na športnem področju in imam polne roke dela. Tako je tudi v številnih organizacijah, kjer sem vključen, saj so mi zaupali razne funkcije. Skratka — primanjkuje mi časa, ker sem poročen in imam dva otroka. Zato imam natančno izračunan čas, dneve in tedne v celnem letu, da lahko kolektarstvo natičnem program dela. Seveda pa je veliko odvisno od pomoči drugih!“

je ob koncu pogovora omenil Tonček Kos iz Murske Soboti, za katerega lahko upravičeno rečemo, da je prava osebnost za predstavitev.

Milan Jerše

DA LAŽJE PREBOLJO TEGOBE!

V društvo invalidov Murska Soboti je trenutno včlanjenih nad 850 oseb, vendar ta številka ni dokončna, saj je še precej invalidnih raznih, ki iz različnih vzrokov vanj niso vključene. Poleg tega je dokaj raznih tudi struktura članov. Nazivlje slabšim gospodarskim razmeram pa daje družba tej kategoriji prebivalstva velik poudarek, in sicer tako v obliki socialnega zavarovanja kot socialne pomoči. Z novim invalidsko-pokojniškim zakonom se bo medtemno izboljšalo tudi stanje pri kmetih invalidih in mladih, ki je diševno in telesno prizadeta.

Prejdeni člani soboškega društva invalidov pa so letos za svoje člane pripravili tudi dva izleta, in sicer v Logarsko dolino in na Gorenjsko. Srečali pa so se tudi s pobratimskim društvom z Jesenic in izmenjali spominska darila. Obiskali so jih člani podobnega društva iz Idrije, s katerimi so prav tako navezali tesne stike. V soboškem invalidskem društvu pa skrbijo tudi za finančno pomoč članom. Tako so iz sklada vzajemne pomoči, ki

je nastal iz ostanka dohodka prejšnjih let, dodelili brezobrestna posojila za nabavo kurva in za razne druge namene. Predvsem so bili te pomoči deležni socialno šibkejši člani; skupno je ta posojila prejelo 17 oseb.

Med letom pa so obiskali tudi 31 bolnih in neupravnih ter 12 oseb v domu oskrbovancev v Kerkšanu. Vasko leto obdarjelo z darilnimi boni okrog 50 in validnih oseb. Gre še za vsil drugih akcij, ki jih je nemogoče naštevati. Na ta način je društvo invalidov Murske Soboti, ki ga uspešno vodi Jože Farfak, uresničilo vse začrtane naloge, kar jim je gotovo v veliko zadovoljstvo. In tako bo tudi naprej!

„Mislim, da smo naši družni lahko hvaležni, da imamo vse morebitne zakonske oblike in dolčila kakor tudi dejanske možnosti za zaposlovanje invalidov, ki želijo delati in s tem ustvarjati pogoje za boljši juturni dan. Seveda te stvari niso tako enostavne, zato moramo tudi invalidi na področju vseh teh odnosov biti sami od sebe prizadevni, vlagati lastne napore, oziroma splošno imeti izredno voljo, brez manjvrednostnega kompleksa, da bi normalno živeli in delali kot ostali ljudje. Moram pa reči, da je

„Moram reči, da nimam nobene pripombe, kar zadeva odnos ljudi do moje invalidnosti. Čeprav imam s stodiostno izgubo vida, je pomoč ljudi na visoki ravni tako na delovnem mestu kot drugje. Izredno vesel sem, da delam pri telefonski centrali, sedaj je to že 21. leto. Imam zelo dober kolektiv, ki mi je v veliko oporo. Skratka, počutim se kot enakopraven član in nimam nobenih manjvrednostnih kompleksov. Živim kot ostali občani v tej naši lepi družbeni skupnosti!“

To je nesporno dejstvo, zaradi česar smo lahko upravičeno zadovoljni. Prav tako bi se morali počutiti vsi invalidi, da bi lažje premagovali nekatere življenjske težave, ki se jim včasih ne da izogniti. „Sicer pa mi časa dodaten primanjkuje, saj sem zelo aktiven na športnem področju in imam polne roke dela. Tako je tudi v številnih organizacijah, kjer sem vključen, saj so mi zaupali razne funkcije. Skratka — primanjkuje mi časa, ker sem poročen in imam dva otroka. Zato imam natančno izračunan čas, dneve in tedne v celnem letu, da lahko kolektarstvo natičnem program dela. Seveda pa je veliko odvisno od pomoči drugih!“

je ob koncu pogovora omenil Tonček Kos iz Murske Soboti, za katerega lahko upravičeno rečemo, da je prava osebnost za predstavitev.

Milan Jerše

0 števili bogati aktivnosti društva invalidov v Murski Soboti pa nam je predsednik Jože Farfak povedal tudi naslednje: „Društvo si vseskozi prizadeva, da bi invalidne osebe čim lažje prebolele tegobe. Tako po je v soboški občini 31. pričeja družabna srečanja, kjer nastopa šolska mladina. Navzoči pa so

tudi predstavniki krajevnih skupnosti in društvenopolitičnih organizacij. Letos smo organizirali že šest takšnih srečanj v krajevnih skupnostih podobnega društva iz Idrije, s katerimi so prav tako navezali tesne stike. V soboškem invalidskem društvu pa skrbijo tudi za finančno pomoč članom. Tako so iz sklada vzajemne pomoči, ki

je nastal iz ostanka dohodka prejšnjih let, dodelili brezobrestna posojila za nabavo kurva in za razne druge namene. Predvsem so bili te pomoči deležni socialno šibkejši člani; skupno je ta posojila prejelo 17 oseb.

Med letom pa so obiskali tudi 31 bolnih in neupravnih ter 12 oseb v domu oskrbovancev v Kerkšanu. Vasko leto obdarjelo z darilnimi boni okrog 50 in validnih oseb. Gre še za vsil drugih akcij, ki jih je nemogoče naštevati. Na ta način je društvo invalidov Murske Soboti, ki ga uspešno vodi Jože Farfak, uresničilo vse začrtane naloge, kar jim je gotovo v veliko zadovoljstvo. In tako bo tudi naprej!

„Mislim, da smo naši družni lahko hvaležni, da imamo vse morebitne zakonske oblike in dolčila kakor tudi dejanske možnosti za zaposlovanje invalidov, ki želijo delati in s tem ustvarjati pogoje za boljši juturni dan. Seveda te stvari niso tako enostavne, zato moramo tudi invalidi na področju vseh teh odnosov biti sami od sebe prizadevni, vlagati lastne napore, oziroma splošno imeti izredno voljo, brez manjvrednostnega kompleksa, da bi normalno živeli in delali kot ostali ljudje. Moram pa reči, da je

„Moram reči, da nimam nobene pripombe, kar zadeva odnos ljudi do moje invalidnosti. Čeprav imam s stodiostno izgubo vida, je pomoč ljudi na visoki ravni tako na delovnem mestu kot drugje. Izredno vesel sem, da delam pri telefonski centrali, sedaj je to že 21. leto. Imam zelo dober kolektiv, ki mi je v veliko oporo. Skratka, počutim se kot enakopraven član in nimam nobenih manjvrednostnih kompleksov. Živim kot ostali občani v tej naši lepi družbeni skupnosti!“

To je nesporno dejstvo, zaradi česar smo lahko upravičeno zadovoljni. Prav tako bi se morali počutiti vsi invalidi, da bi lažje premagovali nekatere življenjske težave, ki se jim včasih ne da izogniti. „Sicer pa mi časa dodaten primanjkuje, saj sem zelo aktiven na športnem področju in imam polne roke dela. Tako je tudi v številnih organizacijah, kjer sem vključen, saj so mi zaupali razne funkcije. Skratka — primanjkuje mi časa, ker sem poročen in imam dva otroka. Zato imam natančno izračunan čas, dneve in tedne v celnem letu, da lahko kolektarstvo natičnem program dela. Seveda pa je veliko odvisno od pomoči drugih!“

je ob koncu pogovora omenil Tonček Kos iz Murske Soboti, za katerega lahko upravičeno rečemo, da je prava osebnost za predstavitev.

Milan Jerše

Vse več zvestih bralcev

Knjižni sklad občinske matične knjižnice v Gornji Radgoni obsega 17 tisoč naslovov. Knjige si je moč izposoditi v Gornji Radgoni, v izposojevalnicah v Gorenje-Elradu, Modri in pri Negovi. V Avtoradgoni imajo sicer svojo knjižnico, vendar tesno sodelujejo tudi z občinsko matično knjižnico. Sicer pa knjižnica izposoja okrog 100 knjig tudi knjižnici na Srednji šoli za gostinstvo in turizem v Radencih.

Vodja radgonske matične knjižnice Marija Šedivijeva nam je povedala, da se nenehno povečuje število bralcev leposlovnih in drugih knjižnih del. Res je sicer, da ima knjižnica vpisanih 1560 bralcev, vendar jih čez leto vzame knjige na izposojajo veliko več. Tako so lani našli kar 7614 obiskov, bralci pa so si izposodili 13.340 knjig. Letos bo po vsej verjetnosti še več bralcev oziroma izposoj knjig, saj so v prvih šestih mesecih imeli že 4124 obiskovalcev, ki so si izposodili 7462 knjig. Večji obisk pa pričakujejo v poznojesenskem in zimskem času.

V Radgoni si na različne načine prizadevajo približati knjigo bralcu. Tako so se odločili tudi za razstave knjig. Razstava, ki je bila februarja v Modri, je imela naslov „Moja pesem ni le moja pesem“. V marcu so imeli razstavo v Avtoradgoni pod geslom „Knjiga

Občinska matična knjižnica v Gornji Radgoni ima 17 tisoč naslovov. Zanimanje za knjigo se je povečalo in letos bodo imeli več kot 8 tisoč bralcev. Na sliki: vodja knjižnice Marija Šedivijeva rada svetuje vsakemu bralcu oziroma izposojevalcu. Foto: S. S.

svetovalka", na osnovni šoli v Radencih pa so knjige razstavili v maju pod naslovom „Tito, mladost, mir“. V teh dneh pa so v prostorih delavske univerze v Gornji Radgoni pripravili razstavo del ustvarjalcev, ki so se rodili na območju sedanjih „meja" radgonske občine. Gre za dela živčih in že zdavnaj umrlih ustvarjalcev.

Razstave knjig in drugi načini približevanja lepe slovenske besede bralcem so nadvse uspešni, kar se

kaže v povečani izposoji knjig. Sicer pa knjižnica tudi organizira ogled knjig v matični knjižnici v Radgoni. V teh dneh si jih je ogledalo 220 učencev iz osnovne šole pri Negovi, pozneje pa se bodo zvrstili obiski tudi iz drugih šol in vrstec. Obisk osnovnošolcev je pomemben tudi zato, da jih seznanijo s katalogizacijo knjig, kar pozneje lahko koristno uporabijo v svojih šolskih knjižnicah.

Š. SOBOČAN

gorenje

iščemo

Gorenje SOZD prireja od 22. 10. do 5. 11. 83 v Rdeči dvorani v Titovem Velenuju že tradicionalni hišni sejem '83, na katerem bomo del razstave namenili drobnemu gospodarstvu.

Razstavili bomo sestavne dele, ki jih danes uvažamo, za katere pa vemo, da jih že izdelujemo v Jugoslaviji oziroma bi jih lahko izdelovali v Jugoslaviji.

Na tem področju želimo čimbolj angažirati naše drobno gospodarstvo, zato vabimo vse zainteresirane k sodelovanju.

Obiščite nas — ponuja se vam priložnost za razširitev vašega proizvodnega programa.

gorenje

USTANOVILI BODO POČITNIŠKO ZVEZO POMURJA

Dejavnost počitniške zveze se je v zadnjih letih v Pomurju zelo razvila, kar še posebej velja za soboško in ljutomersko občino, kjer že nekaj časa uspešno delujeta počitniški zvezi pri OK ZSMS. Želja mladih po ustanovitvi počitniških zvez pa je tudi v lenjavski in radgonski občini. S tem pa se je pokazala tudi potreba po ustanovitvi počitniške zveze Pomurja. V ta namen je bil

imenovan iniciativni odbor, ki ga vodi predsednik Rudi Stegmüller iz Ljutomerke občine. Ta se je zelo zavzelo lotil dela in dogovorjeno je, da bodo v mesecu novembru ustanovili počitniško zvezo Pomurja. V okviru te pa naj bi delovala tudi mladinska turistična poslovalnica.

Z ustanovitvijo počitniške zveze Pomurja bodo mladi še uspešneje razvijali tovarštvo,

solidarnost, bratstvo in enotnost, se med seboj spoznavali in zbliževali, negovali tradicije NOV, spoznavali razne kraje, kulturne in zgodovinske znamenitosti, vzgajali mlade v naprednem socialističnem duhu ter krepili delovne sposobnosti. Zato mladi iz Pomurja pričakujejo, da bodo pri svojih hotenjih deležni tudi širše vsestranske podpore.

F. Maučec

Krajevna skupnost
RADENCI

GLASOVNICA

Za glasovanje na referendumu, dne 13. novembra 1983 o uvedbi samopriskevka za območje krajevnih skupnosti Radenci za sofinanciranje naslednjih del:

1. Na področju komunale:
 - kanalizacija ob Ljutomerski in Kapelski cesti
 - kanalizacija v Turjancih
 - kanalizacija v Boračevi
 2. Na področju prometa in zvez:
 - asfaltiranje ceste v Šratovcih
 - asfaltiranje ceste v Riharovcih
 - asfaltiranje ceste v Turjancih
 - asfaltiranje ceste v Radencih
 - asfaltiranje ceste v Hrasje Moti
 - popravilo ceste v Boračevi
 3. Na področju energetike:
 - asfaltiranje ceste v Jančevem vrhu
 - cestna razsvetljava Radenci
 - cestna razsvetljava Šratovci
- za obdobje pet (5) let od 1. decembra 1983 do 30. novembra 1988, ki bo znašal:
- 1,5 % od neto osebnih dohodkov iz delovnega razmerja
 - 10 % od katastrskega dohodka
 - 1,5 % od čistega dohodka obrtnikov
 - 1,5 % od pokojnin (razen od pokojnin z varstvenim dodatkom)
 - 1,5 % od povprečnega neto OD zaposlenega v gospodarstvu iz območja KS Radenci, delavci začasno zaposleni v tujini.
- Samopriskevka so oproščeni občani, ki izpolnjujejo pogoje iz 10. člena Zakona o samopriskevku.

GLASUJEM

„ZA“ „PROTI“

Volilec izpolni glasovnico tako, da obkroži besedo „ZA“, če se strinja z uvedbo samopriskevka, oziroma besedo „PROTI“, če se ne strinja z uvedbo samopriskevka.

8. člen

Sklep o uvedbi krajevnega samopriskevka sprejme Skupščina krajevnih skupnosti Radenci na osnovi izida referenduma in se objavi na enak način kot sklep o razpisu referenduma.

9. člen

Sredstva za razpis in izvedbo referenduma zagotovi krajevna skupnost Radenci.

10. člen

Ta sklep začne veljati z dnem objave v Uradnih objavah pomurskih občin.

Številka: 113/83
Radenci, dne 13. oktobra 1983

PREDSEDNIK SKUPŠČINE KS
RADENCI
Janez PUČKO, l. r.

- 1,5 % od pokojnin (razen od pokojnin z varstvenim dodatkom)
 - 1,5 % od povprečnega neto OD zaposlenega v gospodarstvu iz območja KS Radenci — delavci začasno zaposleni v tujini.
- Samopriskevka so oproščeni občani, ki izpolnjujejo pogoje iz 10. člena Zakona o samopriskevku.

4. člen

S krajevnim samopriskevkom bo predvidoma zbranih 18.075.000,00 din in so namenjena za sofinanciranje naslednjih del:

1. Na področju komunale:
 - kanalizacija ob Ljutomerski in Kapelski cesti
 - kanalizacija v Turjancih
 - kanalizacija v Boračevi
2. Na področju prometa in zvez:
 - asfaltiranje ceste v Šratovcih
 - asfaltiranje ceste v Riharovcih
 - asfaltiranje ceste v Turjancih
 - asfaltiranje ceste v Radencih
 - asfaltiranje ceste v Hrasje Moti
 - popravilo ceste v Boračevi
 - asfaltiranje ceste v Jančevem vrhu

3. Na področju energetike:

- cestna razsvetljava Radenci
- cestna razsvetljava Šratovci

Predvidena vrednost navedenih del znaša 24.250.000,00 din. Drugi viri financiranja so iz: Samoupravne komunale interesne skupnosti, Skupnosti za ceste občine G. Radgona, Elektro — TOZD G. Radgona, zainteresirane OZD, krajani v prostovoljnih prispevkih in lastnem delu ali materialu.

5. člen

Nadzor nad zbiranjem in uporabo sredstev iz samopriskevka opravlja svet KS in o tem najmanj enkrat letno poroča skupščini krajevnih skupnosti. O eventualnih presežkih zbranih sredstev iz samopriskevka, preusmeritvah sredstev na osnovi letnega in srednjeročnega programa KS, odloča skupščina KS po predhodnih razpravah na zborih občanov zainteresirane ga naselja.

6. člen

Sredstva samopriskevka se zbirajo na posebnem žiro računu krajevnih skupnosti 51910-780-72434.

Temeljne organizacije združenega dela so dolžne pri skupnem nakazovanju samopriskevka predložiti sezname delavcev zaposlenih iz območja KS Radenci. Nadzor nad zbiranimi in odvedenimi sredstvi na račun KS Radenci vodi Služba družbenega knjigovodstva in uprava za družbene prihodke občine Gornja Radgona.

7. člen

Pravico glasovanja na referendumu imajo občani, ki so vpisani v volilni imenik in občani, ki še nimajo splošne pravice, so pa v delovnem razmerju.

Volilni upravičenci glasujejo neposredno in tajno z glasovnicami, ki imajo naslednjo vsebino:

dopisniki so zabeležili

GORNJI LAKOŠ

Ureditev športnega igrišča

Mladinska organizacija v krajevni skupnosti je precej časa namenila ureditvi športnega igrišča ob vaškem domu. Nekateri člani so se prostovoljno udeležili številnih delovnih akcij. Na tem igrišču se bodo naslednje tedne zvrstile številne športne prireditve. Ob otvoritvi igrišča so igrali štiri ekipe. Ekipe mladincev Mladost iz Centibe je bila najuspešnejša in tako premagala oba nasprotnika. Gledalci so večjo pozornost namenili tekmi med dekleti in fanti. Na posnetku vidimo ekipo deklet, ki so priključile dober nogomet in zadovoljile številne gledalce.

Tekst: I. Pavšič
Foto: J. Horvat

TURNIŠČE

Največja in najmanjša drsalka

Jožef Zavec, čevljar iz Renkovec, je že 12 let zaposlen v Planiki v Turnišču, kjer je na delovnem mestu tehnolog izdelave drsalk. V dolžino meri 85 centimetrov, visoka pa je 75 centimetrov. Jožef je vse to naredil v treh mesecih. Veliko je naredil doma, kovinski drsalko pa so mu naredili modelirski sodelavci iz Kranja. Za finiš pa je poskrbel Ivan Koren iz Turnišča.

Jožef pa je izdelal še malo drsalko, ki je dolga le 12 centimetrov. To pa je v celoti Jožefovo delo, kot tudi nekaj malih čevljev. Enega izmed njih drži v rokah Jožef, je vse to razstavil na 2. zveznem delovnem proizvodnem srečanju delavcev obutvene industrije, ki je bila 21. in 22. oktobra v Kranju.

Stefan Prša

BOREJCI

Kmalu telefoni

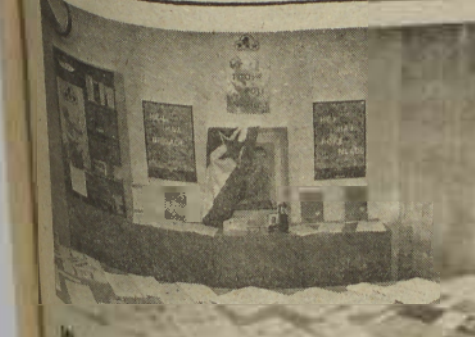
V Borejcih v tišinski krajevni skupnosti so prejšnji teden začeli kopati kanale za telefonske kabele, saj v kraju nimajo nobenega telefona. Za telefoniranje priključke se je prijavilo 30 prebivalcev.

F. K.

Delavci Agroservisa v Murski Soboti so začeli razširjati proizvodno halo. Omembe vredno je, da so se mladi delavci, kot že večkrat, pri gradnji lotili prostovoljnega dela. Pri objektu so opravili več kot 50 ur.

B. Hegeduš

Mladi iz Planike v Turnišču so pred dnevi izvedli prostovoljno delovno akcijo. Očistili so okolico rojstne hiše narodnega heroja Štefana Kovčaka-Marka v Nedelici. Dodajmo še to: ko bodo končana vsa gradbena dela v tovarni, se bodo mladi lotili podobne delovne akcije.

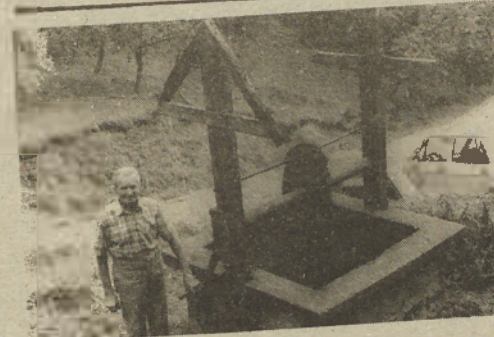
Stefan Prša

V Kobilju se zavzemajo za gradnjo kakšnega proizvodnega obrata. V domačem kraju hočejo obdržati čim več mladih. Pred nekaj leti je bilo v tem kraju 1.100 prebivalcev, zdaj pa jih je komaj šeststo. Mladi odhajajo, iščejo si zaposlitve.

Proizvodni obrat, to je za zdaj le upanje, s pridnim delom pa bi lahko staro šolo precej na hitro preuredili za potrebe drobnega gospodarstva. Predvsem delavnico za popravilo kmetijskih strojev bi rabili.

K. Ščavničar

Nepozabni studenci

Skorajda ni kraja brez vodovoda. Vaškega ali lastnega. Vse to nas je uspavalo. Ni malo primerov, kjer smo dobre, stare, s trdim delom izkopalne studence pozabili. Tudi v lendavskih vinogradih samevajo vodnjaki. Nekateri so globoki tudi do 70 metrov. Med petimi, ki je najvišje na Gornjem Benecu, je vodnjak, ki ga vidite na posnetku, ob njem pa je 80-letni Jožef Krampač, domačin, ki se spominja gradnje 1935. leta. »Pred kopanjem tega studenca smo vodo prenašali kar pol kilometra,« je dejal. Pred osmimi leti pa so tudi na tem hribovitem območju napeljali vaški vodovod. Od takrat je studenec zapuščen.

Mladina in gasilska desetina zdaj načrtujeta akcijo za obnovitev studencev. Po besedah sekretarke OO ZSMS Gorice pri Lendavi Marije Krampač bodo to akcijo v kratkem izpeljali.

Š. Prša

Urjenje mladih v vojaških veščinah je bilo letos v lendavski občini uspešno. Več kot 100 mladih je obiskovalo posebne oblike urjenja v Petišovcih, veliko pa jih bo pridobljeno znanje lahko s pridom uporabilo v enotah teritorialne obrambe, večini pa je to urjenje bilo prvo spoznavanje z orožjem, ki ga bodo poglobili na služenju vojaškega roka. Jani D.

Mladi in njihove akcije

Mladi iz Planike v Turnišču so pred dnevi izvedli prostovoljno delovno akcijo. Očistili so okolico rojstne hiše narodnega heroja Štefana Kovčaka-Marka v Nedelici. Dodajmo še to: ko bodo končana vsa gradbena dela v tovarni, se bodo mladi lotili podobne delovne akcije.

Stefan Prša

Kdaj gasilsko vozilo?

Gasilci v Tešanovcih se ne morejo pritoževati, da imajo zastarelo opremo, saj jo vsa leta izpopolnjujejo, le gasilskega vozila še vedno nimajo. Tudi če bi, le gasilskega vozila še vedno nimajo. Tudi če bi, le gasilskega vozila še vedno nimajo. Tudi če bi, le gasilskega vozila še vedno nimajo.

Denarja je še vedno premalo. Se bodo lotili še ene zbiralne akcije, ali pa bodo našli kakšno drugo rešitev?

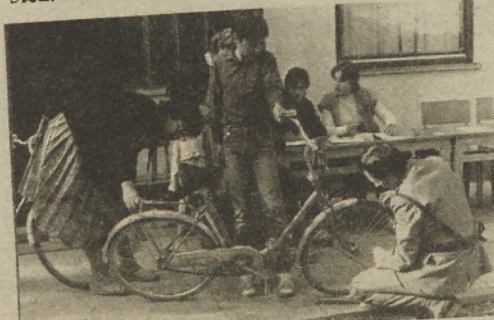
Z varnim kolesom v promet

V letošnjem letu poteka jugoslovanska akcija »Varnost kolesarjev in pešcev v prometu«. Akcija ima namen pospešiti uveljavitev določil novega zakona, ki zadevajo pešce in kolesarje, saj postaja kolesarjenje vse bolj množičen način prevažanja ter vedno bolj pogostejša rekreacijska dejavnost.

učencev. Veliko učencev uporablja kolo vsak dan doma ter na poti v šolo in domov. Zaradi pomanjkljive varnostne opreme in slabo vzdrževanih koles so učenci-kolesarji izpostavljeni nevarnostim v prometu, obenem pa ogrožajo tudi druge. Prometno vzgojni akciji »Z varnim kolesom v promet« je praviloma namenjen en teden (letos drugi teden v oktobru, naslednje leto drugi teden v marcu).

Vsebinska akcija je naslednja: tehnični pregledi koles, ki jih uporabljajo učenci, drobna popravila, vzdrževanje in odpravljanje pomanjkljivosti, kontrola kolesarskih izkaznic in potrdil o poznavanju cestno prometnih predpisov, urejanje kolesarnic, kolesarskih stez, kolesarski izpiti in kolesarski izleti.

Tehnični pregledi koles, ki jih uporabljajo učenci, so skupaj z ukrepi za odpravo pomanjkljivosti osrednja naloga te akcije. Na šoli jih opravlja komisija, ki jo sestavljajo zunanji sodelavci, član pionirske prometne službe in član učiteljskega zbora, mentor prometne vzgoje. Kolo, ki je tehnično brezhibno in ima predpisano varnostno opremo, dobi nalepko »Varno kolo«. Šola, komisija za tehnične preglede, opravlja odgovorno nalogo. Komisija vpiše podatke o stanju kolesa na obrazec Poročilo o pregledu kolesa. Komisija pripravi zaključno poročilo o akciji s statističnimi podatki, problematiki in ukrepih v akciji. Poročila bodo obtavnavali na roditeljskih sestankih, oddelčnih skupnostih, učiteljskih zborih in občinskih svetih za preventivo in vzgojo v cestnem prometu.

Anton Černi

Nov asfalt

Na območju krajevne skupnosti Veržej v teh dneh uresničujejo prvi del referendumskega programa — Komunalno podjetje Murska Sobota je začelo z asfaltiranjem 1.200 metrov ceste od Bunčan do Veržeja. Z deli hitijo, saj jih potem čaka še asfaltiranje dvatisoč metrov stranskih cest v Salincih, Kristancih in na Grlavi. Za posodobitev cest bodo porabili sedem milijonov dinarjev.

—js—

Gradijo zadrževalnik

Območna vodna skupnost Mura Murska Sobota vlaga znatna sredstva v gradnjo zadrževalnikov visokih voda, ki se po letih v kmetijstvu bogato obrodijo. Ene takih investicij so se v Bolehnečih v Ščavniški dolini lotili izvajalci SGP Konstruktor — Pomurje, Vodno gospodarsko podjetje Maribor in mariborska Metalna. Z deli, ki bodo stala okrog 85 milijonov dinarjev, bi radi končali že do sredine prihodnjega leta. Ljudje se s stroji trudijo, da bi kar se le da, naredili še letos. (Povezave z gradbišča v Bolehnečih.)

Foto: J. Stolnik

Temeljna zadružna organizacija Dobrovnik je leta 1981 odprla v Kobilju poleg stare nove kmetijske poslovalnice. V njej je dovolj prostora za prodajalno in skladišče za reprodukcijski material, povpraševanje pa je zlasti naraslo v teh jesenskih dneh.

K. Ščavničar

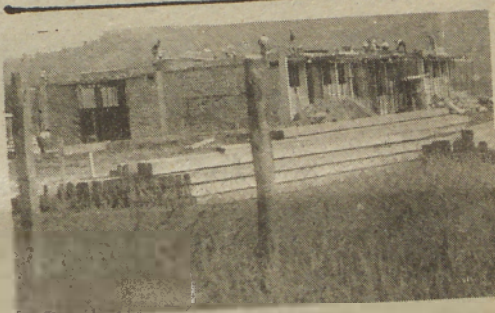
BELTINCI

Kdaj spet kino?

V Beltincih že več let ne predvajajo filmov. Kulturna dvorana, ki so jo s skupnimi močmi zgradili leta 1946, je tako dotrajana, da so jo morali pred leti zapreti. Krajevna organizacija SZDL si, skupaj z drugimi, prizadeva, da bi v najkrajšem času našli rešitev za ponovno usposobitev dvorane. Ne manjka tudi predlogov, da bi z združenimi sredstvi v Beltincih zgradili nov kulturni dom.

Na sliki: Tak je videti kulturni dom v Beltincih danes.

Jože Zerdin

Nova pekarna

V industrijski četrti Lendave že nekaj mesecev gradijo novo pekarno. Dogovor o prepotrebni gradnji so podpisali lendavski iz Lendave. Sedanja pekarna je v stanovanjskem bloku sredi Lendave in je v utesnjenih prostorih.

V novi pekarni, ki bo nared na pomlad prihodnje leto, bodo lahko vsako uro spekli okrog 600 kg kruha in slaščičarskih izdelkov. Naložba bo veljala okrog 60 milijonov dinarjev.

(JZ)

190 iskalcev dela

Pri občinski skupnosti za zaposlovanje v Gornji Radgoni je ta čas prijavljenih okrog 190 iskalcev zaposlitve. Med temi je največ takih, ki iščejo delo prvič. Kot nam je povedala strokovna sodelavka Marjana Žnuderl, letos prvič beležijo nezaposlenost med višješolskim kadrom, predvsem učitelji ne dobijo dela. S srednjo šolsko izobrazbo je največ prijavljenih medicinskih sester, kmetijskih tehnikov, gradbenih tehnikov in drugih.

Poseben problem so tudi taki, ki nimajo kvalifikacij, saj tudi za te ni dovolj delovnih mest. Nekaj teh bo našlo delo v delovni organizaciji Mura toz Modra v Gornji Radgoni. Sicer pa delovne organizacije, zlasti večje, kot so Gorenje-Elrad in Avtoradgona, na novo ne zaposlujejo delavcev. V slučaju potrebe pač premeščajo delavce iz ene v drugo temeljno organizacijo. V Gorenju-Elradu pa si pomagajo tudi z delom delavcev iz režijskih služb, ki se vključujejo v delovne procese, zlasti, ko se pojavlja ozka grla.

L. K.

Čeprav je bila letos suša, je vseeno ponekod narava bogato poplačala trud. Tako je bilo tudi v Markovcih na Goriškem. Pri Česarjevih je na 12 arih zraslo za 5 traktorskih prikolice pese. Največja tehta nekaj čez 12 kilogramov. Foto: Drago Jakič

IZZIVANJA S HITROSTJO

STRAN 20

Radijski in televizijski spored od 28. oktobra do 4. novembra

SOBOTA

PONEDELJEK

SREDA

PETEK

SOBOTA

PONEDELJEK

SREDA

CETREK

**RADIO
MURSKA SOBOTA**

16.30 — Glasba skozi
stoktja, 17.00 — Aktual-
no v četrtek, 3. novem-
bra, 18.30 — Najlepše
železe s čestitkami in po-
zdravi, 19.00 — Vključi-
tev osrednjega sloven-
skega sporeda.

TV LJUBLJANA

8.50 TV v šoli: TV kole-
dar. Ali si dijak ali vprašaj:
Potofni rak. Odmor. Mate-
matika. Misli s svojo glav-
Poročila (do 10.35), 17.35
Poročila. 17.35 Zemljepisne
posebnosti: Podivjana zem-
lja. ameriška poljudnoznan-
stvena serija. 18.25 Obalno-
kraški obzornik. 18.40 Čas
ki živi: Od mraka do dne-
19.10 Risanka. 19.20 Cile-
cak. 19.24 TV in radio-
nocoj. 19.26 Zrno do zrna
19.30 TV dnevnik I. 19.55
Vreme. 19.57 Propagandna
oddaja. 20.00 Tednik. 21.00
Propagandna oddaja. 21.05
Tarče Mikea Androsa, ame-
riška nanizanka. 21.55 TV
dnevnik II

TV ZAGREB

8.50 TV v šoli, 16.55 TV
šoli, 17.40 Poročila, 17.45
Čas za pravljico, 18.15 TV
koledar, 18.25 Kronika
splitskih občin, 18.45 Euro
gol, 19.15 Risanka, 19.30
Dnevnik, 20.00 Monitor
21.05 Halo, dober večer
22.05 Dnevnik

TV AVSTRIJA

PRVI PROGRAM
9.00 Jutranja poročila
9.05 TV v šoli, 10.30 Dru-
žinski spored, 13.00 Opol-
danska redakcija, 17.00 Ec-
peci, pec, 17.25 Spozna-
nevarnost, 17.30 Dogodiv-
ščine v Novi Zelandiji, 17.5
Spanček Zaspancek, 18.0
TV kuhinja, 18.30 Družin-
ski magazin, 19.00 Avstrij-
v sliki, 19.30 Čas v sliki
20.15 Sindikalni izlet, 21.1
Luter in Avstrija, 21.5
Večerni šport

TV MADŽARSKA

8.30 in 15.00 Šolska TV
9.40 Kratki filmi: 1. Roman,
v Meko, 2. Cena življenja,
Deset zlatih kolajn, 4. Stiri
otroci in 13.000 ovac. 16.30
TV borza. 16.45 Po Darwin-
vih sledeh. 17.40 Pedagoško
forum. 18.15 Reportaže
19.30 TV dnevnik. 20.00
Pravni primeri. 20.45
Umetnina tedna. 20.50 Pan-
orama, svetovna politika
21.50 Telesport. 22.40 T
dnevnik.

TV KOPER

14.00 Odrpita meja – Odrpita
v slovenskem jeziku /Video
leks. 16.30 Odrpita meja –
Odrpita v slovenskem jeziku
/Videoteleks. 17.00 TVD no-
ce. 17.05 TV šola. 17.30 Nog-
met (posnetek – Evropski Fi-
kal). 19.00 Eurogol. 19.30 TV
– vse danes. 19.50 Prednogo-
novice in zanimivosti. 20.00
namu pred kamero... 20.00
Velika dolina – serijski film
21.30 Turistični vodič –
sodelovanju s Kompas-om I
goslarstva. 21.40 TVD – noc-
21.50 Video mix – Glasbe-
oddaja v živo z glasbeni-
željniki in nagradnimi igrami
vodi Dario Dvianchi.

PETEK, 28. oktober — Simon
SOBOTA, 29. oktober — Narcis
NEDELJA, 30. oktober — Sonja
PONEDELJEK, 31. oktober —
Krštof
TOREK, 1. november — Dan mrt-
vih
SREDA, 2. november — Dušanka
ČETRTEK, 3. november — Just

28. oktobra ob 16. in 18. uri ameriški barvni film: „DRAKULA” ter ob 20. uri ameriški barvni film: „SVET SEKSA”;

30. oktobra ob 16. uri ameriški barvni film: „DRAKULA” ter ob 18. in 20. uri ameriški barvni film: „SVET SEKSA”;

31. oktobra ob 16. uri ameriški barvni film: „DRAKULA”.

29. oktobra ob 19.30 uri ter 30. oktobra ob 17.15 in 19.30 uri ameriški film: „USPOSOBLJENA DA UBIJA“;

2. novembra ob 17.15 in 19.30 uri ameriški film: „PLAZOVI“.

28. oktobra francoski barvni film: „KATARINA IN KOMPANIJA”;
29. in 30. oktobra francoski barvni film: „POLICIST IN BANDIT”;
3. novembra film: „GALAKTIKA — VSEMIRSKA KRIŽARKA”.

MALE PUJSKE PRODAM. Tišina 31. M-3999
FIAT 750, v nevozno stanju, prodam. Dankovci 30, p. Mačkoveci. M-4000
BREJO SVINJO PRODAM. Avguštin, Gederovci 38, p. Tišina. M-4001
POHIŠTVO ZA SPALNICO IN DNEVNO SOBO PRODAM. Ogled vsak dan po 12. uri. Ismajlovič, Titova 14, stanovanje 19. M-4002
FORD CAPRI UGODNO PRODAM. Selo 9. M-4003
SUHE BOROVE DESKE (*fosline*), debeline 5 cm, prodam. Sebeborci 101. M-4005
MEŠANA DRVA, suha, prodam. Prežihova 5, Murska Sobota. M-4006
BOROV GOZD NA GORIČKEM, 1 ha, les primeren tudi za posek, prodam. Sebeborci 101. M-4005 a
RENAULT—18, letnik 1981, prodam. Telefon (069) 82-588. M-4008
NARVNI TELEVIZOR GORENJE PRODAM. Telefon popoldne: 22-129. M-4009
GUMI VOZ, skoraj nov, prodam. Eman. Beznovci 45. p. Bodonci. M-4010
MOPED' APN 4, star dve leti, prodam. Murska Sobota, Cankarjeva 24. M-4011
KITARO HOHNER in AMI —8 SUPER ter njivo ugodno prodam. Špilak, Bratonci 140. M-4015
CISTERNO CREINA, 1000 l, prodam. Štefan Šparaš, Radovci 58. M-4020
KRIZANTEME naprodaj od 29. oktobra naprej. Markošavci 36/B. M-4021
ZASTAVO 101 CONFORT, letnik 1982, dobro ohranjeno, prodam za gotovino. Ogled po 15. uri. Pozdrec, Fulneška 3. Ljutomer. In-498

Štefan Dravec (direktor in glavni urednik), Jus Makovec (pomočnik direktorja in glavnega urednika), Jože Šabjan (odgovorni urednik), Brigita Bavčar, Jani Dominko, Jože Graj, Milan Jerše, Ludvik Kovac, Dušan Loparnik, Feri Maučec (šport), Vlado Paveo, Štefan Sobočan, Janko Stolnik (dopisništvo), Branko Žunec, Gontér Engre (tehnični urednik), Nevenka Emri (tektor). Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Titova 29/1 — Telefoni: novinarji 21-232, 21-064 in 21-383; direktor in glavni urednik, odgovorni urednik, naročniški oddelek, računovodstvo, gospodarsko-propagandna služba in tajništvo 21-064 in 21-383; dopisništvo Gornja Radgona tel. 74-597, dopisništvo Lendava tel. 75-085 in dopisništvo Ljutomer tel. 81-317 — Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. — Celoletna naročnina 470,00 din, polletna 235,00 din, letna naročnina za inozemstvo i. 100,00 din, celoletna naročnina za delovne organizacije 630,00 din. Tekoči račun pri SDK Murska Sobota 51900-603-30005 — Devizni račun pri Jugobanki Ljubljana 501005620-000112-25730-30-4-01176 — Cena posamezne številke 13,00 din. Tiska ČGP Večer Maribor — Po pristojnem mnenju je Vestnik oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

JERMENICO ZA TRAKTOR
STEYR, 18 KS, prodam. Bohinec,
Cven 51, p. Ljutomer. In-499
ZASTAVO 750, lenik 1969, ne-
registrirano, v voznem stanju,
prodam. Anlon Tratnjek, Loga-
rovci 57, p. Križevci pri Ljuto-
meru. In-497
VISOKOPRILTIČNO HIŠO V
LJUTOMERU, Kidričevo nase-
lje, v 3. fazi gradnje, prodam. In-
formacije: Marjan Kramar, Me-
kotnjak 3, p. Ljutomer. In-495
AVTO MAGIRUS 232, prekuc-
nik, lenik 1976, registriran do
maja 1984, prodam. Franc Trste-
njak, Moravci 34, p. Bučkovi.
In-501

LADA 1200, letnik 1972, registrirano do februarja 1984, ugodno naprodaj. Bakovci, Nova Ž, telefon 76-050. M-4022

KOMBINIRANI ŠTODILNIK (elektrika, plin) in dodatno peč prodam. Ludvik Kerčmar, Ciril Metodova 25, Murska Sobota. M-4023

NAGROBNI DRUŽINSKI SPOMENIK (150 × 220) po ugodni ceni prodam. Bakovci, Kroška 47. M-4026

OSTREŠJE, 12 kosov špirovcev, dolžina 10,5 m in žagan les raznih dimenzij prodam. Markišavci 24. M-4027

SVINJO, visoko brejo, prodam. Novak, Gaberje 115. Le-391

TERMOAKUMULACIJSKO PEČELIND 3 KW, šez garancijo in platišča za ZASTAVO 101 prodam. Vaneča 14, p. Puconci. M-4028

125 P, letnik 1976, prodam ali zamenjam za manjši avto. Martin Vucko, Trate blok 4, G. Radgona. M-4029

PRASICO, visoko brejo, prodam. Srednja Bistrica 76. M-4030

ZAPOROŽEC PRODRAM. Andreji 7, p. Martjanci. M-4032

RENAULT 4, letnik 1978, prodam. Murska Sobota, Miklošičeva 65. M-4034

BREJO KRAVO PRODRAM. Krog 71. M-4035

ZASTAVO. 850 KOMBI, letnik 1981, prodam. Kuronja, Murska Sobota, Naselje Prekmurske brigade 12. M-4036

ZAMRZOVALNO SKRINJO, 300 l, in televizor črno-beli, poceni prodam. Horvat, Martjanci 86. M-4038

MALE PUJSKE in gume 750 x 16 prodam. Rudolf Gregor, Dokležovje 58, p. Beltinci. M-4039

PISALNO MIZO s stolom „triglav“ prodam. Toplak, Lendavska 17/C, VII. nadstropje. M-4044

ZASTAVO 1300 POCENI PRODRAM. Staneta Rozmana 6, Murska Sobota, stanovanje 34. M-4045

KORUZNJAK, dolg 6 m, v. doorem stanju, po ugodni ceni prodam. Motovilci 39, p. Grad. M-4046

BUKOVA DRVA (9 kub. m) prodam. Šalamenci 42, p. Puconci. M-4047

TRAKTOR ZETOR 6711, letnik 1977, prodam. Vrečič, M. Petrovci 13, p. Tišina, telefon 72-912. M-4048

ORGLE HOHNER SIMFONIK, 100 W LESLIE OJAČEVALEC TREP in 150 W kitarski ojačevalec „MELODIA“ ugodno prodam. Telefon 23-126. M-4049

BETONSKO ŽELEZO (240 kg, 10 mm) prodam. Turnišče, Kratka 7. M-4051

MALE PUJSKE PRODRAM. Krajna 26, p. Tišina. M-4058

IDANO ZGRADBO — MLIN,
 KI OBRATUJE — prodam. Ludi-
 vik Šukar, Bodonci 143. Možen
 pogon na vodo. M-4059
 NOVE BOBNE TAMA SUPER-
 STAR S PEISTE 2002 ČINELA-
 MI IN 2 KONGA ASBA prodam.
 Rakičan, Partizanska 33, 69000 M.
 Gaborta, telefon 069 21-289. M-
 4060
 HIŠO (10 x 9) zgrajeno do druge
 plošče z 21 ari zemlje prodam za
 500.000,00 din. Informacije: Sta-
 ješinski vrh 49, p. Spodnji Ivanjci.
 M-4062
 PEDEL KADET, 1. registracija
 1977, garažiran, ohranjen, pro-
 dam. Telefon popoldne: 22-336.
 M-4063.
 SPAČEK FURGON, obnovljen,
 registriran do avgusta 1984, pro-
 dam. Kuronja, Križevci 69, telefon
 069 77-806 — vsak dan od 7.—12.
 ure. M-4064

BREJO KRAVO s teletom prodam. Naslov v upravi lista. M-4055

OTROŠKO POSTELJICO in belo zibelko prodam. Kovačič, Murska Sobota, Alija Karđoša 4. M-4056

DVA KONJA PRODRAM. Kovačičevci 15. p. Grad. M-4057

TRAKTOR ZETOR 5718 s kabino prodam. Stanjčevići 4. M-4066

ENOOSNO PRIKOLICO ZA PREVOZ ŽIVINE PRODRAM. Tišina 56. M-4067

MLADO KRAVO, brejo štiri mesece, in telico prodam. Velika Polana 108. M-4068

MLADO, težko brejo kobilo, vozno, prodam. Informacije v gostilni Zorko, Križevci pri Ljutomeru. In-506

ZASTAVO 101, letnik 1980, dobro ohranjen, in novo peč na olje EMO prodam. Ogleđ možen nad staro trgovino po t5. uri. Štefan Forjan, Verzej 24, p. Verzej. In-504

LOVSKEGA TERIERJA, starega dve leti, z opravljenim PNZ, telesna ocena prav dobro, in zlatorumeno koker španjelko, staro 6 mesecev, prodam. Stanko Lihtenvalner, Ilovci 15, 62275 Miklavž pri Ormožu, telefon 069 81-035, interna 51. In-503

KRAVO PO IZBIRI (med štirimi), visoko brejo, prodam. Kovačičevci 36, p. Grad. M-4070

AVTOPRIKOLICO, športna platišča z gumami, 13-colne, motorno kaženi in kasnetni avtoradio prodam. Dankovci 26. M-4073

ZASTEKLNO OKNO, novo, (140 x 120) prodam. Telefon popoldne: 24-063. M-4074

VOZNO KRAVO s telčko, staro šest let, prodam. Beltinci, Gregorčičeva 39. M-4075

MALE PUJSIKE PRODRAM. Krajna 32, p. Tišina. M-4076

REZERVNE DELE ZA AUSTIN MAXI prodam. Oglasite se od 15. do 18. ure v Krogu št. 19. M-4077

RABLJENO PEČ za centralno kurjavo ugodno prodam. Naslov v upravi lista. M-4079

ORGLJE TIGER z ritmi in LESLIE SOLTON, 100 W, prodam. Kavaž, Bakovci, Partizanska 58. M-4081

STAREJŠO HIŠO V VANČA VASI 13, (voda in elektrika v hiši) prodam. Informacije 30. oktobra od 12. do 14. ure ali v Krogu 85. M-4083

ŠKODO, letnik 1973, v voznem stanju, in motorno kolo ČZ 175 prodam. Zečević, Murska Sobota, Grajska 9. M-4084

DVE KRAVI, breji, in dva bikca, stara eno leto, prodam. Krnci 26, p. M-4087

ZASTAVO 101, v voznem stanju, prodam. Ogleđ možen vsak dan po t5. uri. Korošec, Križevci pri Ljutomeru št. 53. M-4088

TERMOAKOMULACIJSKO PEČ, 3 KW, prodam. Špári, Stara ulica 2. M-4089

GOZD V BOKRAČIH (34 arov, bukev, gaber) prodam. Poizvedbe v gostilni Tremel, Bokračiči. M-4090

RENAULT-16, tudi po delih, prodam. Sebeborci 126. M-4091

AVTO MAGIRUS 232, prekrucnik, letnik 1976, registriran do maja 1984, prodam. Franc Trstenjak, Moravci 34, p. Verzej. In-501

ZASTAVO 750, MINI 1000 in AUSTIN 1300 prodam za dele. Balaslo, Lendavska 17/A, M. Sobota. M-4092

HIŠO V PREKMURJI, zgrajeno do 3. faze, prodam. Informacije po telefonu 9949-7457-8421. M-40951

**KUPIMO VEČJO
KOLIČINO STREŠ-
NE OPEKE ZNAM-
KE BIBER. PONUD-
BE NA KRAJEVNO
SKUPNOST TIŠINA
ALI PO TELEFONU
76-405.**

OBVEŠČAMO JAVNOST,
DA 27. OKTOBRA PRIC-
NEMO PRODAJATI SA-
DIKE SADNEGA DREVJA,
OKRASNEGA GRMIČEVJA
TER VRTNIC
ZA OBISK SE PRIPORO-
ČAMO!
DREVESNICA STANKO
ŠPUR
SATAHOVCI 52,
p. M. SOBOTA

LADO 1600, letnik 1980, prodam.
Markišavci 26/A, telefon 21-859.
M-4082
CISTERNO ZA GNOJNICO,
1700 l, prodam. Strehovci 28. M-
4054
LES ZA OSTRESJE PRODAJ.
Vprašati: Vrazova 6, M. Sobota.
M-4093
TELIČKO, staro 15 mesecev, pro-
dam. Dolinja Bistrica 159, p.
Črenšovci. M-4094
AVTO CIMOS CITROEN (SPA-
ČEK) prodam. Jože Jaklin, Len-
dava, Tomšičeva 10. Le-396
HONDA F 80, letnik 1975, ter-
freza in plug (na železnih kolesih)
naprodaj. Štefan Dömöter, Pince
7. Le-395
GOZD V STANJEVCIH NA
GORIČKEM, 33 arov, prodam.
Mira Slebič, Lendava, Kranjčeva
8. LE-397
ZASTAVO 101, letnik 1977, pro-
dam. Viljem Novak, Peskovci 28.
M-4095
BARVNI TELEVIZOR GORE-
NJE ELEKTRONIK, star šest let,
prodam. Marjan Šijanec, Zasadi
20, p. Križevci pri Ljutomeru. M-
4097

FIAT 128 SPORT CUPE 1300, letnik 1975, prodam. Ludvik Kerčmar, Ciril Metodova 25, telefon 22-186. M-4098

DIANO 6 LC, letnik 1979/1980, prodam. Anton Časar, Bogojina 104/B, M-4099

RENAULT 4, motor 74.000 km, prodam za rezervno dele. Ogled vsak dan, razen torka in četrтка, po 16. uri. Naslov v upravi lista. M-4100

POHIŠTVO ZA SPALNICO, starejše, poceni prodam. Vučak, Kardoševa 1, telefon 22-529. M-4101

SPAČEK, starejši letnik, obnovljen, prodam. Vili Krpič, Murska Sobota, St. Rozmana 2, telefon popoldne: 24-188. M-4103

SVINJO ZA ZAKOL (180 kg) in dve zimski gumi s platiščerna 12 x 520, prodam. Menčavci 3. M-4104

TRAKTOR STEYR, 28 KS, s priključki, prodam. Bodonci 9. M-4105

SEJALNICO OLT, 18-redno, v dobrem stanju prodam. Avgust Vozliž, Gibina 1, p. Ljutomer. In-515

ŠKODA 110 L, registrirana do junija 1984, naprodaj. Gančani 220 — Hraščici. M-4106

DELE AVTOMOBILA FORD TAUNUSA, letnik 1967, prodam. Marjan Jurša, Branoslavci 29, p. Ljutomer. In-510

ZASTAVO 128, letnik 1978, in
MERCEDES 200, star 12 let, do-
bro vzdrževan, prodam. Ivan
Muršič, Frana Kovačiča 12, Ljuto-
mer. In-511

VELJIVO STANOVANJSKO
HIŠO V NUNSKI GRABI PRO-
DAM. Informacije pri Viktorju
Kozarju, Nunska graba 30, p. Lju-
tomer. In-512

ZASTAVO 101 PRODAM.Š, Sta-
ra Nova vas št. 19, p. Križevci pri
Ljutomeru. In-513

GOSTILNA LOVSKI DOM
CANKOVA
vabi 28. in 29. oktobra
NA DOMAČE KOLINE
Cena 200 din.

ZAMRZOVALNO OMARO še z
garancijo prodam. Telefon 22-605.
M-4133

AVTO TAUNUS 17 M, neregistri-
ran, v voznem stanju, prodam.
Pavel Tropenauer, Plitvice n. h.,
p. Apače. M-4131

HLADILNIK, 50 l, nov, prodam.
Motovilci 69, p. Grad. M-4107

MALE PUJSKE PRODAM.
Rakičan, Tomšičeva 23. M-4108

CISTERNO CREINA, 2200 l,
novo, zamenjam za manjšo. Kova-
čevci 19, p. Grad. M-4110

JUGO 45, bele barve, nov, neregis-
triran, prodam. Informacije od 7.
do 15. ure: telefon 23-798. M-4112

PARCELO OB NEGOVSKEM
JEZERU (570 kv. m), primerno za
vikend, prodam. Informacije po
telefonu (062) 33-786. M-MM

MOTOR ZA SIMCO 1000 GLS
kupim. Pismene ponudbe pošljite
na naslov Štefan Balek, Budinci 7,
p. Salovci. M-4013

STREŠNO OPEKO FOLC (2000
kosov) kupim. Štefanec, Zvezna
11, telefon 23-077. M-4061

GRADBENO PARCELO v
Murski Soboti, bližnji okolici ali v
Črenšovcih kupim. Ponudbe na
upravo lista. M-4114

GARSONJERO V MURSKI
SOBOTI išče mlada profesorica.
Ponudbe pošljite na oglasni od-
delek Vestnika. M-4004

GARSONJERO ali enosobno
stanovanje v Radencih, Murski
Soboti ali Gornji Radgoni vzamem
v najem. Ponudbe na upravo lista.
M-4016

STANOVANJE V RADENCIH
ali Radgoni iščeva. Naslov v
upravi lista. M-4019

SOBO s posebnim vhodom v Mur-
ski Soboti ali bližnji okolici iščem.
Naslov v upravi lista. M-4052

GARSONJERO ali sobo s po-
sebnim vhodom iščeva. Naslov v
upravi lista. M-4069

GOSTILNA VIKTOR ŠIFAR
STRUKOVCI vabi v soboto,
29., in v nedeljo, 30. okt.
bra, na
DOMAČE KOLNE
ZA OBISK SE PRIPORO-
ČAMO!

PRAZNO SOBO V MURSKI SO-
BOTI ISČEM. Naslov v upravi
lista. M-4078

DVE DELNO OPREMLJENI
SOBI V CENTRU MURSKÉ
SOBOTE, za bivanje v zimskem
času, oddamo dvema zaposlenima
dekletoma. Naslov v upravi lista.
M-4079

ŠIVILJO S PRAKSO
ZAPOSLIMO. Vpoštev pridel-
tudi ženske s prakso v ženski kro-
fekciji. Informacije po telefonu
22-709. M-4040

CISTILKO ZAPOSILIMO.
stina Hribček, Moščanci.

UPOKOJENKO,
samostojnega gospodinjstva, takoj
sprejme župnišče v Pustur-
Plača po dogovoru. Naroči v
upravi lista. M-4071

KUHAR z odsluženim vojaškim
rokom in izkušnjami išče zapos-
tev v Murski Soboti ali bližnji
okolici. Božo Gradinski, Mesta
Sobota, Mojsirska 2. M-4072

SNAZILKO ZA ČISTILNO
POSLOVNIH PROSTOROV v
LJUTOMERU (priložen ma-
zaposlitev) iščemo. Turistral Golf-
turist, Ljutomer, Glavni trg 1. In-
516

INŠTRUKTORJA
ZA SREDNJE ŠOLE
Telefon 23-428. M-4018
PREKLIČ! Preključujem eljavnost
hranilne knjižice st. 33-30, iz-
dano pri KZ Gornj. Radgona.
Helena Lever, Gubčeva 6, Gornja
Radgona. M-4031
TOVARIŠICO, ki se je oglasila na
oglas 3556 prosim, naj se ponovno
oglasí ali naj pušú svoj na-
upravi lista. Pismo pre-
poznó. M-4037
PROSTOR (približno 20 kv. M.)
primeren za trgovino, v centru M.
Sobote, vzamem v najem. Po-
udbe po telefonu 22-709. M-4040
PREKLIČ! Preključujem vse neres-
nične besede, ki sem jih izrekel o
Antonu Oslaju iz Filovci 141. Bar-
bara Černela, Filovci 129. M-4072
PREKLIČ! Preključujem neresnične
in žaljive besede, ki sem jih izrekel
16. septembra izrekel o Ljudi-
Ketiš in Edvardu iz Kobiljšaka st.
17 ter se jim zahvaljujem, da se
odstopila od tožbe. Marija Skalič,
Kobiljšak 14. M-4109
INŠTRUKTORJA
MATEMATIKO IN FIZIKO
SREDNJI ŠOLI (MEDICINSKI)
iščem. Vezur, Murska Sobota,
Mladinska 8. M-4132

Sporočamo žalostno vest, da nas je v 57. letu starosti
zapustil

Ignac Raščan

cestar

Ohranili ga bomo v trajnem spominu!

**KOLEKTIV
CESTNEGA PODJETJA
MARIBOR**

ZAHVALA

V 62. letu nas je po krajši in hudi bolezni za vedno zapustil.

Vlado Kuronja

iz Ivanovec

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, nam v težkih trenutkih kakorkoli pomagali, darovali vence in šopke, nam izrekli sožalje ter ga 18. oktobra v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti na pokopališče v Dekanah pri Kopru.

Posebna zahvala predstavnikom KS Dekani za poslovilne besede, iz Kopra, kolektivu Hotela Adria iz Ankarana in godbi na pihala žalostinke.

Žaljujoči: žena Matilda, sinova Vili in Vlado z družinama, hčerka Janja s družino
ostalo sorodstvo

*Žarek sonca je ugasnil,
zetemnilo zemljo temni so oblaki,
toda dragi, zlati sinko,
spomin nate ni usahnil,
ostal z nami boš ob misli vsaki.*

ZAHVALA

29. septembra je v Avstriji tragično izgubil mlado življenje naš dragi sin in vnuk

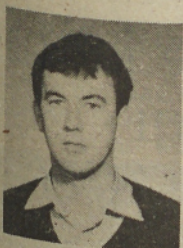
Ludvik Vučkič

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki ste nam izrekli sožalje in s tem pokazali, da ste cenili našega dragega Ludvika.

Posebna zahvala njegovemu delodajalcu g. Adolfu Scheitu za nesebično pomoč ter Jožetu Lajnsčku in svaku Gezeku, ki sta ponesrečencu prva skušala pomagati. Iskrena hvala mladinski organizaciji za pogrebno svečanost, g. duhovniku, predstavniku vaškega odbora in predstavniku mladih za poslovilne besede, pevcem in godbi za odpete in odigrane žalostinke ter vsem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti ter mu poklonili vence in cvetje.

Vsem še enkrat — prav lepa hvala!
Suh vrh, 2. X. 1983

Žalujoči: mama, oče in stara mama

*Vsi bodo dosegli svoj cilj,
le jaz ga ne bom dosegel,
ognja poln, prepoln sil,
v prerani grob bom legel.*

ZAHVALA

V 21. letu starosti nas je tragično zapustil naš dragi sin, brat, vnuk in nečak

Tonček Svetec

iz Dolencec

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, mladincem in sodelavcem iz G. Petrovec, ki so ga pospremili na zadnji poti ter mu darovali vence in cvetje.

Prisrčna hvala g. župniku za obred, pevcem za odpete žalostinke in predstavniku KS za poslovilne besede. Posebna zahvala Jožetu Rituperju, ing. Emiliji, Francu Matušu, Francu Trplanu, Ludviku Lepošu ter Fujs-ovim in Kalamarovim za nesebično pomoč.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoči: mama, oče, stric Jože, brat Janez z družino, stara mama, stari oče, stric Karel, teta Sidonija z možem in teta Marija

*Kje si ljuba mama,
kje tvoj mili je obraz,
kje je tvoja skrbna roka,
ki skrbela je za nas?*

ZAHVALA

V 77. letu starosti nas je nepričakovano in brez slovesa za vedno zapustila naša nadvse draga mama, babica in prababica

Terezija Zavec

roj. Vegi
iz Renkovec 29

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, botrini, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste jo v tako velikem številu spremljali na njeni zadnji poti, ji poklonili vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje. Zahvala zdravnikom in strežnemu osebju internega oddelka Splošne bolnice Rakičan.

Prisrčna zahvala del. kolektivu TOZD Planika, pevcem planiškega okteta iz Turnišča, g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in predstavniku KS za poslovilne besede.

Vsem še enkrat — iskrena zahvala!

Žalujoči: sinova Jože in Štefan z družinama, hčerki Marija in Kristina z družinama, hčerka Barica in Terezija z možem

*Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kak' trpel sem,
in večni mir mi zaželite*

ZAHVALA

Boleča je resnica, da nas je po kratkotrajni bolezni v 57. letu starosti prežgodaj za vedno zapustil naš dragi mož, oče, sin, stari oče in brat

Franc Kerec

zidar
iz Otovec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom in znancem, ki so nam v težkih trenutkih priskočili na pomoč in dragega pokojnika v tako velikem številu spremljali na njegovi zadnji poti ter mu darovali vence in cvetje.

Iskreno se zahvaljujemo g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, medicinsko osebju kirurškega oddelka za lajšanje bolečin in predstavniku KS Mačkovci za izrečene poslovilne besede. Prisrčna hvala delovnim kolektivom Petrol M. Sobota, PZC — DSSS M. Sobota, VVZ M. Sobota, LB Temeljna Pomurska banka M. Sobota SGP Konstruktor Maribor.

Otovci, 11. oktobra 1983

Žalujoči: žena, mama, sin in hčerke z družinami, sestre z družinami ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 72. letu starosti nas je po kratki bolezni zapustil dragi mož in oče

Ludvik Andrejč

železničar v pokoju
iz M. Sobote

Ob nenadomestljivi izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v teh težkih trenutkih pomagali, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter dragega pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti.

Posebna zahvala g. duhovnici za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, tov. Šeraku za poslovilne besede ter kolektivoma železniške postaje v M. Soboti in osnovne šole Grad.

M. Sobota, 18. 10. 1983

Žalujoči: žena Šarika, hčerka Zlata z možem Ludvikom in ostalo sorodstvo

V SPOMIN

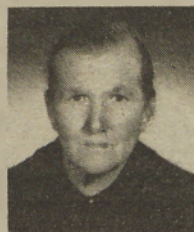
25. oktobra je minilo žalostno leto, odkar nas je zapustila naša draga žena in mama

Jožefa Car

iz Šalamenec

Utihnil je tvoj glas, obstalo je tvoje srce. Težko je življenje brez tebe in ob vsakem koraku smo z mislijo s teboj. Naš dom, ki si ga imela tako rada, je ostal prazen, odet v žalost in samoto. Ostali pa so sledovi tvojih pridnih rok in spoznanje, da se nikoli več ne vrneš, toda v naših srcih boš vedno živela.

VSI TVOJI NAJDRAŽJI

*Kje si ljuba mama,
kje tvoj mili je obraz,
kje je tvoja skrbna roka,
ki skrbela je za nas?*

ZAHVALA

V 78. letu starosti nas je po kratkotrajni bolezni zapustila naša ljuba mama, babica, prababica in tašča

Marija Škraban

roj. Gomboc iz M. Sobote

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter drago mamo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Prisrčna hvala č. duhovniku za lep pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke. Hvala kolektivoma OZD Mura in ZGEP Pomurski tisk ter vsem sodelavcem za darovane vence.

Vsem še enkrat — prisrčna hvala!

M. Sobota, 13. oktobra 1983

Žalujoči: hčerke in sinovi z družinami

V SPOMIN

15. oktobra so minila štiri leta, polna žalosti, odkar nas je zapustil naš dobri oče, dedek, pradedek in brat

Jožef Škraban

iz M. Sobote

Še vedno je težko doumeti resnico, da te ni več med nami. Dom, ki si ga imel tako rad, v katerem smo bili srečni, je ostal prazen. V naših srcih pa še živiš in boš živel, dokler bomo živeli mi.

Hvala vsem, ki se ga še spominjate in obiskujete njegov grob.

Žalujoči: hčerke in sinovi z družinami

*Kje si ljubi oče,
kje tvoj mili je obraz,
kje je tvoja skrbna roka,
ki skrbela je za nas?*

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi, ko nas je nepričakovano, tiho in brez slovesa v 70. letu starosti zapustil naš dragi mož, oče, brat in stric

Koloman Lanjšček

šofer v pokoju

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki so nam v najtežjih trenutkih priskočili na pomoč, nam pomagali ter nas tolažili, našega dragega očeta pa v tako lepem številu pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje ter nam ustno ali pismeno izrekli sožalje.

Posebna zahvala kolektivu LB Pomurske banke M. Sobota, bivšim sodelavcem MI M. Sobota in Društvu upokojencev M. Sobota.

Prisrčna zahvala tudi č. g. duhovniku S. Novaku za pogrebni obred, tov. Bagariju in tov. Kerecu za lepe poslovilne besede ter pevcem za odpete žalostinke.

Vsem in vsakomur še enkrat — prisrčna hvala!

M. Sobota, 5. oktobra 1983

Žalujoči: VSI, KI SMO TE IMELI RADI

OPORA NA LASTNE SILE

Sekretarji osnovnih organizacij zveze komunistov radgonske občine so bili na posvetu enotni, da morajo komunisti v vseh okoljih, posebej pa še v združenem delu, zastaviti vse sile za uresničevanje prednostnih nalog v dogoročnem programu stabilizacije. Zato se morajo odgovorno in akcijsko enotno zavzemati za boljše delo in večjo produktivnost, za ohranitev fizičnega obsega proizvodnje, boljše izvozne rezultate, vnaprej pa še brzdati vse vrste porabe. Vse to bodo prečesali v osnovnih organizacijah najpozneje do seje občinskega komiteja, 4. novembra, ko bodo naslanjajoč se na lastne razmere proučili naloge, ki jih imajo komunisti v posameznih okoljih glede na separat Kraigherjeve komisije in osnutek občinskega stabilizacijskega programa. Kot člani centralnega komiteja slovenskih komunistov na zadnji seji, so tudi sekretarji radgonskih osnovnih organizacij jasno dejali, da se morajo za vse našeto opreti izključno na lastne sile.

vp

15-LETNICA OBRATNEGA ZDRUŽENJA V SOBOŠKI OBČINI

Razvili društveni prapor

Obrtno združenje v Murski Soboti je prejšnji teden praznovalo 15-letnico. V ta namen so pripravili razstavo obrtniških izdelkov, v nedeljo pa je bila slovesnost v soboški kino dvorani, na kateri so spregovorili o razvoju drobnega gospodarstva v občini Murska Soba. Z zadovoljstvom so ugotavljali, da se je združen odnos do osebnega dela zelo spremenil, zato je moč upati, da se bo to še naprej razvijalo. Trenutno je v občini Murska Soba 609 obrtnikov.

Obrtno združenje je ob jubileju razvilo društveni prapor, na katerega so nato pripeli trakove predstavniki skupščine občine Murska Soba, medobčinske gospodarske zbornice, republiške zveze obrtnih združenj in obrtne zadrage Prekmurja. Na slovesnosti je predstavnik zveze obrtnih združenj izročil priznanja soboškemu obrtnemu združenju in nekaterim najbolj aktivnim obrtnikom. Združenje v Murski Soboti pa je podelilo priznanja ustanoviteljem združenja samostojnih obrtnikov in gostincev, ki je bilo ustanovljeno 1968. leta in je torej zametek sedanje obrtniške organizacije.

Na prapor obrtnega združenja v Murski Soboti je pripel trak tudi predsednik skupščine občine Murska Soba Martin Horvat in v priložnostnem nagovoru poudaril pomen drobnega gospodarstva.

Foto: Š. S.

Na nedeljski slovesnosti so bili številni gostje, od katerih naj posebej omenimo predstavnika organizacije obrtnikov iz Szombathelya na Madžarskem, ki je pozdravil obrtnike soboške občine in izročil darilo — kipec rimskega vojskega. Sicer pa so

bili obiskovalci navdušeni nad nastopom soboškega sindikalnega pevskega zbora, posebej pa še nad programom obrtniškega pevskega zbora iz Varaždana, ki je priredil pravi koncert.

Š. SOBOČAN

Zakaj (ne)zanimanje za ustvarjalnost mladine?!

V mestu ob Muri nemalokrat slišimo jadikovanja, da se v radgorskem občinskem središču dogaja premalo prijetnega, zanimivega, kratka, da manjka prireditelj, ki bi privabile širok krog občinstva. Pri tem posamezniki največkrat kritično merijo na nomanikanje domislic in (ne)dejavnost mladih. In stavke, češ ko smo bili še mi mladi, smo bili mnogo bolj ustvarjalni, izvirni in smo znali pritegniti tudi ostale občane, je slišati povsod, da o udarništvu, prostovoljnem delu ... ne govorimo.

Pa so pripravile mladinske osnovne organizacije in občinsko vodstvo v soboto na Pomurskem sejmu prijetno športno in kulturno-zabavno prireditev. Ob 40-letnici 1. kongresa slovenske mladine in AVNOJ so jo namenili predvsem delovnim ljudem in občanom. Mladi so se dopoldne na poligonu pomerili v spretnosti, ki ponazarjajo delo, značilno za kmečki življenjski (ličkanje koruze),

v hoji na hoduljah, zaplesali so popoldne pa pripravili spremljavi ansamblu Pomladi veter še pester kulturno-zabavni program. V lahki, zanimivi prireditvi je tako sodelovalo okrog 150 mladink in mladencev.

Vendar obiska ni bilo. Na radgorskem sejmišču so pripravili prijetno soboto le madi skromna peščica starejših. Ostali pa se vabilu niso odzvali, kljub temu da so jih poskusili pritegniti na različne načine, kot na primer starše otrok z nastopom gibanjske radgonske glasbene šole. Zato je razočaranje organizatorjev in udeležencev, izgovor tudi ne more biti nekoliko hladnejše vreme, čeprav je bilo deževno, čeprav je bilo upravičeno. In nič čudnega, smo slišali iz njihovih ust, da so si prireditve ogledali vsi tisti, ki nas znajo kritizirati, ki so z obiskom povsem zadovoljni.

Tako pa bržkone ni nobenih zadovoljstev na nobeni strani.

Za razvoj bralne kulture v Panoniji

V petek je bila v prostorih jedilnice delovne organizacije Panonija v Murski Soboti slovesnost ob zaključku bralne akcije, ki jo je organiziral svet za kulturo pri občinskem sindikalnem svetu v teženju po razvoju bralne kulture med delavci. Odziv med bralci je bil velik, saj je naprimer Marija Dittrich v tem letu prebrala kar petdeset knjig in si tako pridobila bralno značko in knjižno darilo, prav tako pa je bil uspešen v branju tudi Stanko Kovačič in še kar lepo število zaposlenih v Panoniji. Tam je ob tej priliki potekal tudi pogovor z Brankom Šomnom in Francem Lainščekom, ki ga je vodil Jože Vugrinec in v uvod povedal nekaj zanimivih misli o knjigi v mesecu knjige. Branko Šomen se je bolj kot o pisanju razgovoril o snemanju in jezikovnem oblikovanju filma in medmili televizijskih nadaljevanj projekta o Kranjčevih Strichih, Franc Lainšček-Feri pa je skromno označil svoj delovni literatarni vajenca.

B.B.
Foto: Š. Čolc

VESTNIK je tudi letos nagradil mlade dopisnike z osnovnih šol v Pomurju. Tako so se trije izmed njih — Suzana Zdravac (OŠ Kobilje), Jasna Šendlinger (OŠ Kapela) in Darja Marinič (OŠ Veržej) — udeležili tradicionalnega srečanja pionirjev dopisnikov Slovenije v Škofji Loki. Tam so se srečali z uredniki mladinskih glasil in dopisniških rubrik za šolarje v ostalih časopisih pa tudi radijskih postaj, se pogovarjali o novinarskem delu in izmenjali izkušnje; spoznali so tudi slikarja Iveta Šubica, si ogledali Škofjo Loko in obiskali partizansko vasico Dražgoše (na posnetku). Vestnik je na srečanje povabil tudi enega dopisnika z OŠ Bakovci. Tam so izbrali Vesno Fister, ki pa žal ni mogla odpotovati v Škofjo Loko.

J.G.

OB 24. OKTOBRU — DNEVU OZN

„ZA MIR IN ENAKOPRAVNO SODELOVANJE MED NARODI!“

24. oktobra je svobodoljubno in napredno človeštvo praznovalo dan Združenih narodov. Na ta dan pred 38 leti je namreč večina držav podpisnic ustanovne listine Združenih narodov ratificirala ta izredno pomembni dokument, sprejet 26. junija 1945 na ustanovnem zasedanju v San Franciscu. Med 51 državami je ustanovno li-

stino podpisala tudi Jugoslavija, ki se skupno z neodvisnimi narodi Afrike, Azije in Latinske Amerike v Organizaciji združenih narodov bori za uresničitev izvirnih načel neuvrščene politike. Le-ta pomeni v današnjem svetu že veliko moralno silo v boju za mir in enakopravno sodelovanje med narodi. Vključevanje v mednarodne ak-

cije za pomoč narodom in ljudstvom, ki so še vedno žrtve imperialističnih in nazadnjaških sil, sodi med poglavitne naloge klubov OZN, ki delujejo v okviru mladinske organizacije. Takšna je tudi vloga klubov OZN v Pomurju, ki prirejajo razna predavanja in seminarje, likovne in literarne natečaje, kvize in podobno. Vsa pa potekajo pod geslom „Za mir in enakopravno sodelovanje med narodi“. Najbolj razvejano je delovanje klubov OZN v soboški občini, kjer jih je trenutno 14, v glavnem na osnovnih in srednjih šolah, klub OZN pa imajo tudi v delovni organizaciji Mura. Velja povedati, da center klubov OZN pri OK ZSMS Murska Soba vključuje tudi klubovce iz Ljutomerke in lendavske občine, kjer za zdaj še nimajo občinskega centra.

V tednu razorožitve od 24. do 31. oktobra pa so klubovci pripravili razstavo propagandnega materiala OZN, pri čemer je prikazano zlasti delo specializiranih agencij svetovne organizacije. Po šolah pa so učenci imeli referate in radijske oddaje, izobesili pa so tudi plakate in slikovno gradivo. Nekaj mladih iz Pomurja pa se je udeležilo srečanja članov klubov OZN iz Slovenije, ki je bilo v Kopru. Tam so organizirali mirovni pohod — prvo tovrstno prireditev v SFRJ.

Milan Jerše

Aktivnosti zadovoljivo potekajo

Predsedstvo občinske konference SZDL Lendava ugotavlja, da dosedanje aktivnosti dobro potekajo in da so priprave na volitve v SZDL prešle že v drugo fazo. Opravljeno je evidentiranje možnih kandidatov za člane predsedstva in druge vodilne funkcije v občinski konferenci. Na seji predsedstva so obravnavali tudi naloge SZDL v sedanjih družbenopolitičnih in družbenoekonomskih razmerah ter pristop k uresničevanju dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije. V krajevnih konferencah ta čas končujejo z evidentiranjem kandidatov za nova vodstva in se pripravljajo na programsko volilne konference, ki naj bi bile končane do konca oktobra. Jani D.

DOLENCI

Živijo za novo šolo

Naposled pa se je le začelo — gradnja nove (podružnične) šole namreč! Kje drugje bi jo najbrž stabilizacija bolj ovirala, toda v Dolencih, obmejni vasi na Gorickem, se uspešno kosajo z njo. Kar sami, s prostovoljno delovno akcijo, katere se je udeležilo blizu 40 domačinov, so skopali temelje za šolo, napeljali do gradbišča vodovod, zatem so skopali še greznico in tudi v bodoče so pripravljeni pomagati, dokler šola ne bo gotova. Preveč so ponosni in veseli, da so končno prišli tudi oni na vrsto. Že prej pa so zbrali tudi precej lesa.

Če bo šlo brez večjih težav, bo montažni Marlesov objekt postavljen in dokončan do drugega polletja v tem šolskem letu. Pa nič zato, četudi bo kaj kasneje, samo

da se enkrat otroci dolenci šole, ki jo obiskujejo učenci iz Lendave, Dolenc in Malih Sakev, rešijo stare zgradbe, katere se do ograde njihova varnost. Nova šola bo imela dve učilnici, večnamenski prostor s garderobo, kuhinjo in ostale nujne prostore, v njej pa bo tudi skostanovanje. Dela bodo vredno 11 milijonov, pa jih je naravnost zagotovila skupna občinska izobraževalna skupnost Murska Soba in združenje učiteljev in vzgojiteljev vseh osnovnih in srednjih šol dolenci, ki imajo skupno 3 milijone dinarjev. Posodila OS Grad, ki ima stanovanjski del pa bodo finančno pomagali iz stanovanjskega sklada pri OIS. O delu domačinov pa bodo povedali. Za njihovo motivacijo je vsekakor velik.

JOŽE GRAD

Preteklo sredo se je s potekom gradnje nove šole v Dolencih seznanil tudi gradbeni odbor in izrekel domačinom vse priznanje. (Foto: J.G.)

Zožen predlog za novo vodstvo OK SZDL

V radgonski občini te dni potekajo programsko-volilne seje v krajevnih konferencah, prejšnji teden pa se je sestalo predsedstvo občinske konference SZDL. V skladu s kandidacijskim postopkom za volitve v organe OK SZDL so na osnovi evidentiranih kandidatov s terena, kasnejših razprav na kadrovskih komisijah in ostalih družbenopolitičnih organizacijah in na predlog koordinacijskega odbora in volilne komisije pri OK SZDL na zadnji seji predsedstva občinske organizacije že zbirali in sprejeli predlog kandidatov za novega predsednika in podpredsednika OK SZDL. Za predsednika je predlagana Marija Šedivy, za podpredsednika pa Janko Slavič. V pripravah na volitve se bo predsedstvo OK SZDL ponovno sestalo 1. novembra, ko bodo delegati razpravljali o novi sestavi predsedstva in ostalih organov občinske konference.